

Україна

**ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ
СХІДНИЙ ОФІС ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ**

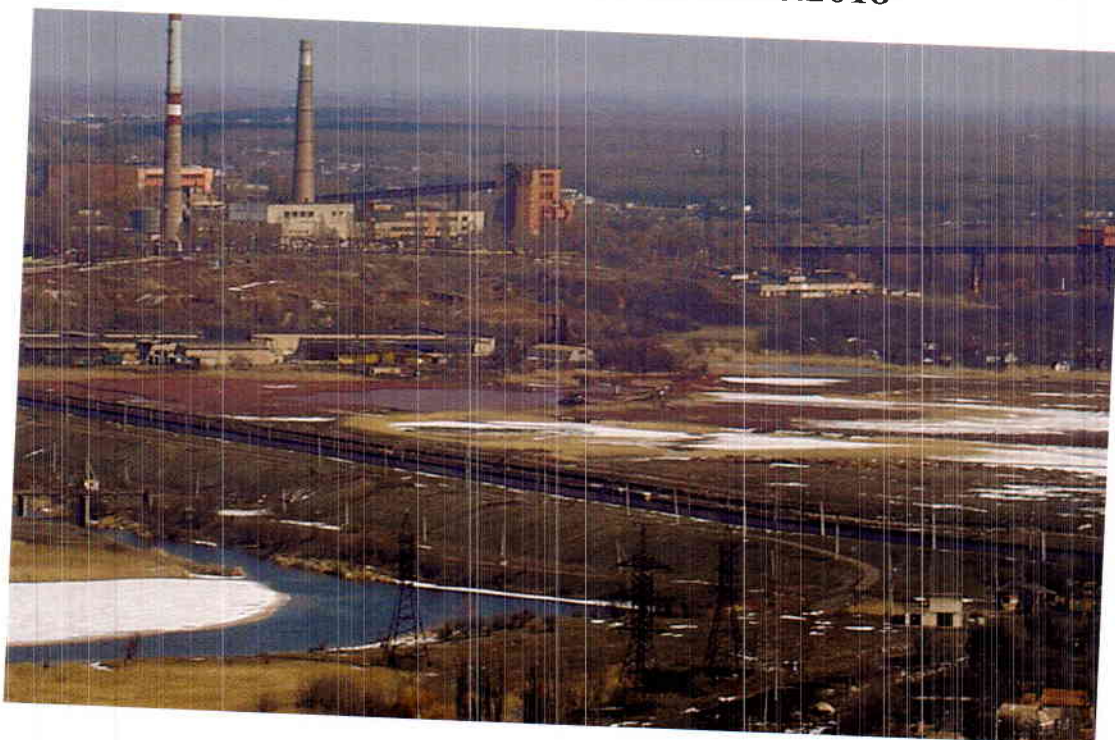
**ВІДДІЛ КОНТРОЛЮ У ГАЛУЗІ ЖКГ, ІНФРАСТРУКТУРИ
ТА ЗВ'ЯЗКУ**

від 26.10.2018

№ 04.06-24/02

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

**за результатами державного фінансового аудиту діяльності
Державного підприємства
«Кривбасшахтозакриття»
за період з 01.01.2015 по 30.06.2018**

м. Кривий Ріг 2018 рік

В аудиторському звіті представлено результати державного фінансового аудиту діяльності Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття» (далі - ДП «Кривбасшахтозакриття», Підприємство, об'єкт аудиту) за період з 01.01.2015 по 30.06.2018 (далі - досліджуваний період).

Аудит діяльності Підприємства проведено відповідно до п. 1.2.4.3 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Східного офісу Держаудитслужби на III квартал 2018 року.

Аудиторське дослідження проведено згідно з програмою аудиту діяльності, затвердженою 18.09.2018 першим заступником начальника Східного офісу Держаудитслужби Довгим В.В., примірник якої 18 вересня 2018 року надано директору Підприємства Беліку В.П. для ознайомлення.

Аудиторський звіт призначений для керівництва ДП «Кривбасшахтозакриття», Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Аудиторський звіт складений групою фахівців відділу контролю у галузі ЖКГ, інфраструктури та зв'язку Східного офісу Держаудитслужби (далі – Офіс), на чолі із головним державним аудитором Кондратюк С.В., у складі: начальника відділу Осадчого О.В., головного державного аудитора Левицької Н.В. та головного державного фінансового інспектора Полтавець Л.М.

ЗМІСТ

I.	ВСТУП	
1.1.	Інформація про ДП «Кривбасшахтозакриття»	4
1.2.	Обґрунтування причин проведення аудиту діяльності	9
II.	РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТОРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	
2.1.	Аналіз фінансово-господарської діяльності	11
2.2.	Аналіз складання та виконання фінансових планів	28
2.3.	Недоліки нормативно-правових актів та внесення змін до них не сприяють ефективній діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» і призводять до збільшення його витрат.	48
2.4.	Несвоєчасне прийняття розпоряджень Кабінету Міністрів України призводить до втрати Підприємством доходів від господарської діяльності.	66
2.5.	Відсутність бюджетного фінансування об'єктів незавершеного будівництва призводить до здійснення витрат на їх утримання та, як наслідок, до відволікання та неефективного використання власних коштів.	70
2.6.	Неспроможність Підприємства вчасно розрахуватися по сплаті земельного податку призводить до зростання зобов'язань перед місцевим бюджетом та призводить до зростання витрат Підприємства.	73
2.7.	Наявність на Підприємстві додаткових джерел для отримання доходів з метою економії в майбутньому бюджетних коштів за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди».	79
2.8.	Прийняття управлінських рішень щодо укладання договорів із сторонніми організаціями на надання юридичних послуг.	82
2.9.	Достовірність заборгованості за наявними у суб'єкта господарювання документами. Наявність в обліку безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості, в тому числі за якою минув термін позовної давності.	88

2.10	Ефективність управління активами.	95
2.11	Організація системи внутрішнього контролю та вплив її на своєчасність та повноту виявлення недоліків у діяльності Підприємства.	97
III.	ВИСНОВКИ	100
IV.	РЕКОМЕНДАЦІЇ	104
V.	ДОДАТКИ	106

I. ВСТУП

1.1. Інформація про ДП «Кривбасшахтозакриття»

Підприємство у періоді, що підлягає аудиту, діяло на підставі Статутів Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття», затверджених наказом Міністерства промислової політики України від 13.02.2014 №63 (нова редакція), наказами Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 28.09.2015 №1205 (нова редакція), від 24.11.2016 №1965 (нова редакція), від 27.12.2017 №1896 (нова редакція).

Копія останньої редакції Статуту ДП «Кривбасшахтозакриття» [46] у Додатку I до аудиторського звіту.

Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття» засноване на державній власності, належить до сфери управління Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (далі – Уповноважений орган управління) та є державним комерційним підприємством.

Підприємство у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, наказами Уповноваженого органу управління, нормативно-правовими актами, які видаються міністерствами, іншими державними органами, а також Статутом.

Підприємство утворено на частках майна державного підприємства «Кривбасреструктуризація» (наказ Міністерства промислової політики України від 28.01.2005 №38) [36], Державного інституту по проектуванню підприємств гірничорудної промисловості «Кривбаспроект», Державного гірничорудного управління «Кривбасгідрозахист» (наказ Міністерства промислової політики України від 17.03.2006 №104) [37] та є правонаступником прав і обов'язків стосовно майна згідно з розподільчим балансом.

Відповідно даних Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, розміщеного на офіційному сайті Міністерства юстиції України (usr.minjust.gov.ua) [55], Підприємство взято на облік в Криворізькій південній ОДПІ ГУ ДФС у Дніпропетровській області 10.08.2004 як платника податків за номером 4228.

Підприємство є платником податку на додану вартість (Свідоцтво №04814299 НВ №587182 видане Південною МДПІ у м. Кривому Розі 13.08.2004).

Юридичний статус: Підприємство є юридичною особою. Права та обов'язки юридичної особи підприємство набуває з дня його державної реєстрації в установленому законом порядку.

Підприємство здійснює свою діяльність відповідно до законодавства та Статуту, який затверджується Уповноваженим органом управління.

Підприємство має відокремлене майно, самостійний баланс, поточні та інші рахунки в банках та печатку зі своїм найменуванням, ідентифікаційним кодом, а також штампи та бланки зі своїм найменуванням.

Підприємство має право у порядку, установленому законодавством та Уповноваженим органом управління, учиняти правочини, набувати майнових та особистих немайнових прав, виконувати обов'язки, здійснювати претензійну роботу, бути відповідачем або позивачем у судах України та інших держав.

Підприємство діє на принципах повної господарської самостійності та самоокупності, самостійно планує свою діяльність, несе відповідальність за її наслідки та виконання зобов'язань перед бюджетами, державними цільовими фондами і контрагентами.

Участь підприємства в асоціаціях, корпораціях, концернах та інших об'єднаннях підприємств здійснюється відповідно до законодавства за погодженням з Уповноваженим органом управління.

Підприємство провадить зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства, мети і предмета своєї діяльності, передбачених Статутом.

Підприємство виконує роботи та надає послуги за цінами і тарифами згідно із законодавством.

Підприємство відповідає за своїми зобов'язаннями в межах належного йому майна.

Підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями власника (Уповноваженого органу управління), а власник (Уповноважений орган управління) не несе відповідальності за зобов'язаннями підприємства, крім випадків передбачених Господарським кодексом України та іншими законами.

Уповноважений орган управління не має права втручатися в оперативно - господарську діяльність підприємства.

Підприємство має право:

- укладати договори та вчиняти інші правочини згідно із законодавством;
- утворювати на території України та за кордоном філії, представництва та інші відокремлені підрозділи за погодженням з Уповноваженим органом управління і передавати їм основні засоби та оборотні кошти, що належать підприємству. Філії, представництва та інші відокремлені підрозділи діють на підставі положень про них, що затверджуються директором підприємства;
- самостійно відкривати рахунки в банках;

- одержувати кредити в банках за погодженням з Уповноваженим органом управління;
- одержувати безповоротну фінансову допомогу від юридичних та фізичних осіб;
- рекламувати свою діяльність за допомогою засобів масової інформації та в інший спосіб;
- брати участь у конференціях, симпозіумах, семінарах, міжнародних і національних виставках та інших заходах відповідно до законодавства
- залучати до своєї роботи на договірних засадах спеціалістів та експертів, у тому числі іноземних;
- одержувати в установленому порядку інформацію і матеріали від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та їх посадових осіб;
- користуватись іншими правами, передбаченими законодавством.

Підприємство утворено з метою організації та виконання робіт з ліквідації, реструктуризації об'єктів гірничорудних підприємств Криворізького басейну, а також здійснення після ліквідаційного моніторингу, усунення негативних екологічних наслідків їх діяльності та пов'язаного з цим будівництва.

Підприємство є юридичною особою. Код ЄДРПОУ – 32975178.

Організаційно-правова форма – державне підприємство. Форма власності – державна.

Юридична адреса – 50000, Україна, Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, Центрально-міський р-н, проспект Поштовий, 40.

Фактична адреса - 50000, Україна, Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, Саксаганський р- н, вул. Дарвіна, 7 Б.

Предметом діяльності Підприємства для реалізації зазначеної мети є:

- Добування інших корисних копалин і розроблення кар'єрів:
  - добування підземним або відкритим способом різних мінералів і матеріалів;
- Надання допоміжних послуг у сфері добування інших корисних копалин і розроблення кар'єрів:
  - забезпечення видобування залізної руди шляхом відведення та акумуляції шахтних вод (забезпечення захисту гірничодобувних підприємств Криворізького басейну);
  - гірничо-капітальні роботи, які забезпечують діяльність шахти (рудника) на весь період експлуатації родовища;
  - проведення робіт з реструктуризації об'єктів шахт, що ліквідуються з метою їх перепрофілювання в такі, що будуть забезпечувати гідрогеологічний захист, іншу виробничу діяльність, або їх повну ліквідацію;

- комплексне еколого-гідрогеологічне вивчення територій, на яких здійснюється або планується ліквідація об'єктів гірничорудних підприємств;
- розроблення програм та графіків виконання заходів, пов'язаних з ліквідацією гірничорудних підприємств Криворізького басейну;
- забезпечення захисту від підтоплення підприємств Криворізького басейну;
- проведення робіт з відкачування шахтних вод;
  - Оброблення та видалення безпечних відходів;
  - Демонтаж (розбирання) машин і устаткування;
  - Відновлення відсортованих відходів;
  - Будівництво житлових і нежитлових будівель;
  - Будівництво залізниць і метрополітену;
  - Будівництво мостів і тунелів;
  - Будівництво трубопроводів;
  - Будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій;
  - Будівництво інших споруд;
  - Знесення;
  - Підготовчі роботи на будівельному майданчику;
  - Електромонтажні роботи;
  - Інші будівельно-монтажні роботи;
  - Інші спеціалізовані будівельні роботи;
  - Технічні випробування та дослідження: виконання науково-дослідницьких та конструкторських робіт для гірничорудних підприємств, моніторингу стану цих підприємств для своєчасної підготовки проектів ліквідації та їх упровадження;
    - Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів;
    - Передача електроенергії;
    - Розподілення електроенергії;
    - Забір, очищення та постачання води;
    - Каналізація, відведення й очищення стічних вод;
    - Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.
  - Підприємство може здійснювати будь-які інші види діяльності, що не суперечать законодавству.

Відповідно до п. 6.1 Статуту для забезпечення діяльності підприємства за рахунок майна, переданого йому Уповноваженим органом управління, доходу підприємства та інших не заборонених законодавством джерел створено статутний капітал підприємства який становить 5411464,60 гривень.

Статутний капітал може бути збільшено або зменшено за рішенням Уповноваженого органу управління.

Середня кількість працівників Підприємства становила:

- станом на 01.01.2015 – 107 одиниць, у тому числі: директор -1 од., адміністративно-управлінський персонал – 26 од., працівники – 80 од.;

- станом на 01.01.2016 – 100 одиниць, у тому числі: директор -1 од., адміністративно-управлінський персонал – 24 од., працівники – 75 од.;
- станом на 01.01.2017 – 96 шт. од., у тому числі: директор -1 од., адміністративно-управлінський персонал – 23 од., працівники – 72 од.;
- станом на 01.01.2018 – 95 шт. од., у тому числі: директор -1 од., адміністративно-управлінський персонал – 24 од., працівники – 70 од.;
- станом на 01.07.2018 – 97 шт. од., у тому числі: директор -1 од., адміністративно-управлінський персонал – 25 од., працівники – 71 одиниця.

Посадові особи, що відповідали за фінансово-господарську діяльність Підприємства та яким надавалось право розпоряджатися коштами на рахунках у банківських установах та підписувати розрахункові документи протягом періоду, що підлягав аудиту:

- з правом першого підпису:
  - директор Белік Віталій Павлович – весь період;
- з правом другого підпису:
  - головний бухгалтер Назаренко Юлія Миколаївна – весь період.

Директор Підприємства не є державним службовцем та посадовою особою органів місцевого самоврядування.

Основним узагальненим **показником** фінансово-господарської діяльності Підприємства є **прибуток**.

1.2. Обґрунтування причин проведення аудиту

Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття» утворено з метою організації та виконання робіт з ліквідації, реструктуризації об'єктів гірничорудних підприємств Криворізького басейну, а також здійснення після ліквідаційного моніторингу, усунення негативних екологічних наслідків їх діяльності та пов'язаного з цим капітального будівництва.

Основними показниками діяльності підприємства є виконання послуг по транзиту та прийому шахтної води і промислових стоків підприємств Кривбасу в ставок-накопичувач балка Свистунова та щорічного скиду в річку Інгулець, відповідно затвердженого регламенту.

Виробничі потужності підприємства дають можливість прийняти щорічно в ставок-накопичувач близько 13 млн. м³ шахтної води та перекачати через Держинське хвостосховище до 8 млн. м³.

Організаційна структура підприємства налічує в своєму складі 2 дільниці, які є єдиним промисловим комплексом (дільниця гідротехнічних споруд та автотранспортна дільниця).

Дільниця гідротехнічних споруд налічує дві плавучі насосні станції на ставку-накопичувачі балка Свистунова та дві стаціонарні насосні станції: фекальна та насосна на хвостосховищі.

Основними постачальниками шахтної води є найбільші підприємства Кривбасу: ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «КЗРК», ПРАТ «ЦГЗК», ПРАТ «Суша Балка».

У зв'язку з віддаленістю підприємств від головного трубопроводу, шахтні води ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та ПРАТ «ЦГЗК» перекачуються через хвостосховище ДП «Кривбасшахтозакриття».

Виробничі потужності підприємства з року в рік не змінюються.

Акумуляція шахтної води та промстоків в ставок-накопичувач балка Свистунова є безперервним виробничим циклом. Періодичність циклу – один рік.

Щорічно, у відповідності до затвердженого «Регламенту скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу», ДП «Кривбасшахтозакриття» здійснюється скид шахтної води зі ставка-накопичувача балка Свистунова в річку Інгулець, починаючи з листопада по лютий місяць включно.

Цінова політика на виконання послуг узгоджується щорічно замовниками шляхом погодження планових калькуляцій.

Крім того, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 № 258 «Про спеціальний режим реструктуризації гірничорудних підприємств Кривбасу, гірничо-хімічних підприємств Яворівського і Роздольського «Сірка» та Стебницького «Полімінерал» Львівської області» [17] підприємство забезпечує виконання робіт відповідно до затверджених проектів «Ліквідація шахти «Гігант», затверджений наказом Міністерства промислової політики України від 08.06.2001 № 238 [29], вартість проекту - 220,2 млн. грн; «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань», затверджений наказами Міністерства промислової політики України від 22.03.2001 № 113 [31] та від 31.08.2010 № 422 [32], вартість проекту - 135,8 млн. грн; «Ліквідація шахти «Першотравнева», затверджений наказом Міністерства промислової політики України від 26.11.2001 № 192, вартість проекту - 85,4 млн. гривень.

Згідно даних проектів ДП «Кривбасшахтозакриття» виконує наступні роботи: виконання заходів з ліквідації об'єктів; здійснення після ліквідаційного моніторингу; усунення негативних екологічних наслідків діяльності гірничорудних підприємств та пов'язаних з цим капітального будівництва; вирішення соціальних проблем, які виникають в процесі реструктуризації; відселення мешканців з екологічно небезпечних територій.

Фінансування проектних робіт повинно здійснюватися за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» за рахунок коштів державного бюджету України, а з 01.01.2015 на виконання Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28.12.2014 №79-VIII [7] з обласного бюджету.

В період з 01.01.2015 по 30.06.2018 кошти з державного та обласного бюджету на виконання заходів, передбачених програмою, підприємство не отримувало.

Господарська діяльність у досліджуваному періоді здійснювалася відповідно до фінансових планів на 2015, 2016, 2017 та 2018 рік.

Відповідно даних Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, розміщеного на офіційному сайті Міністерства юстиції України (usr.minjust.gov.ua) [55], основним видом діяльності Підприємства є **технічні випробування та дослідження** - (КВЕД: 71.20).

Крім того, Підприємству відкриті **інші види діяльності** за КВЕД: 08.99 Добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів; 09.90 Надання допоміжних послуг у сфері добування інших корисних копалин і розроблення кар'єрів; 42.99 Будівництво інших споруд; 77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів; 68.20 надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; 35.12 Передача електроенергії; 35.13 Розподілення електроенергії; 36.00 Забір, очищення та постачання води; 37.00 Каналізація, відведення й очищення стічних вод; 38.21 Оброблення та видалення безпечних відходів; 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель.

Державним підприємством «Кривбасшахтозакриття» не здійснюються види діяльності, які з чинним законодавством України вимагають спеціальних ліцензій.

В ході проведення аудиту, Підприємством діяльність, що не передбачена установчими документами, та без відповідних ліцензій на право її здійснення, не здійснювалася.

Згідно з показниками Звітів про виконання фінансового плану підприємства за 2015, 2016, 2017 роки Підприємством надано послуг по:

- акумуляції шахтної води та промстоків – 38236,0 тис. м3 (2015 рік – 12974,0 тис. м3, 2016 рік – 12636,0 тис. м3, 2017 рік – 12626,0 тис. м3);
- транзиту шахтної води та промстоків – 17059,0 тис. м3 (2015 рік – 6275,0 тис. м3, 2016 рік – 5578,0 тис. м3, 2017 рік – 5206,0 тс. М3);
- скиду шахтної води – 23296,0 тис. м3 (2015 рік – 6571,0 тис. м3, 2016 рік – 9131,0 тис. м3, 2017 рік – 7596,0 тис. м3).

Аудитом охоплено коштів на загальну суму 49543,0 тис. грн та майна на суму 33679,9 тис. гривень.

Таким чином, основним підґрунтям для проведення аудиту діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» є оцінка ступеню досягнення очікуваних результатів, а також, визначення рівня виконання завдань та обов'язків, покладених на Підприємство, щодо організації та виконання робіт з ліквідації, реструктуризації об'єктів гірничорудних підприємств Криворізького басейну, а також здійснення після ліквідаційного моніторингу, усунення негативних екологічних наслідків їх діяльності та пов'язаного з цим капітального будівництва.

Поряд з цим, аудит діяльності Підприємства проводиться з метою оцінки законного, ефективного та результативного використання ресурсів, стану фінансової і господарської діяльності, ефективності і результативності в діяльності, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності.

Державний фінансовий аудит діяльності Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття» проведено відповідно до п. 1.2.4.3 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Східного офісу Держаудитслужби на III квартал 2018 року, у відповідності до Порядку проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 [22], та Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728 [38].

II. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТОРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Аналіз фінансово-господарської діяльності

Аналіз фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту проведено за Методикою аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170 (далі - Методика № 170) [40] та згідно Методичних рекомендацій застосування критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 15.03.2013 №253 (далі – Методичні рекомендації №253) [47].

Аналіз фінансово-господарської діяльності Підприємства у Додатку 2 до аудиторського звіту.

При проведенні аналізу фінансово-господарського стану Підприємства застосовувалися наступні складові фінансового аналізу:

- ❖ горизонтальний, для вивчення динаміки окремих фінансових показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу. При цьому, розраховувалися абсолютні і відносні зміни, темпи росту (приросту) окремих показників (доходу, витрат, активів тощо) за аналогічні періоди і визначалися загальні тенденції їх змін;
- ❖ вертикальний, який базувався на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових;
- ❖ порівняльний, для зіставлення планових та фактичних показників, фактичних та нормативних (галузевих, загальних) показників. Зокрема, порівнювались такі показники, як обсяг реалізації продукції, собівартість продукції, ціна на готову продукцію та інші;
- ❖ аналіз фінансових коефіцієнтів, який полягає у зіставленні показників звітності та/або фінансового плану з метою розрахунку коефіцієнтів: коефіцієнт платоспроможності (ліквідності), оцінки оборотності активів, фінансової стабільності підприємства тощо; факторний фінансовий аналіз, який проводився для оцінки впливу окремих чинників на рівень відповідних результативних показників.

За результатами проведеного аналізу з'ясовано, що фінансово-господарська діяльність ДП «Кривбасшахтозакриття» за період з 01.01.2015 по 30.06.2018 характеризувалась наступними показниками:

Найменування показника	2015 рік		Відхилення планових від фактичних	Виконання	2016 рік		Відхилення планових від фактичних	Виконання	2017 рік		Відхилення планових від фактичних	Виконання	I півріччя 2018 року
	План	Факт			План	Факт			План	Факт			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. Доходи													
Загальні доходи всього (без ПДВ), в т.ч.:	72297,0	23101,0	-49196,0	32,0	45253,0	20712,0	- 24541,0	76,0	66380,0	21719,0	-44661,0	32,7	12257,0
чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	15017,0	13574,0	-1443,0	90,4	16990,0	16750,0	-240,0	74,9	18453,0	19220,0	767,0	104,2	10790,0
Інші операційні доходи	56580,0	8990,0	-47590,0	15,9	27703,0	3460,0	-24243,0	12,5	47431,0	1998,0	-45433,0	4,2	1221,0
Інші доходи	700,0	537,0	-163,0	76,7	560,0	502,0	-58,0	89,6	496,0	501,0	5,0	101,0	246
2. Витрати (загальні)	72297,0	22711,0	-49586,0	31,4	45069,0	20370,0	-24699,0	45,2	65880,0	2 1151,0	-44729,0	32,1	11954,0
3. Чистий фінансовий результат, в т.ч.:													
прибуток	0,0	390,0	390,0	0,0	184,0	342,0	158,0	185,9	500,0	568,0	68,0	113,6	303,0

збиток															
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Загалом **доходи** Підприємства склалися з надходжень від здійснення: основної діяльності (акумуляції та транзиту шахтної води та промстоків, скиду шахтної води); іншої операційної діяльності, а також від інших доходів.

Співставленням планових показників з фактичними з'ясовано, що сукупний дохід, фактично отриманий від усіх видів діяльності, Підприємством на протязі всього періоду не виконувався. Так, виконання становило відповідно по роках 32,0%, 76,0%, 32,7%.

Відхилення сталися за рахунок зменшення обсягів наданих послуг Замовникам, та відсутності фінансування з обласного бюджету за окремими видами витрат, згідно затверджених робочих проектів, за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Фактичний обсяг отриманого чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на протязі всього періоду мав тенденцію до зростання.

Так, за 2016 рік зростання в порівнянні 2015 роком становило 3176,0 тис. грн, тобто на 23,4%, в 2017 році в порівнянні з 2016 роком зростання склало 2470,0 тис. грн, тобто на 14,8%.

В порівнянні з плановими показниками фактичний обсяг отриманого чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в 2015 році недовиконано на 1443,0 тис. грн, тобто на 9,6%, в 2016 році на 240,0 тис. грн (на 1,4%), в 2017 році перевиконано на 767,0 тис. грн, тобто на 4,2%.

Інші операційні доходи на протязі всього періоду мали тенденцію до зниження. У 2016 році Підприємством отримано інших операційних доходів у сумі 3460,0 тис. грн, що на 5530,0 тис. грн менше ніж за минулий рік. В 2017 році інших операційних доходів отримано у сумі 1998,0 тис. грн, що на 1462,0 тис. грн менше ніж у 2016 році та на 6992,0 тис. грн менше в порівнянні з 2015 роком.

В порівнянні з плановими показниками інші операційні доходи в 2015 році виконано на 15,9%, в 2016 році 12,5%, в 2017 році на 4,2%.

Не виконання планових показників по отриманню інших операційних доходів сталося в результаті відсутності фінансування робіт за робочими проектами з обласного бюджету відповідно до затвердженої програми «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Інші доходи за 2015 рік виконано на 76,7% від запланованого. Протягом 2016, 2017 року спостерігається незначне зниження та збільшення виконання планового показника, а саме в 2016 році отримано 502,0 тис. грн (89,6% від плану), в 2017 році 501,0 тис. грн (101,0% від плану).

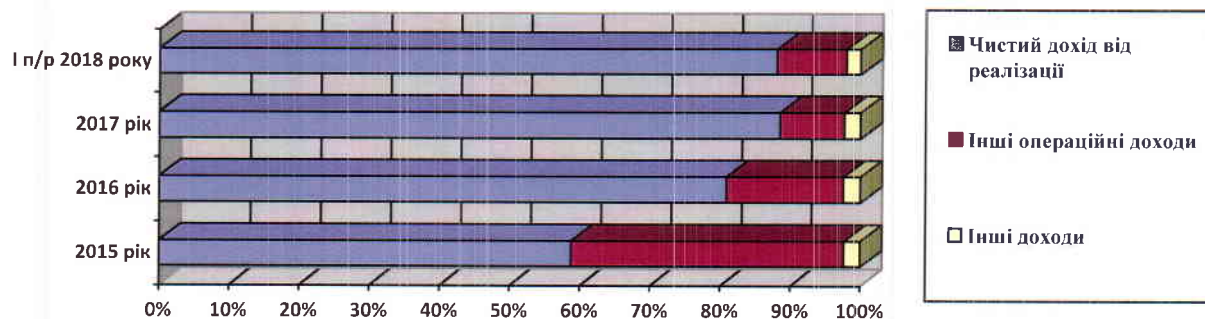
Відхилення від плану сталося в результаті зменшення витрат з нарахування амортизації основних засобів, залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Під час проведення аудиту здійснено аналіз структури доходів, отриманих ДП «Кривбасшахтозакриття», за 2015, 2016 та 2017, який нижче викладений:

ПОКАЗНИКИ	2015 РІК	2016 РІК	2017 РІК	I півріччя 2018 РОКУ	ВСЬОГО
Чистий дохід від реалізації продукції	13574,0	16750,0	19220,0	10790,0	60334,0
Інші операційні доходи	8990,0	3460,0	1998,0	1221,0	15669,0
Інші доходи	537,0	502,0	501,0	246,0	1786,0
ЗАГАЛОМ:	23101,0	20712,0	21719,0	12257,0	77789,0

Співвідношення доходів, отриманих ДП «Кривбасшахтозакриття» за 2015, 2016, 2017 роки та I півріччі 2018 року

Діаграма 2.1

Результати аналізу дохідної частини показали, що чистий дохід від реалізації продукції має тенденцію до збільшення. Так, Підприємством у 2016 році було отримано чистого доходу від реалізації продукції на 3176,0 тис. грн більше ніж у 2015 році; у 2017 році - на 2470,0 тис. грн більше ніж у 2016 році.

Інші операційні доходи протягом всього періоду мали тенденцію до зменшення та в 2016 році зменшилися в порівнянні з 2015 роком на суму 5530,0 тис. грн, тобто на 61,5%; в 2017 зменшилися в порівнянні з минулим 2016 роком на 1462,0 тис. грн, або на 42,2%.

Обсяг інших доходів Підприємства з 2016 року має тенденцію до зменшення. Так, в 2016 році Підприємством було отримано інших доходів на 35,0 тис. грн менше ніж в 2015 році; в 2017 році на 1,0 тис. грн менше ніж в 2016 році.

Доходи Підприємства складались з надходжень від: (акумуляції та транзиту шахтної води та промстоків, скиду шахтної води); іншої операційної діяльності, а також від інших доходів.

За даними Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2) за **2015 рік** отримано доходів у загальній сумі 23101,0 тис. грн, у тому числі: чистого доходу від реалізації послуг – 13574,0 тис. грн (або 58,8% від загального обсягу доходів); інших операційних доходів – 8990,0 тис. грн (38,9%), інших доходів – 537,0 тис. грн (2,3%).

За структурою чистий дохід у сумі 13574,0 тис. грн (рядок 2000) за 2015 рік отриманий від: акумуляції шахтної води та промстоків – 8380,0 тис. грн, транзиту шахтної води та промстоків – 3181,0 тис. грн, скиду шахтної води – 1856,0 тис. грн, регламентних робіт – 157,0 тис. гривень.

Інші операційні доходи в сумі 8990,0 тис. грн (рядок 2120) за 2015 рік отримані за структурою від: відшкодування витрат (доходи майбутніх періодів) за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» – 7457,0 тис. грн; оренди нерухомого майна – 177,0 тис. грн; послуг по передачі енергоносіїв та перекачці промстоків – 1356,0 тис. гривень.

Інші доходи в сумі 537,0 тис. грн (рядок 2240) за 2015 рік отримані від амортизації основних засобів, залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою – 537,0 тис. гривень.

За даними Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2) за **2016 рік** отримано доходів у загальній сумі 20712,0 тис. грн, у тому числі: чистого доходу від реалізації послуг – 16750,0 тис. грн (або 80,9% від загального обсягу доходів); інших операційних доходів – 3460,0 тис. грн (16,7%), інших доходів – 502,0 тис. грн (2,4%).

За структурою чистий дохід у сумі 16750,0 тис. грн (рядок 2000) за 2016 рік отриманий від: акумуляції шахтної води та промстоків – 9165,0 тис. грн, транзиту шахтної води та промстоків – 3732,0 тис. грн, скиду шахтної води – 3385,0 тис. грн, регламентних робіт – 468,0 тис. гривень.

Інші операційні доходи в сумі 3460,0 тис. грн (рядок 2120) за 2016 рік отримані за структурою від: відшкодування витрат (доходи майбутніх періодів) за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» – 1727,0 тис. грн; оренди нерухомого майна – 191,0 тис. грн; послуг по передачі енергоносіїв та перекачці промстоків – 1542,0 тис. гривень.

Інші доходи в сумі 502,0 тис. грн (рядок 2240) за 2016 рік отримані від амортизації основних засобів, залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою – 502,0 тис. гривень.

За даними Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2) за **2017 рік** отримано доходів у загальній сумі 21719,0 тис. грн, у тому числі: чистого доходу від реалізації послуг – 19220,0 тис. грн (або 88,5% від загального обсягу доходів); інших операційних доходів – 1998,0 тис. грн (9,2%), інших доходів – 501,0 тис. грн (2,3%).

За структурою чистий дохід у сумі 19220,0 тис. грн (рядок 2000) за 2017 рік отриманий від: акумуляції шахтної води та промстоків – 10428,0 тис. грн, транзиту шахтної води та промстоків – 4823,0 тис. грн, скиду шахтної води – 3626,0 тис. грн, регламентних робіт – 343,0 тис. гривень.

Інші операційні доходи в сумі 1998,0 тис. грн (рядок 2120) за 2017 рік отримані за структурою від: оренди нерухомого майна – 205,0 тис. грн; послуг по передачі енергоносіїв та перекачці промстоків – 1793,0 тис. гривень.

Інші доходи в сумі 501,0 тис. грн (рядок 2240) за 2017 рік отримані за структурою від амортизації основних засобів, залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою – 501,0 тис. гривень.

За даними Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2) **за I півріччя 2018 року** отримано доходів у загальній сумі 12257,0 тис. грн, у тому числі: чистого доходу від реалізації послуг – 10790,0 тис. грн (або 88,0% від загального обсягу доходів); інших операційних доходів – 1221,0 тис. грн (10,0%), інших доходів – 246,0 тис. грн (2,0%).

За структурою чистий дохід у сумі 10790,0 тис. грн (рядок 2000) за I півріччя 2018 року отриманий від: акумуляції шахтної води та промстоків – 6059,0 тис. грн, транзиту шахтної води та промстоків – 2659,0 тис. грн, скиду шахтної води – 2034,0 тис. грн, регламентних робіт – 38,0 тис. гривень.

Інші операційні доходи в сумі 1221,0 тис. грн (рядок 2120) за I півріччя 2018 року отримані за структурою від: оренди нерухомого майна – 112,0 тис. грн; послуг по передачі енергоносіїв та перекачці промстоків – 1109,0 тис. гривень.

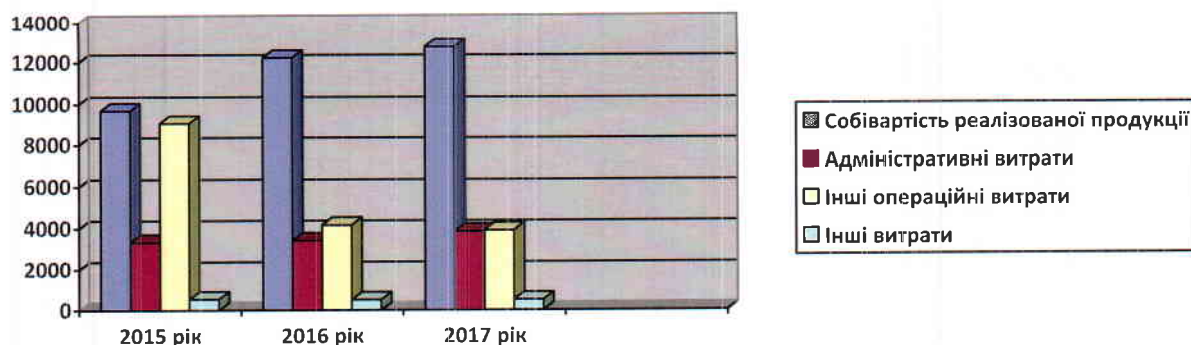
Інші доходи в сумі 246,0 тис. грн (рядок 2240) за I півріччя 2018 року отримані за структурою від амортизації основних засобів, залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою – 246,0 тис. гривень.

Таким чином, за результатами аналізу структури доходів з'ясовано, що за період з 01.01.2015 по 30.06.2018, питому вагу у структурі доходів Підприємства у розмірі 77,6% складала доходи, отримані від здійснення основного виду діяльності з реалізації послуг – 60334,0 тис. грн (загальний обсяг доходів 77789,0 тис. гривень).

Порівнюючи відповідні періоди, які підлягають дослідженню, **сукупні витрати** підприємства мали тенденцію як до збільшення так і до зменшення витрат підприємства. Так, сукупні витрати підприємства у 2015 році складала 22625,0 тис. грн; за 2016 рік – 20295,0 тис. грн, тобто на 330,0 тис. грн зменшилися в порівнянні з 2015 роком; за 2017 рік – 21026,0 тис. грн та в порівнянні з 2016 роком збільшилися на 731,0 тис. гривень.

Співвідношення витрат, здійснених ДП «Кривбасшахтозакриття» за 2015, 2016, 2017 роки (тис. грн)

Діаграма 2.2

Витрати підприємства, пов'язані із собівартістю реалізованої продукції, у структурі сукупних витрат за досліджуваний період мали тенденцію до зростання. Так, у 2015 році вони склали 42,8% від загального обсягу витрат (9693,0 тис. грн), у 2016 році – 60,3% (12230,0 тис. грн), у 2017 році – 60,8% (12777,0 тис. грн).

Найбільш суттєвою складовою у складі собівартості реалізованої продукції є витрати на оплату праці. Ця складова має тенденцію до збільшення. Так, за 2015 рік вона складає 3421,0 тис. грн або 35,3% від собівартості реалізованої продукції, за 2016 рік – 3369,0 тис. грн або 36,7%, за 2017 рік – 4659,0 тис. грн або 36,5%.

Крім того, до складу собівартості реалізованої продукції входять витрати на:

- електроенергію, які за 2015 рік складають – 2169,0 тис. грн (22,4%) від собівартості реалізованої продукції, за 2016 рік – 1730,0 тис. грн (18,8%), за 2017 рік – 3050,0 тис. грн (23,9%);

- відрахування на соціальні заходи, які за 2015 рік складають – 1259,0 тис. грн (13,0%), за 2016 рік – 677,0 тис. грн (7,4%), за 2017 рік – 958,0 тис. грн (7,5%);

- амортизаційні витрати складають за 2015 рік – 498,0 тис. грн (5,1%), за 2016 рік – 341,0 тис. грн (3,7%), за 2017 рік – 474,0 тис. грн (3,7%);

- витрати на ремонт та обслуговування складають за 2015 рік – 1368,0 тис. грн (14,1%), за 2016 рік – 2173,0 тис. грн (23,6%), за 2017 рік – 2322,0 тис. грн (18,2%);

- витрати на паливо складають за 2015 рік – 185,0 тис. грн (1,9%), за 2016 рік – 130,0 тис. грн (1,4%), за 2017 рік – 244,0 тис. грн (1,9%);

- витрати на сировину та основні матеріали у 2014 році складають 479,0 тис. грн (4,9%), за 2016 рік – 425,0 тис. грн (4,6%), за 2017 рік – 601,0 тис. грн (4,7%);

- інші витрати, здійснені у 2015 році – 314,0 тис. грн (3,2%), у 2016 році – 347,0 тис. грн (3,8%), у 2017 році – 469,0 тис. грн (3,7%).

Адміністративні витрати за аналізованій період мають майже сталу абсолютну величину (2015 рік – 3332,0 тис. грн, 2016 рік – 3414,0 тис. грн, 2017 рік – 3847,0 тис. грн, I півріччя 2018 року – 1985,0 тис. грн), але у структурі

сукупних витрат мають тенденцію до збільшення. Так за 2015 рік адміністративні витрати склали 1,5%, за 2016 рік – 1,7%.

За структурою адміністративні витрати складаються з витрат на оплату праці з нарахуваннями адмінперсоналу, юридичні послуги, зв'язок, програмне забезпечення, послуги банку, відрядження, тощо.

Обсяги **інших операційних витрат** за вказаний період мали тенденцію до зменшення. Так, у 2015 році вони склали 9063,0 тис. грн, у 2016 році – 4149,0 тис. грн, у 2017 році – 3901,0 тис. гривень.

За період 2015-2017 роки обсяг інших операційних витрат у структурі сукупних витрат ДП «Кривбасшахтозакриття» становив у 2015 році – 35,7% у 2016 році – 20,4%, у 2017 році – 18,6%.

Інші операційні витрати за структурою складають:

- 2015 рік – витрати за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» - 7781,0 тис. грн, витрати з послуг по передачі електроенергії та перекачці води – 1075,0 тис. грн, відшкодування до бюджету плати за оренду нерухомого майна – 124,0 тис. грн, лікарняні до 5 днів з нарахуваннями – 83,0 тис. грн;

- 2016 рік – витрати за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» - 2526,0 тис. грн, витрати з послуг по передачі електроенергії та перекачці води – 1407,0 тис. грн, відшкодування до бюджету плати за оренду нерухомого майна – 134,0 тис. грн, лікарняні до 5 днів з нарахуваннями – 82,0 тис. грн;

- 2017 рік – витрати за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» - 2306,0 тис. грн, витрати з послуг по передачі електроенергії та перекачці води – 1375,0 тис. грн, відшкодування до бюджету плати за оренду нерухомого майна – 144,0 тис. грн, лікарняні до 5 днів з нарахуваннями – 76,0 тис. грн;

Проведеним аналізом інших операційних витрат встановлено, що їх найбільш суттєвою складовою є витрати за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу». У складі інших операційних витрат витрати за бюджетною програмою від загального обсягу складають у 2015 році – 85,8%; у 2016 році – 60,9%; у 2017 році – 59,1%.

Інші витрати звичайної діяльності протягом періоду, який підлягає дослідженню, мали тенденцію до зниження. Так, у 2015 році вони становили – 537,0 тис. грн, у 2016 році – 502,0 тис. грн, у 2017 році – 501,0 тис. грн та у структурі сукупних витрат склали у 2015 році – 2,4%; у 2016 році – 2,5%; у 2017 році – 2,4%.

Поряд з цим, необхідно відмітити, що витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) за економічними елементами характеризують динаміку їх змін за звітний період проти попереднього періоду, а також дають змогу виявити елементи, які значно вплинули на зростання суми витрат операційної діяльності на одну гривню реалізованої продукції.

Таким чином, на II етапі аудиту проведено визначення абсолютного та відносного зростання витрат за економічними елементами.

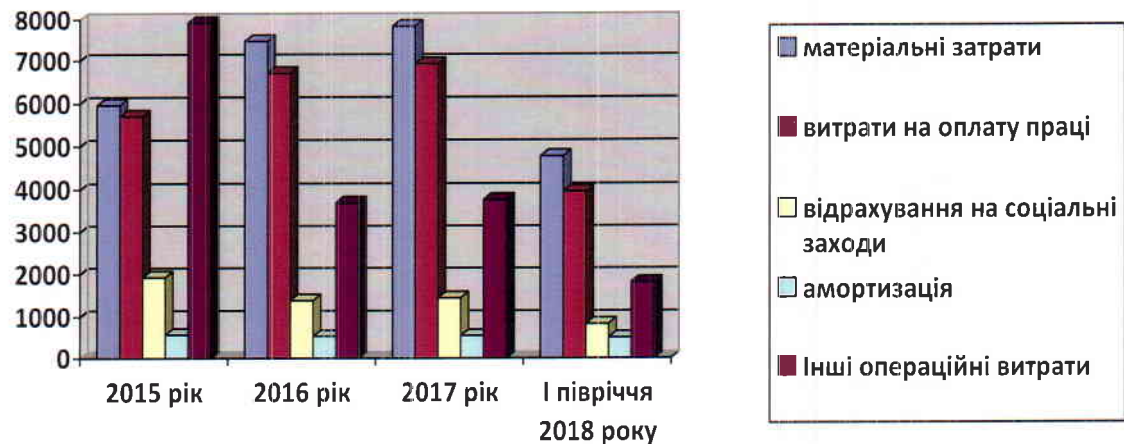
За результатами аналізу, структура витрат за їх елементами за період 2015 – 2017 років та I півріччя 2018 року характеризується наступними показниками:

(тис. грн)

Показник	2015	2016	2017	I півріччя 2018
матеріальні затрати	5965	7479	7838	4773
витрати на оплату праці	5701	6700	6923	3962
відрахування на соціальні заходи	1927	1393	1450	832
амортизація	576	535	552	509
інші операційні витрати	7919	3686	3762	1812
Елементи операційних витрат, всього	22088	19793	20525	11888

Співвідношення витрат за їх елементами, отриманих ДП «Кривбасшахтозакриття» в 2015, 2016, 2017 роках та I півріччі 2018 року наведено у діаграмі 2.3

Діаграма 2.3

Отже, проведеним аналізом показників витрат за їх елементами встановлено, що матеріальні витрати на протязі 2015-2017 років мали тенденцію як до збільшення так і до зменшення в порівнянні з минулим періодом.

Так, у 2016 році елементи операційних витрат в порівнянні з 2015 роком зменшилися на 2295,0 тис. грн, тобто на 10,4%, у 2017 році в порівнянні з 2016 роком збільшилися на 732,0 тис. грн (на 3,7%).

Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи з кожним роком зростали внаслідок збільшення мінімальної заробітної плати.

Досліджуючи дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності з'ясовано, що фінансовим результатом діяльності Підприємства є прибуток, який становив за: 2015 рік у сумі 390,0 тис. грн, 2016 рік – 342,0 тис. грн, 2017 рік – 568,0 тис. грн, I півріччя 2018 року 303,0 тис. гривень.

За даними Звітів про фінансовий стан (ф. № 1) «Баланс», станом на 01.01.2015 рахувалась **дебіторська заборгованість** на суму 2341,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2219,0 тис. грн, по розрахунках з бюджетом – 5,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 117,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2016 обліковувалась дебіторська заборгованість у загальній сумі 2311,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2216,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 95,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2017 дебіторська заборгованість у загальній сумі 2484,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2444,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 40,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2018 дебіторська заборгованість у загальній сумі 2182,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2157,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 25,0 тис. гривень.

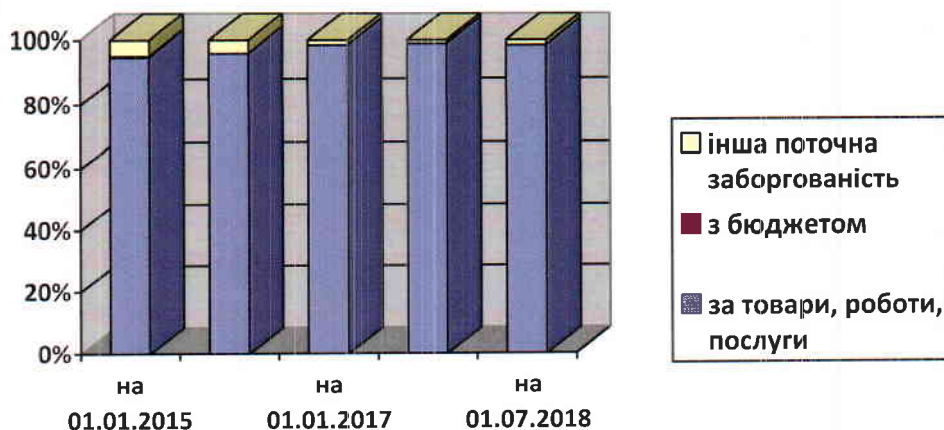
Станом на 01.07.2018 дебіторська заборгованість у загальній сумі 2405,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2365,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 40,0 тис. гривень.

За результатами аналізу стану дебіторської заборгованості у розрізі складових, заборгованість станом на 01 число кожного відповідного звітнього періоду, характеризується наступними показниками:

(тис. грн)					
Дебіторська заборгованість	станом на 01.01.2015	станом на 01.01.2016	станом на 01.01.2017	станом на 01.01.2018	станом на 01.07.2017
Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги	2219,0	2216,0	2444,0	2157,0	2365,0
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість з бюджетом	5,0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість по розрахункам з нарахованим доходам	0	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	117,0	95,0	40,0	25,0	40,0
Всього дебіторська заборгованість	2341,0	2311,0	2484,0	2182,0	2405,0

Стан дебіторської заборгованості у розрізі складових на 01 число кожного звітнього періоду, охопленого аудитом, наведений у діаграмі 2.4 (тис. грн):

Діаграма 2.4

За підсумками дослідження стану заборгованості з'ясовано, що заборгованість по розрахунках за продукцію, товари, роботи та послуги займала найбільшу питому вагу в структурі дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги станом на 01.01.2018 зменшилася на 287,0 тис. грн (або на 11,7%) у порівнянні із заборгованістю, яка обліковувалась станом на 01.01.2017. Інша поточна заборгованість протягом 2015-2017 мала тенденцію до зниження відповідно станом на 01.01.2016 на 18,8% в порівнянні з початком 2015 року, станом на 01.01.2017 на 57,9%, станом на 01.01.2018 в порівнянні з минулим періодом на 37,5%.

Поряд з цим, за даними Звітів про фінансовий стан (ф. № 1) «Баланс», **кредиторська заборгованість** станом на 01.01.2015 обліковувалась у загальній сумі 2855,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 1080,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом - 1429,0 тис. грн, зі страхування – 111,0 тис. грн, з оплати праці – 235,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2016 заборгованість рахувалася у загальній сумі 2959,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 1772,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом - 667,0 тис. грн, зі страхування – 165,0 тис. грн, з оплати праці – 355,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2017 заборгованість обліковувалась у загальній сумі 4951,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 1553,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом - 2917,0 тис. грн, зі страхування – 100,0 тис. грн, з оплати праці – 381,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2018 заборгованість обліковувалась у загальній сумі 5430,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 491,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом – 4673,0 тис. грн, зі страхування – 57,0 тис. грн, з оплати праці – 209,0 тис. гривень.

Станом на 01.07.2018 заборгованість обліковувалась у загальній сумі 6740,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи,

послуги – 399,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом – 6093,0 тис. грн, зі страхування – 47,0 тис. грн, з оплати праці – 201,0 тис. гривень.

Станом на 01.07.2018 рахувались інші довгострокові фінансові зобов'язання у загальній сумі 6433,0 тис. грн (розстрочені податкові зобов'язання по сплаті податку на землю).

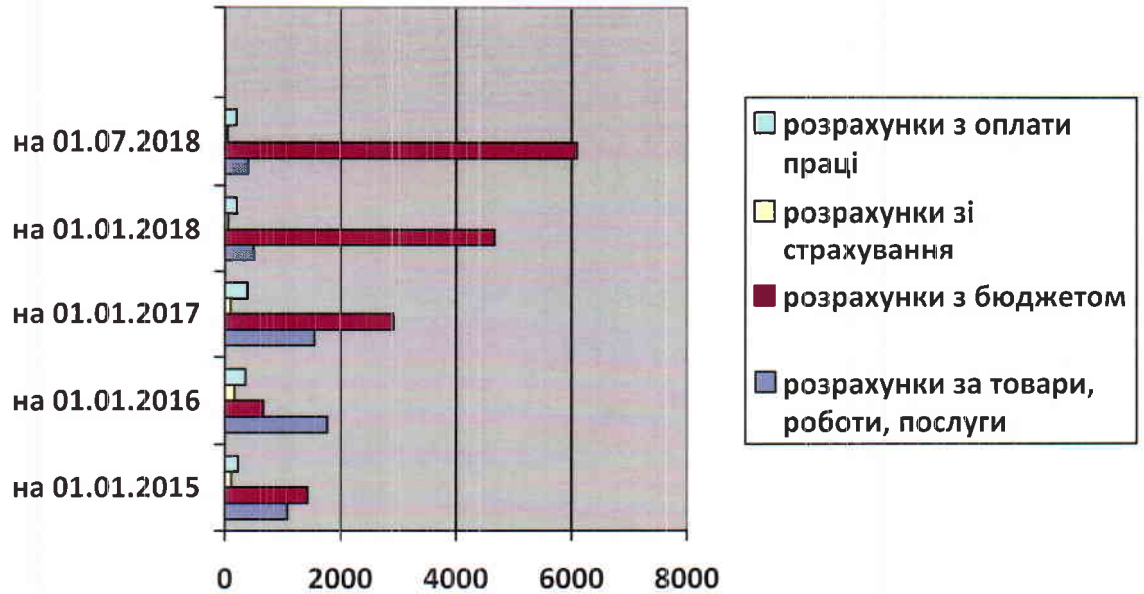
На II етапі аудиту проаналізовано стан поточних зобов'язань у розрізі складових, які станом на 01 число кожного відповідного звітнього періоду характеризувалась наступними показниками:

(тис. грн)

Поточні зобов'язання	станом на 01.01.2015	станом на 01.01.2016	станом на 01.01.2017	станом на 01.01.2018	станом на 01.07.2018
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:	0	0	0	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	0	0	0
товари, роботи та послуги	1080	1772	1553	491	399
одержаними авансами	0	0	0	0	0
розрахунками з бюджетом	1429	667	2917	4673	6093
розрахунками зі страхування	111	165	100	57	47
розрахунками з оплати праці	235	355	381	209	201
розрахунками з учасниками	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	0	0	0	0	0
Поточні зобов'язання, всього	2855	2959	4951	5430	6740

Стан кредиторської заборгованості у розрізі складових на 01 число кожного звітнього періоду, охопленого аудитом, наведений у діаграмі 2.5 (тис. грн)

Діаграма 2.5

За результатами аналізу з'ясовано, що кредиторська заборгованість по поточних зобов'язаннях станом на 01 число кожного звітного періоду зростала, що негативно впливало на фінансове становище Підприємства та свідчило про недостатній рівень його платоспроможності.

Такий стан заборгованості просліджувався через збільшення кредиторської заборгованості по розрахунках з бюджетом, обсяг якої з 1429,0 тис. грн (станом на 01.01.2015) зріс до 6093,0 тис. грн (станом на 01.07.2018), тобто на 4664,0 тис. гривень.

Поряд з цим, заборгованість по розрахунках з оплати за товари, роботи та послуги протягом 2015 - I півріччя 2018 року постійно знижувалася.

Найбільшу питому вагу у складі поточної кредиторської заборгованості становить заборгованість по розрахунках з бюджетом (станом на 01.01.2015 – 50,0%, на 01.01.2016 – 22,5%, на 01.01.2017 – 58,9%, станом на 01.01.2018 – 86,1%, на 01.07.2018 – 90,4%).

Причиною збільшення питомої ваги кредиторської заборгованості по розрахунках з бюджетом у складі поточної кредиторської заборгованості є заборгованість по сплаті податку на землю через відсутність фінансування на протязі 2015 – I півріччя 2018 року за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

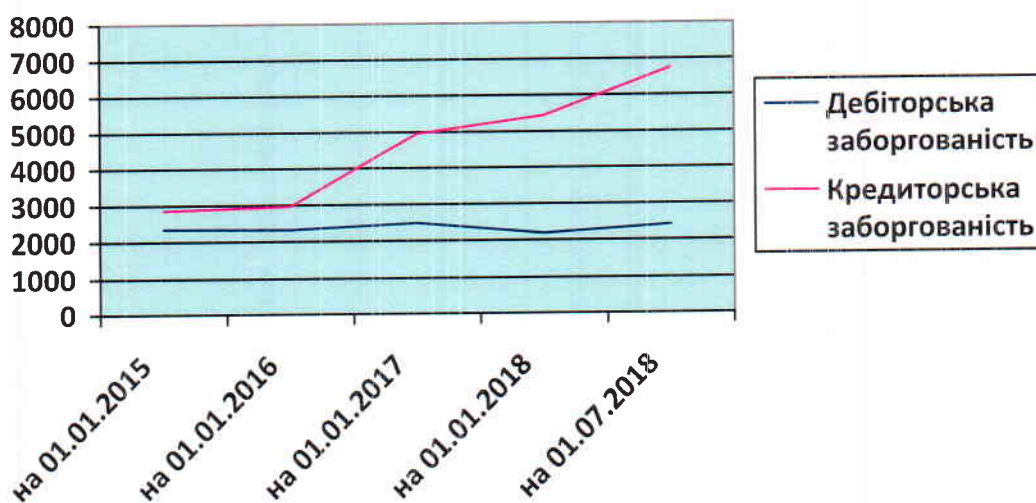
Крім того, у структурі заборгованості по розрахунках з оплати за товари, роботи та послуги найбільшу питому вагу становила заборгованість по розрахунках з підприємствами-постачальниками за отримані послуги з енерго-, водопостачання та водовідведення.

Отже, досліджуючи дані Звітів про фінансовий стан (ф. № 1) «Баланс» за період з 01.01.2015 по 30.06.2018, спостерігається зростання обсягів як дебіторської, так і кредиторської заборгованості, яке характеризується наступними показниками:

(тис. грн)

	станом на 01.01.2015	станом на 01.01.2016	станом на 01.01.2017	станом на 01.01.2018	станом на 01.07.2018
Дебіторська заборгованість	2341	2311	2484	2182	2405
Кредиторська заборгованість	2855	2959	4951	5430	6740

Динаміка коливання в ДП «Кривбасшахтозакриття» обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості станом на кожне 01 число звітного періоду, охопленого аудитом, наведена у діаграмі 2.6 (тис. грн)

Діаграма 2.6

Аналіз структури та динаміки поточної дебіторської заборгованості Підприємства показав, що протягом 2015-2018 років дебіторська заборгованість у загальній своїй величині мала тенденцію до збільшення: з 2311,0 тис. грн станом на 01.01.2016 до 2405,0 тис. грн на 01.07.2018 року, тобто на 4,1%.

Доля дебіторської заборгованості в загальній сумі оборотних активів станом на 01.01.2015 складала 65,4%, на 01.01.2016 – 65,5%, на 01.01.2017 – 65,5%, на 01.01.2018 – 58,2%, станом на 01.07.2018 – 63,5 відсотків.

У структурі поточних зобов'язань ДП «Кривбасшахтозакриття» значну питому вагу складає кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги: станом на 01.01.2015 – 37,8%, станом на 01.01.2016 – 59,9%, станом на 01.01.2017 – 31,4%, станом на 01.01.2018 – 9,0 %, та станом на 01.07.2018 – 5,9%.

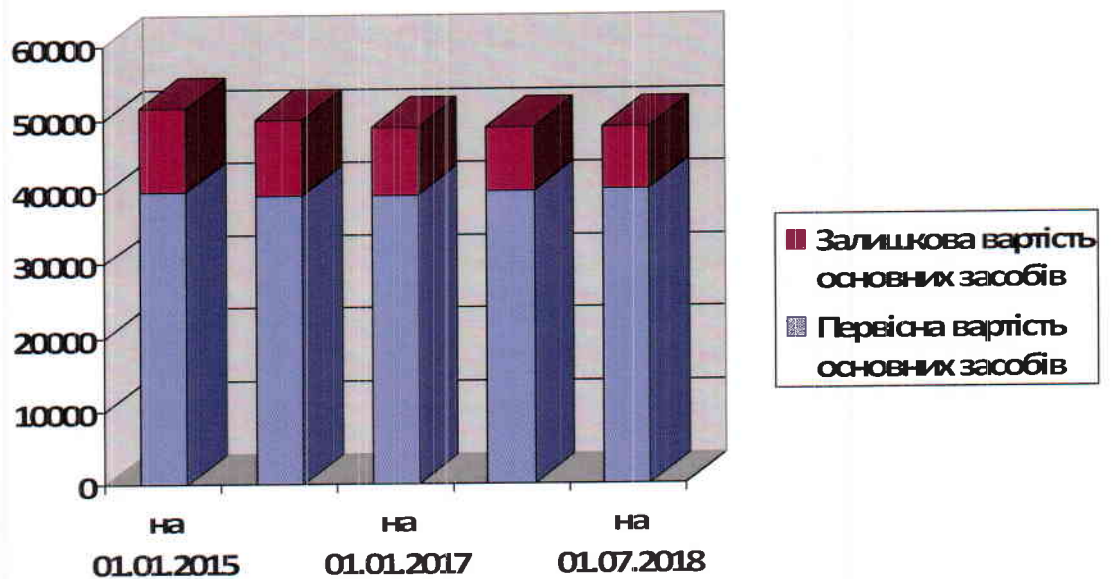
Протягом всього періоду, що підлягав дослідженню, станом на 01.07.2018 року обсяг кредиторської заборгованості (6740,0 тис. грн) на 4335,0 тис. грн, тобто у 2,8 рази перевищує обсяг дебіторської заборгованості (2405,0 тис. грн), що свідчить про неможливість Підприємства погасити зобов'язання навіть при повному розрахунку боржників.

Відповідно до даних звітів про фінансовий стан (ф. № 1) «Баланс» станом на відповідні періоди, на Підприємстві обліковувалися **основні засоби**, зокрема:

- ❖ станом на 01.01.2015 первісною вартістю 40002,0 тис. грн; амортизація (знос) їх становив 70,7% від первісної вартості активів;
- ❖ станом на 01.01.2016 первісною вартістю 39536,0 тис. грн; амортизація (знос) їх становив 73,6% від первісної вартості активів;
- ❖ станом на 01.01.2017 первісною вартістю 39587,0 тис. грн; амортизація (знос) їх становив 76,1% від первісної вартості активів;
- ❖ станом на 01.01.2018 первісною вартістю 40069,0 тис. грн; амортизація (знос) їх становив 77,9% від первісної вартості активів;
- ❖ станом на 01.07.2018 первісною вартістю 40321,0 тис. грн; амортизація (знос) їх становив 78,8% від первісної вартості активів.

Динаміка коливання в ДП «Кривбасшахтозакриття» вартості основних засобів станом на кожне 01 число звітного періоду, охопленого аудитором, наведена у діаграмі 2.7 (тис. грн)

Діаграма 2.7

Дослідженням встановлено, що основні засоби практично зношені та станом на 01.01.2017 знос складає 78,8%.

Загальну оцінку ефективності управління Підприємством та використання його активів проведено за сукупністю коефіцієнтів, відповідно до Методики № 170.

Коефіцієнт зносу основних засобів відображає рівень зносу основних засобів і визначається, як співвідношення суми зносу основних засобів до балансової їх вартості. У досліджуваному періоді коефіцієнт зносу основних засобів становив: за 2015 рік – 0,74; за 2016 рік – 0,76; за 2017 рік – 0,78.

Коефіцієнт зносу основних засобів період 2015 – 2017 роки має тенденцію до збільшення, при оптимальному значенні – зменшення, що свідчить про негативний рівень оновлення основних засобів та низький рівень інвестиційної політики підприємства.

Коефіцієнт поновлення основних засобів характеризує вартість оновлених основних засобів, які введено в експлуатацію, у загальній вартості основних засобів, і визначається, як співвідношення вартості введених в експлуатацію нових основних засобів до загальної балансової вартості основних засобів. Цей коефіцієнт становив у досліджуваному періоді: за 2015 рік – 0,003; за 2016 рік – 0,004; за 2017 рік – 0,015; (І півріччя 2018 року, та аналогічний попередній період I півріччя 2017 року не досліджувалося, так як форма звітності Ф.5 «Примітка до річної фінансової звітності» складається за підсумками року), при оптимальному його значенні – збільшення.

Коефіцієнт поновлення основних засобів за весь досліджуваний період має тенденцію до зростання, що свідчить про збільшення направлення коштів на поновлення основних засобів.

Коефіцієнт оборотності активів демонструє ефективність використання Підприємством активів, який в досліджуваному періоді становив: за 2015 рік – 0,197; 2016 рік – 0,247; за 2017 рік – 0,285.

Коефіцієнт оборотності за весь досліджуваний період має тенденцію до зростання при оптимальному значенні – збільшенні. За досліджуваний період у Підприємства збільшилися не тільки оборотні активи (дебіторська заборгованість), а і чистий дохід від реалізації послуг, що в цілому позитивно вплинуло на фінансове становище Підприємства.

Коефіцієнт фінансової стійкості характеризує фінансову стійкість Підприємства до фінансових ризиків, який в досліджуваному періоді становив: за 2015 рік – 1,787; 2016 рік – 1,077; за 2017 рік – 0,967.

Коефіцієнт фінансової стійкості при оптимальному значенні - збільшенні має тенденцію до зниження, але протягом 2015-2017 років досліджуваного періоду мав позитивне значення. Проте, вищезазначене свідчить про нестабільне фінансове становище об'єкта аудиту на початок 2018 року в порівнянні з 2015 роком.

Коефіцієнт покриття визначає співвідношення усіх поточних активів до поточних зобов'язань і характеризує достатність оборотних засобів підприємства для погашення своїх боргів, який протягом досліджуваного періоду становив: за 2015 рік – 1,188; 2016 рік – 0,764; за 2017 рік – 0,69 при оптимальному значенні >1 «збільшення».

Коефіцієнт покриття має тенденцію до зниження, та в 2016, 2017 роках має значення < 1 . Це говорить про те, що Підприємство має дуже низьку ліквідність.

Коефіцієнт загальної ліквідності характеризує здатність Підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання з найбільш легко реалізованої частини активів – оборотних коштів, який протягом дослідженого періоду

становив: за 2015 рік – 0,47; 2016 рік – 0,322; за 2017 рік – 0,298 при оптимальному значенні – «збільшення».

Коефіцієнт загальної ліквідності протягом досліджуваного періоду має тенденцію до зниження, що є негативним результатом і свідчить про відсутність у Підприємства вільних ресурсів, сформованих за рахунок власних джерел.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає ту частину короткотермінових фінансових зобов'язань Підприємства, яка може бути сплачена за рахунок першокласних ліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів), тобто показує його платоспроможність негайно погасити короткотермінову кредиторську заборгованість.

Теоретичне оптимальне значення цього показника становить на рівні 0,2 – 0,35, фактично за досліджуваний період по Підприємству він становив: за 2015 рік – 0,07; 2016 рік – 0,034; за 2017 рік – 0,05.

Отже, коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом досліджуваного періоду не досягав визначеного оптимального значення, що свідчить про недостатню платоспроможність Підприємства для негайної ліквідації наявної кредиторської заборгованості, що негативно впливає на його фінансове становище.

Коефіцієнт заборгованості, який відображає боргове навантаження на капітал об'єкта аудиту, протягом досліджуваного періоду становив: за 2015 рік – 0,56; 2016 рік – 0,929; за 2017 рік – 1,034; при оптимальному значенні – 0,5-0,7.

Коефіцієнт заборгованості протягом досліджуваного періоду перевищує оптимальне значення, що свідчить про наявність значних зобов'язань (поточних та довгострокових) у Підприємства, які перевищують капітал Підприємства, що негативно характеризує платоспроможність та загальний фінансовий стан Підприємства.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу показує частку залученого капіталу у загальній сумі капіталу Підприємства, який протягом досліджуваного періоду становив: за 2015 рік – 0,803; 2016 рік – 0,813; за 2017 рік – 0,819, при оптимальному значенні < 1 «зменшення».

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу за 2015-2017 роки не перевищує оптимальне значення. Проте, показник на кінець 2017 року в порівнянні з 2015 роком зріс на 2,0% що свідчить про зниження платоспроможності Підприємства.

Коефіцієнт рентабельності активів показує розмір чистого прибутку на 1 гривню активів, характеризує ефективність їх використання та протягом досліджуваного періоду становив: за 2015 рік – 0,006; 2016 рік – 0,005; за 2017 рік – 0,008, (оптимальне значення > 0 , «збільшення»).

Коефіцієнт рентабельності активів за 2015-2017 роки не менший оптимального значення, що свідчить про їх економічне зростання.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, який показує частку чистого прибутку у власному капіталі (оптимальне значення > 0 , «збільшення») становив за 2015 рік – 0,029; 2016 рік – 0,026; за 2017 рік – 0,046.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу за 2015-2017 роки вищий оптимального значення, що свідчить про ефективність вкладення коштів.

Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу, який показує частку чистого прибутку у сукупному капіталі (оптимальне значення > 0 , «збільшення» ($\sim 0,12-0,18$)) становив за 2015 рік – 0,007; 2016 рік – 0,006; за 2017 рік – 0,010.

Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу за 2015-2017 роки вищий оптимального значення 0, проте нижчий допустимого значення ($\sim 0,12-0,18$), що свідчить про не рентабельність активів Підприємства.

Коефіцієнт рентабельності діяльності, який показує наявність можливостей у Підприємства до відтворення та розширення основного виду діяльності (оптимальне значення > 0 , «збільшення») становив за 2015 рік – 0,029; 2016 рік – 0,020; за 2017 рік – 0,030.

Коефіцієнт рентабельності діяльності за 2015-2017 роки вищий оптимального значення та в 2017 році в порівнянні з 2016 роком зріс на 50%, що свідчить про наявність можливостей Підприємства до відтворення та розширення виробництва.

Прибутковість інвестицій (за методом участі в капіталі) не є можливим через те, що за даними бухгалтерського обліку та фінансової звітності Підприємства (Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ф. № 2) дохід від участі в капіталі в досліджуваному періоді відсутній.

За результатами проведеного аналізу показників фінансово-господарської діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» відповідно до фінансових коефіцієнтів надано оцінку ефективності управління підприємством за 2015-2017 роки – незадовільний рівень.

Незадовільний рівень показників фінансово-господарської діяльності Підприємства пояснюється відсутністю в 2015 - I півріччі 2018 року фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу», яке вплинуло на збільшення витрат підприємства та зобов'язань перед бюджетом по сплаті податку на землю та зменшення коефіцієнтів дохідності та рентабельності активів, рентабельності власного капіталу та діяльності підприємства.

Отже, визначення за коефіцієнтами незадовільного рівня ефективності управління Підприємством має об'єктивні причини та не в повній мірі відображає їх реальний стан.

2.2. Аналіз складання та виконання фінансових планів

Аналіз складання та виконання фінансових планів здійснено шляхом дослідження даних фінансових планів та звітів про їх виконання; визначення

оцінки відхилень фактичних показників фінансово-господарської діяльності від планових та факторів, що вплинули на недовиконання планових показників.

Фінансові плани Підприємства затверджені на 2015 рік заступником Міністра промислової політики України Каленковим О.Ф. - 16.06.2014, на 2016 рік Міністром економічного розвитку і торгівлі Абрамавічусом А. - 15.06.2015, на 2017 рік Першим віце-прем'єр-міністром України – Міністром економічного розвитку і торгівлі України Кубів С. - 23.03.2017, на 2018 рік Першим віце-прем'єр-міністром України – Міністром економічного розвитку і торгівлі України Кубів С. - 25.09.2017.

Відповідно до наказів Міністерства промислової політики України від 22.11.2013 №62 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній та інших суб'єктів господарювання, у статутному капіталі яких більше 50% акцій (часток, паїв) належать державі, та їх дочірніх підприємств, які належать до сфери управління Міністерства промислової політики України» [41], Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 №205 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки» [42] органи управління погоджують фінансовий план підприємства до 01 вересня, що передує плановому.

Таким чином, в ході дослідження встановлено, що затвердження фінансового плану Підприємства на 2017 рік не відповідає вимогам п.5 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 №205 в частині погодження органом управління фінансового плану підприємства до 01 вересня, що передує плановому.

Аналіз показників проведено за 2015-2017 роки та за I півріччя 2018 року шляхом порівняння показників планових та за фактом, визначення відхилень.

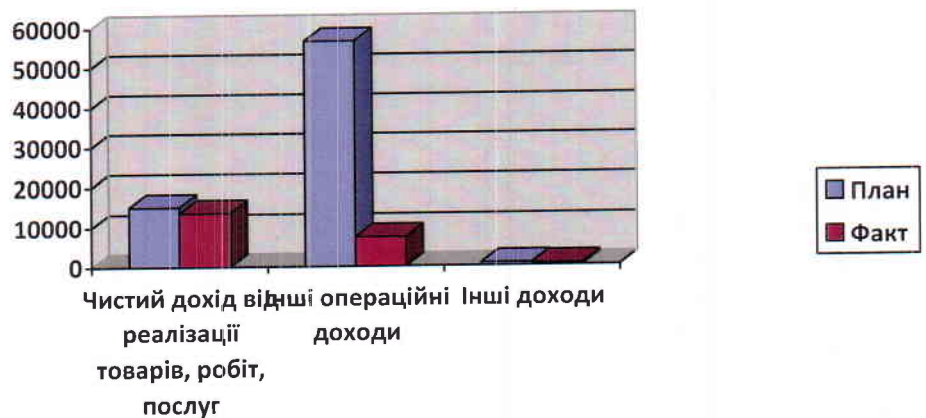
За результатами аналізу виконання фінансового плану за **2015 рік** з'ясовано, що доходи ДП «Кривбасшахтозакриття» за цей період характеризувалась наступними показниками:

№ з/п	Найменування показника	За даними фінансового плану		За даними звіту про виконання фінансового плану		Абсолютне зростання (гр.5 - гр.3)	Коефіцієнт зростання (гр.5/гр.3)
		Сума	Питома вага	Сума	Питома вага		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), у т.ч.:	15017,0	20,8	13574,0	58,8	-1443,0	0,9
1.1	наданих послуг з акумуляції шахтної води та промстоків	8573,0	57,1	8380,0	61,7	-193,0	0,98

1.2	надання послуг з транзиту шахтної води та промстоків	3317,0	22,1	3181,0	23,4	-136,0	0,96
1.3	надання послуг по скиду шахтної води	2527,0	16,8	1856,0	13,7	-671,0	0,73
1.4	Регламентні роботи	600,0	4,0	157,0	1,2	-443,0	0,26
2	Інші операційні доходи, у т.ч.:	56580,0	78,3	8990,0	38,9	-47590,0	0,2
2.1	Відшкодування витрат (доходи майбутніх періодів) за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу»	54436,0	96,2	7457,0	82,9	-46979,0	0,14
2.2	транзит енерговитрат, послуги по перекачці стоків	2024,0	3,6	1356,0	15,1	-668,0	0,67
2.3	оренди нерухомого майна	120,0	0,2	177,0	2,0	57,0	1,47
	Інші фінансові доходи,	0	0	0	0	0	0
	Інші доходи, у т. ч.	700,0	0,9	537,0	2,3	-163,0	0,8
4.1	амортизація ОЗ залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою	700,0	100,0	537,0	100,0	-163,0	0,8
	Надзвичайні доходи	0	0	0	0	0	0
6	Усього доходів	72297,0	100	23101,0	100	-49196	0,32

Співвідношення планових та фактичних показників доходу у розрізі статей за 2015 рік наведено у діаграмі 2.2.1 (тис. грн)

Діаграма 2.2.1

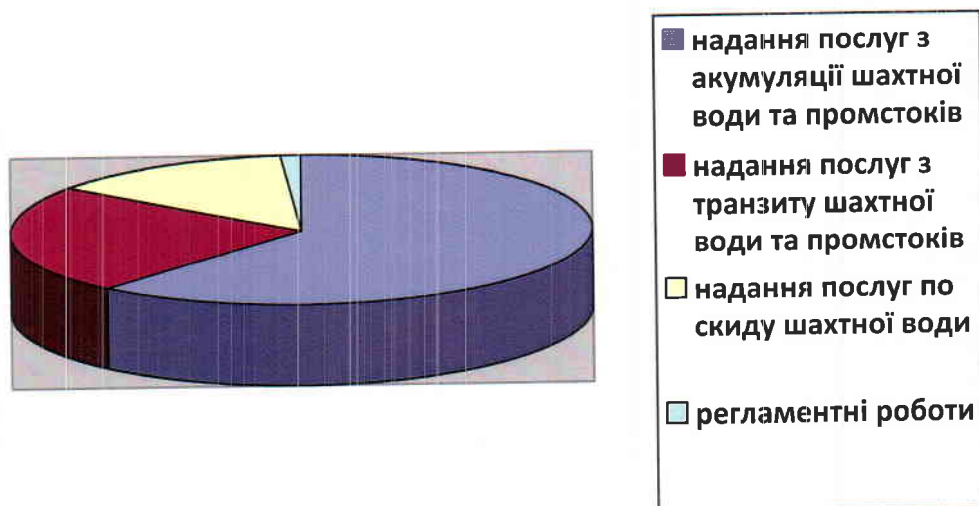

Так, співставленням фактичних показників з плановими за видами доходів встановлено, що за 2015 рік Підприємством фактично отримано

доходів у загальній сумі 23101,0 тис. грн, що складає 31,9% від запланованих, у тому числі: чистого доходу від реалізації послуг – 13574,0 тис. грн (58,8% від загального обсягу отриманого доходу); інших операційних доходів – 8990,0 тис. грн (38,9%), інших доходів – 537,0 тис. грн (2,3%).

Отримання чистого доходу ДП «Кривбасшахтозакриття» в розрізі наданих послуг за 2015 рік наведено у діаграмі 2.2.2 (тис. грн).

Діаграма 2.2.2

Дослідженням встановлено, що чистий дохід у сумі 13574,0 тис. грн за 2015 рік отриманий від наданих послуг з акумуляції та транзиту шахтної води та промстоків, скиду шахтної води та регламентних робіт. Отже, найбільшу питому вагу в загальному обсязі чистого доходу займають доходи від надання послуг з акумуляції шахтної води та промстоків (61,7%).

Крім того, за цей період Підприємством фактично отримано інших операційних доходів у загальній сумі 8990,0 тис. грн, що на 47590,0 тис. грн менше від запланованих (56580,0 тис. грн). Зменшення інших операційних доходів відбулося в основному за рахунок відсутності фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Співставленням фактичних показників з плановими встановлено, що за відповідний період Підприємством фактично отримано інших доходів у загальній сумі 537,0 тис. грн при плані 700,0 тис. гривень. Тобто, плановий показник по інших доходах виконано на 76,7%, що сталося через зменшення доходів від амортизації основних засобів, залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» на 163,0 тис. гривень.

Плановий показник чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не виконано на 9,6%, що негативно вплинуло на

фінансове становище Підприємства та у подальшому на узагальнений показник його фінансово-господарської діяльності за відповідний період.

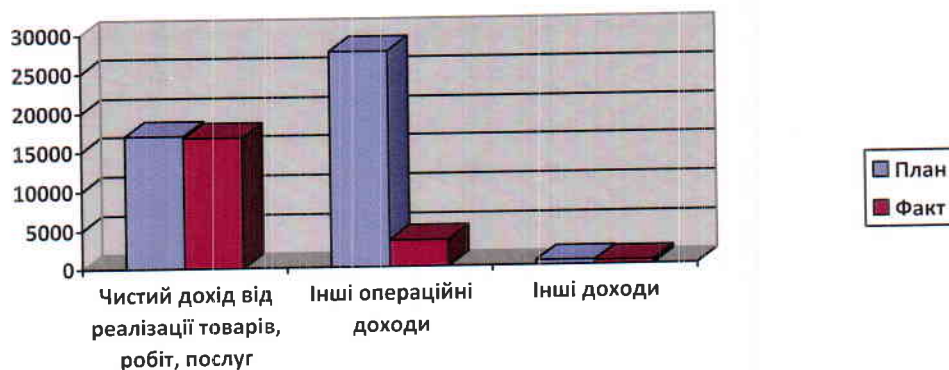
Аналіз виконання фінансового плану ДП «Кривбасшахтозакриття» за 2016 рік за доходами характеризується наступними показниками:

(тис. грн)

№ № з/п	Найменування показника	За даними фінансового плану		За даними звіту про виконання фінансового плану		Абсолютне зростання (гр.5 - гр.3)	Коефіцієнт зростання (гр.5/гр.3)
		Сума	Питома вага	Сума	Питома вага		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), у т.ч.:	16990,0	37,6	16750,0	80,9	-240,0	0,99
1.1	наданих послуг з акумуляції шахтної води та промстоків	9246,0	54,4	9165,0	54,7	-81,0	0,99
1.2	надання послуг з транзиту шахтної води та промстоків	3848,0	22,7	3732,0	22,3	-116,0	0,97
1.3	надання послуг по скиду шахтної води	3300,0	19,4	3385,0	20,2	85,0	1,03
1.4	Регламентні роботи	596,0	3,5	468,0	2,8	-128,0	0,79
2	Інші операційні доходи, у т.ч.:	27703,0	61,2	3460,0	16,7	-24243,0	0,12
2.1	Відшкодування витрат (доходи майбутніх періодів) за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу»	25816,0	93,2	1727,0	52,8	-24089	0,07
2.2	транзит енерговитрат, послуги по перекачці стоків	1695,0	6,1	1542,0	44,6	-153,0	0,9
2.3	оренди нерухомого майна	192,0	0,7	191,0	5,6	-1,0	0,99
	Інші фінансові доходи,	0		0			
	Інші доходи, у т. ч.	560,0	1,2	502,0	2,4	-58,0	0,9
4.1	амортизація ОЗ залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою	560,0	100	502,0	100	-58,0	0,9
	Надзвичайні доходи	0	0	0	0	0	0
6	Усього доходів	45253,0	100	20712,0	100	-24541,0	0,46

Співвідношення планових та фактичних показників доходу у розрізі статей за 2016 рік наведено у діаграмі 2.2.3 (тис. грн)

Діаграма 2.2.3

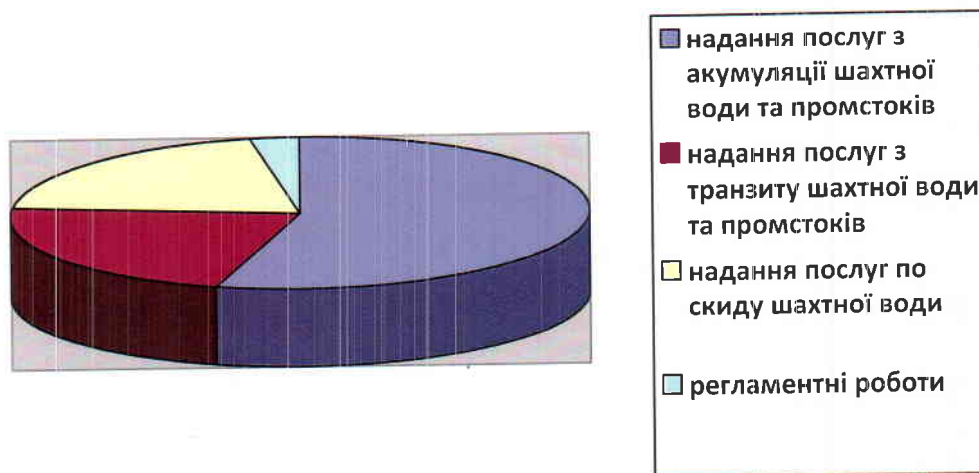

Так, аналізуючи виконання фінансового плану за статтями доходів встановлено, що Підприємством за 2016 рік отримано **доходів** у загальній сумі 20712,0 тис. грн, що становило 45,8% від запланованих, у тому числі: чистого доходу від реалізації послуг – 16750,0 тис. грн (80,9% від загального обсягу отриманого доходу); інших операційних доходів - 3460,0 тис. грн (16,7%), інших доходів – 502,0 тис. грн (2,4%).

Крім того, за результатами проведеного аналізу встановлено, що в структурі доходів Підприємства за 2016 рік найбільшу питому вагу займає чистий дохід від реалізації послуг (робіт) – 16750,0 тис. грн, що становить 80,9% від загального обсягу доходу, отриманого Підприємством за 2016 рік.

Отримання чистого доходу ДП «Кривбасшахтозакриття» в розрізі наданих послуг за 2016 рік наведено у діаграмі 2.2.4 (тис. грн).

Діаграма 2.2.4

Водночас, дослідженням встановлено, що протягом року чистий дохід, отриманий від реалізації послуг (робіт), складався з послуг: з акумуляції

шахтної води та промстоків – 9165,0 тис. грн (або 54,7% від чистого доходу); транзиту шахтної води та промстоків – 3732,0 тис. грн (22,3%), скиду шахтної води – 3385,0 тис. грн (20,2%), регламентні роботи – 468,0 тис. грн (2,8%). Отже, найбільшу питому вагу в загальному обсязі чистого доходу займають доходи від надання послуг з акумуляції шахтної води та промстоків (54,7%).

Співставленням фактичних показників з плановими встановлено, що чистого доходу від реалізації послуг (робіт) отримано на суму 16750,0 тис. грн, що на 240,0 тис. грн більше від запланованого показника (16990,0 тис. грн).

Також, за рік Підприємством отримано інших операційних доходів на суму 3460,0 тис. грн, що на 24243,0 тис. грн менше, ніж передбачено фінансовим планом на 2016 рік. В основному зменшення інших операційних доходів відбулося за рахунок відсутності фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Крім того, за рік інших доходів отримано на суму 502,0 тис. грн, що на 58,0 тис. грн менше, ніж передбачено фінансовим планом на 2016 рік. Зокрема, зменшення інших доходів відбулося за рахунок зменшення доходів від амортизації основних засобів залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою.

Таким чином, співставленням фактичних показників дохідної частини з плановими показниками встановлено, що за 2016 рік Підприємством не довиконано плановий показник по чистому доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 1,4% та по інших операційних доходах на 87,5%, що негативно вплинуло на фінансове становище Підприємства та, в подальшому, на узагальнений показник його фінансово-господарської діяльності за звітний рік.

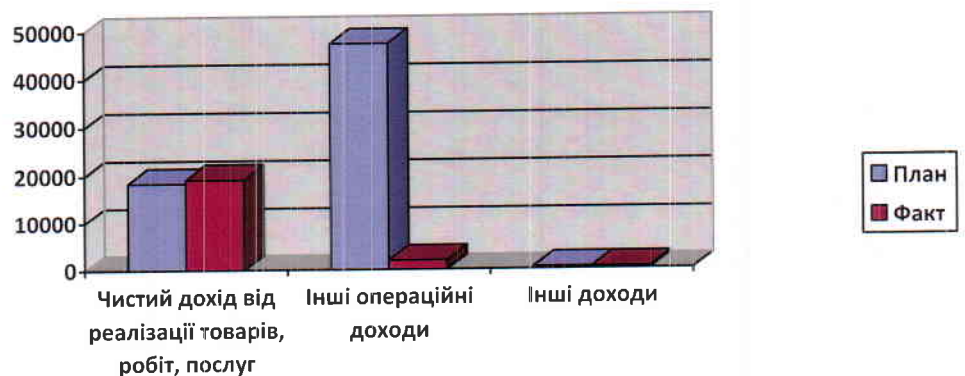
Аналіз виконання фінансового плану ДП «Кривбасшахтозакриття» за **2017 рік** за доходами характеризується наступними показниками:

№ № з/п	Найменування показника	За даними фінансового плану		За даними звіту про виконання фінансового плану		Абсолютне зростання (гр.5 - гр.3)	Коефіцієнт зростання (гр.5/гр.3)
		Сума	Питома вага	Сума	Питома вага		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), у т.ч.:	18453,0	27,8	19220,0	88,5	767,0	1,04
1.1	наданих послуг з акумуляції шахтної води та промстоків	10068,0	54,6	10428,0	54,3	360,0	1,04
1.2	надання послуг з транзиту шахтної води та промстоків	4065,0	22,0	4823,0	25,1	758,0	1,19
1.3	надання послуг по скиду шахтної води	3960,0	21,5	3626,0	18,9	-334,0	0,92
1.4	Регламентні роботи	360,0	1,9	343,0	1,7	-17,0	0,95

2	Інші операційні доходи, у т.ч.:	47431,0	71,5	1998,0	9,2	-45433,0	0,04
2.1	Відшкодування витрат (доходи майбутніх періодів) за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу»	46078,0	97,2	0	0	-46078,0	0
2.2	транзит енерговитрат, послуги по перекачці стоків	1149,0	2,4	1793,0	89,7	644,0	1,56
2.3	оренди нерухомого майна	204,0	0,4	205,0	10,3	1,0	1,0
	Інші фінансові доходи,	0	0	0	0	0	0
	Інші доходи, у т. ч.	496,0	0,7	501,0	2,3	5,0	1,01
4.1	амортизація ОЗ залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою	496,0	100,0	501,0	100,0	5,0	1,01
	Надзвичайні доходи	0	0	0	0	0	0
6	Усього доходів	66380,0	100,0	21719,0	100,0	-44661,0	0,33

Співвідношення планових та фактичних показників доходу у розрізі статей за 2017 рік наведено у діаграмі 2.2.5 (тис. грн)

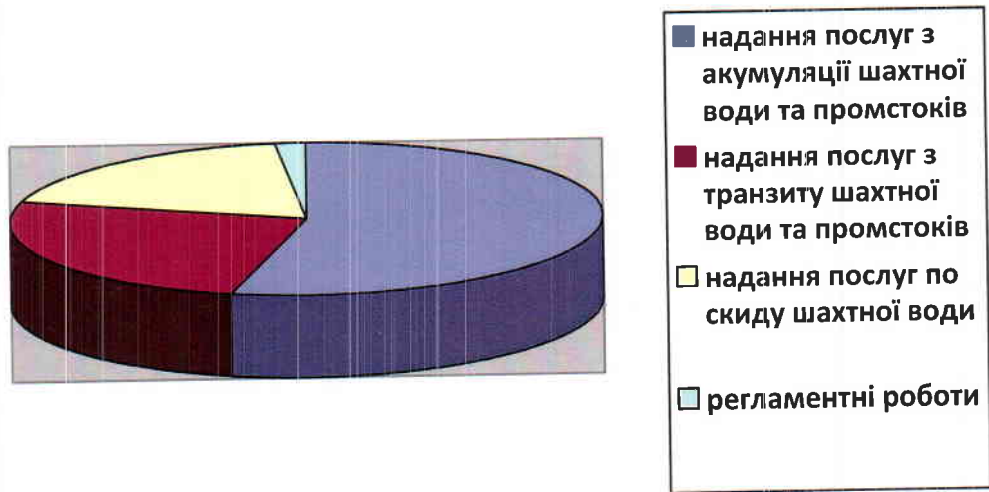
Діаграма 2.2.5

Так, аналізуючи виконання фінансового плану за статтями доходів встановлено, що Підприємством **за 2017 рік** отримано доходів у загальній сумі 21719,0 тис. грн, що становило 32,7% від запланованих, у тому числі: чистого доходу від реалізації послуг – 19220,0 тис. грн (або 88,5% від загального обсягу доходів); інших операційних доходів – 1998,0 тис. грн (9,2%), інших доходів – 343,0 тис. грн (2,3%).

Отримання чистого доходу ДП «Кривбасшахтозакриття» в розрізі наданих послуг за 2017 рік наведено у діаграмі 2.2.6 (тис. грн).

Діаграма 2.2.6

Дослідженням встановлено, що протягом року чистий дохід, отриманий від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) складався з надання послуг: з акумуляції шахтної води та промстоків – 10428,0 тис. грн (або 54,3% від чистого доходу); транзиту шахтної води та промстоків – 4823,0 тис. грн (25,1%), скиду шахтної води – 3626,0 тис. грн (18,9%), регламентні роботи – 468,0 тис. грн (1,7%). Отже, найбільшу питому вагу в загальному обсязі чистого доходу займають доходи від надання послуг з акумуляції шахтної води та промстоків (54,3%).

Співставленням фактичних показників з плановими встановлено, що чистого доходу від реалізації послуг (робіт) отримано на суму 19220,0 тис. грн, що на 767,0 тис. грн більше від запланованого показника (18453,0 тис. грн).

Збільшення обсягів отримання чистого доходу сталося за рахунок збільшення обсягів наданих послуг по акумуляції та транзиту шахтної води та промстоків.

Також, за рік Підприємством отримано інших операційних доходів на суму 1998 тис. грн, що на 45433,0 тис. грн менше ніж передбачено фінансовим планом на 2017 рік. Зменшення інших операційних доходів відбулося за рахунок відсутності фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Крім того, за рік інших доходів отримано на суму 501,0 тис. грн, що на 5,0 тис. грн менше, ніж передбачено фінансовим планом на 2017 рік. Зменшення інших доходів відбулося за рахунок зменшення доходів від амортизації основних засобів, залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою.

Таким чином, співставленням фактичних показників дохідної частини з плановими показниками встановлено, що за 2017 рік Підприємством планові показники по отриманню доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів,

робіт, послуг) виконано на 32,7% що негативно вплинуло на фінансове становище Підприємства та, в подальшому, на узагальнений показник його фінансово-господарської діяльності за звітний рік.

Аналіз виконання фінансового плану ДП «Кривбасшахтозакриття» за I півріччя 2018 року за доходами характеризується наступними показниками:

(тис. грн)

№ № з/п	Найменування показника	За даними фінансового плану		За даними звіту про виконання фінансового плану		Абсолютне зростання (гр.5 - гр.3)	Коефіцієнт зростання (гр.5/гр.3)
		Сума	Питома вага	Сума	Питома вага		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), у т.ч.:	11249,0	32,0	10790,0	88,0	-459,0	0,96
1.1	наданих послуг з акумуляції шахтної води та промстоків	5228,0	46,5	6059,0	56,1	831,0	1,16
1.2	надання послуг з транзиту шахтної води та промстоків	2470,0	22,0	2659,0	24,6	189,0	1,08
1.3	надання послуг по скиду шахтної води	3401,0	30,2	2034,0	18,9	- 1367,0	0,6
1.4	Регламентні роботи	150,0	1,3	38,0	0,4	-112,0	0,25
2	Інші операційні доходи, у т.ч.:	23610,0	67,3	1221,0	10,0	-22389,0	0,05
2.1	Відшкодування витрат (доходи майбутніх періодів) за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу»	22849,0	96,8	0	0	-22849	0
2.2	транзит енерговитрат, послуги по перекачці стоків	653,0	2,8	1109,0	90,8	456,0	1,7
2.3	оренди нерухомого майна	108,0	0,4	112,0	9,2	4,0	1,04
	Інші фінансові доходи,	0	0	0	0	0	0
	Інші доходи, у т. ч.	246,0	0,7	246,0	2,0	0	1,0
4.1	амортизація ОЗ залучених до виконання робочих проектів за бюджетною програмою	246,0	100,0	246,0	100,0	0	1,0
	Надзвичайні доходи	0	0	0	0	0	0
6	Усього доходів	35105,0	100,0	12257,0	100,0	-22848,0	0,35

Співвідношення планових та фактичних показників доходу у розрізі статей за I півріччя 2018 року наведено у діаграмі 2.2.7 (тис. грн)

Діаграма 2.2.7

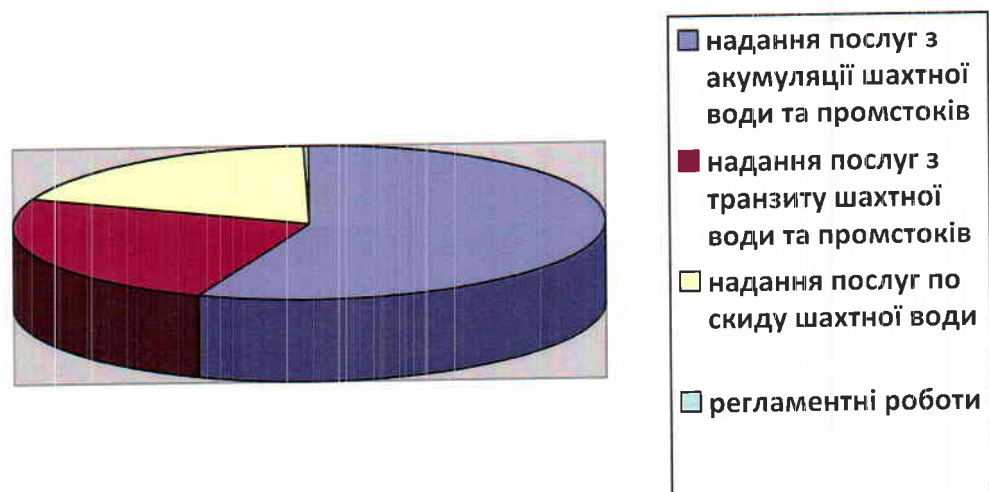

Так, аналізуючи виконання фінансового плану за статтями доходів встановлено, що Підприємством протягом **I півріччя 2018 року** отримано **доходів** у загальній сумі 12257,0 тис. грн, що становило 34,9% від запланованих, у тому числі: чистого доходу від реалізації послуг – 10790,0 тис. грн (або 88,0% від загального обсягу доходів); інших операційних доходів – 1221,0 тис. грн (10,0%), інших доходів – 246,0 тис. грн (2,0%).

Крім того, за результатами проведеного аналізу встановлено, що в структурі доходів Підприємства за I півріччя 2018 року найбільшу питому вагу займає чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – 10790,0 тис. грн або 88,0% від загального обсягу доходу, отриманого Підприємством за I півріччя 2018 року.

Отримання чистого доходу ДП «Кривбасшахтозакриття» в розрізі наданих послуг за I півріччя 2018 року наведено у діаграмі 2.2.8 (тис. грн).

Діаграма 2.2.8

Дослідженням встановлено, що протягом року чистий дохід, отриманий від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) складався з надання послуг: з акумуляції шахтної води та промстоків – 6059,0 тис. грн (або 56,1% від чистого доходу); транзиту шахтної води та промстоків – 2659,0 тис. грн (24,6%), скиду шахтної води – 2034,0 тис. грн (18,9%), регламентні роботи – 38,0 тис. грн (0,4%). Отже, найбільшу питому вагу в загальному обсязі чистого доходу займають доходи від надання послуг з акумуляції шахтної води та промстоків (56,1%).

Співставленням фактичних показників з плановими встановлено, що чистого доходу від реалізації послуг (робіт) отримано на суму 10790,0 тис. грн, що на 459,0 тис. грн менше від запланованого показника (11249,0 тис. грн).

Зменшення обсягів отримання чистого доходу сталося за рахунок зменшення надання послуг по скиду шахтної води на 1367,0 тис. грн та виконання регламентних робіт на суму 112,0 тис. гривень. Перевиконання планових показників відбулося по наданню платних послуг з акумуляції шахтної води на суму 831,0 тис. грн та транзиту шахтної води та промстоків на суму 189,0 тис. гривень.

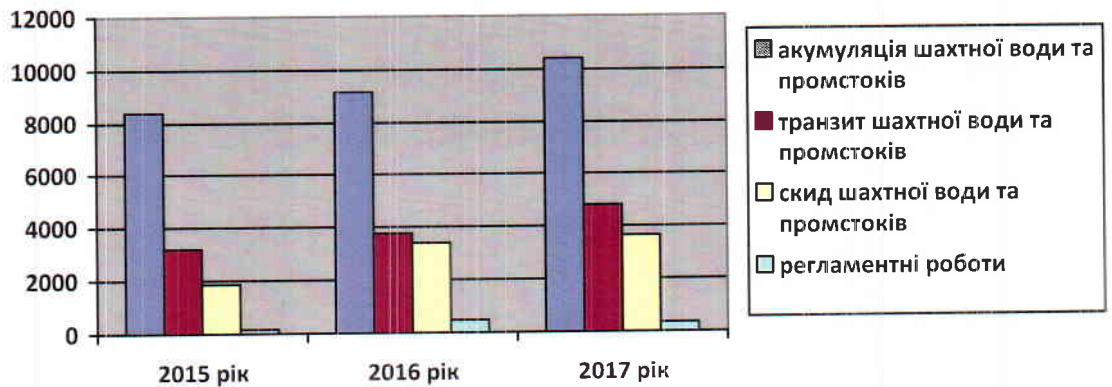
Також, за I півріччя 2018 року Підприємством отримано інших операційних доходів на суму 1221,0 тис. грн, що на 22389,0 тис. грн менше ніж передбачено фінансовим планом на I півріччя 2018 року. Зменшення інших операційних доходів відбулося за рахунок відсутності фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Крім того, за I півріччя 2018 року Підприємством отримано інших доходів на суму 246,0 тис. грн, що становить 100% від запланованих показників.

Таким чином, співставленням фактичних показників дохідної частини з плановими показниками встановлено, що за I півріччя 2018 рік Підприємством планові показники по отриманню доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) через відсутність фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» виконано лише на 34,9%, що негативно вплинуло на фінансове становище Підприємства та, в подальшому, на узагальнений показник його фінансово-господарської діяльності за звітний період.

Отримання чистого доходу ДП «Кривбасшахтозакриття» в розрізі наданих послуг за 2015-2017 роки наведено у діаграмі 2.2.9 (тис. грн).

Діаграма 2.2.9

Отже, дослідженням встановлено, що найбільшу суму доходів Підприємство отримує від надання послуг по акумуляції шахтної води та промстоків.

За результатами дослідження звітів про виконання фінансового плану підприємства за 2015 - 2017 роки та I півріччя 2018 року встановлено, що Підприємством **за 2015 рік** при плані 72297,0 тис. грн здійснено **витрат** на загальну суму 22711,0 тис. грн, в тому числі:

- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) фактично склала 9693,0 тис. грн при плані 11167,0 тис. грн, що на 1474,0 тис. грн або 13,2% менше, ніж передбачено фінансовим планом на відповідний період. У структурі собівартості реалізованої продукції найбільшу питому вагу займали витрати на оплату праці з нарахуваннями – 4680,0 тис. грн (48,3%), витрати на електроенергію – 2169,0 тис. грн (22,4%) від фактичної собівартості;

- адміністративні витрати склали 3332,0 тис. грн, що на 518,0 тис. грн або на 13,4% менше, ніж передбачено фінансовим планом (3850,0 тис. грн). У структурі адміністративних витрат питому вагу займали витрати на оплату праці апарату управління з відрахуваннями на соціальні заходи, що становило 2251,0 тис. грн, тобто 67,6% від фактичного розміру адміністративних витрат;

- інші операційні витрати склали 9063,0 тис. грн, що на 47517,0 тис. грн або у 6,2 рази менше, ніж передбачено фінансовим планом. У структурі інших операційних витрат найбільшу питому вагу займали витрати за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» - 85,9% (7781,0 тис. грн) від загального обсягу інших операційних витрат;

- інші витрати становили 537,0 тис. грн від запланованих 700,0 тис. грн, що становить 76,7%. Зменшення витрат проти планових сталося в результаті зменшення суми амортизації по основних засобах задіяних при виконанні бюджетної програми «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Найбільшу частку у структурі планових та фактичних показників

витрат за 2015 рік складала собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка становить 49,2% від загальної суми витрат Підприємства.

Витрати ДП «Кривбасшахтозакриття» поділялись на елементи операційних витрат та характеризувались наступними показниками:

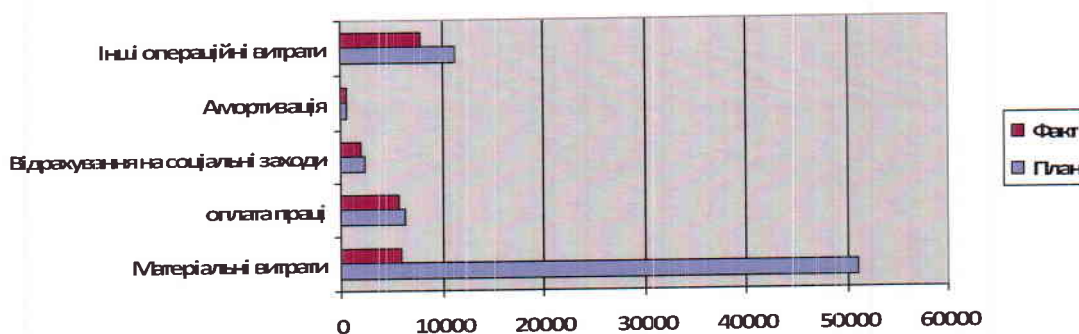
(тис. грн)

Найменування показника	Код рядка	за 2015 рік			
		План	Факт	Відхилення, +/-	Виконання, %
1	2	3	4	5	6
Матеріальні витрати, у тому числі:	001	51011,0	5965,0	- 45046,0	11,7
витрати на сировину та основні матеріали	001/1	510,0	479,0	-31,0	93,9
витрати на паливо та енергію	001/2	2400,0	2542,0	142,0	105,9
Витрати на оплату праці	002	6400,0	5701,0	-699,0	89,1
Відрахування на соціальні заходи	003	2353,0	1927,0	-426,0	81,9
Амортизація	004	580,0	576,0	-4,0	99,3
Інші операційні витрати	005	11253,0	7919,0	-3334,0	70,4
Усього	006	71597,0	22088,0	-49509,0	30,8

Таким чином, дослідженням встановлено, що в структурі елементів операційних витрат матеріальні витрати складають 27,0%, витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи – 34,5% та інші операційні витрати 35,8%.

Співвідношення планових та фактичних показників витрат за їх елементами у розрізі статей за 2015 рік наведено у діаграмі 2.2.10 (тис. грн).

Діаграма 2.2.10

За результатами аналізу витрат за елементами операційних витрат необхідно відмітити, що за 2015 рік спостерігалось скорочення фактичних витрат у співвідношенні з плановими показниками, у тому числі: матеріальні витрати на 88,3%, витрати на оплату праці з нарахуваннями на 12,8%, інші операційні витрати на 29,6%.

Поряд з вищезазначеним, витрати на паливо та енергію Підприємства зросли на 5,9%, сировину та основні матеріали Підприємства зменшені та 6,1% у порівнянні з плановим показником. Вказане відбулося за рахунок зростання цін на сировину, енергоносії та паливо.

За результатами аналізу даних звіту про виконання фінансового плану за **2016 рік** встановлено, що Підприємством при плановому показнику 45069,0 тис. грн здійснено витрат на загальну суму 20370,0 тис. грн, з яких:

- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) фактично склала 12230,0 тис. грн при плані 12942,0 тис. грн, що на 712,0 тис. грн або на 5,5% менше, ніж передбачено фінансовим планом. У структурі собівартості реалізованої продукції найбільшу питому вагу займали витрати на оплату праці з нарахуваннями – 5267,0 тис. грн (43,1%), витрати на електроенергію – 2718,0 тис. грн (22,2%) від фактичної собівартості;

- адміністративні витрати склали 3414,0 тис. грн, що на 366,0 тис. грн або на 9,7% менше, ніж передбачено фінансовим планом (3780,0 тис. грн). У структурі адміністративних витрат питому вагу займали витрати на оплату праці апарату управління з відрахуваннями на соціальні заходи, що становило 2300,0 тис. грн, тобто 67,4% від фактичного розміру адміністративних витрат;

- інші операційні витрати склали 4149,0 тис. грн, що на 23597,0 тис. грн або у 6,7 рази менше, ніж передбачено фінансовим планом на рік. У структурі інших операційних витрат найбільшу питому вагу займали витрати за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» - 60,9% (2526,0 тис. грн) від загального обсягу інших операційних витрат;

- інші витрати становили 502,0 тис. грн від запланованих 560,0 тис. грн, що становить 89,6%. Зменшення витрат проти планових сталося в результаті зменшення суми амортизації по основних засобах, задіяних при виконанні бюджетної програми «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

У структурі планових та фактичних показників витрат за 2016 рік найбільшу частку складала собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – 60,0%.

Витрати ДП «Кривбасшахтозакриття» поділялися на елементи операційних витрат та характеризувалися наступними показниками:

(тис. грн)

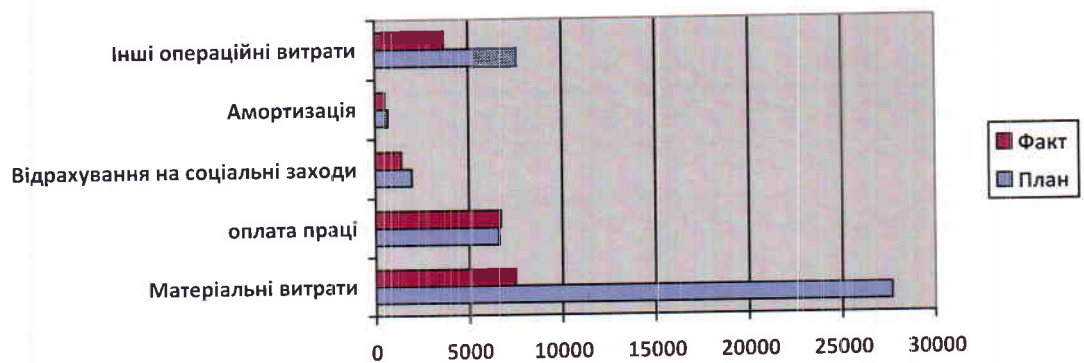
Найменування показника	Код рядка	2016 рік			
		План	Факт	Відхилення, +/-	Виконання, %
1	2	4	5	6	7
Матеріальні витрати, у тому числі:	001	27670,0	7479,0	-20191,0	27,0
витрати на сировину та основні матеріали	001/1	530,0	504,0	-26,0	95,1
витрати на паливо та енергію	001/2	3349,0	2938,0	-411,0	87,7

Витрати на оплату праці	002	6600,0	6700,0	100,0	101,5
Відрахування на соціальні заходи	003	1940,0	1393,0	-547,0	71,8
Амортизація	004	680,0	535,0	-145,0	78,7
Інші операційні витрати	005	7578,0	3686,0	-3892,0	48,6
Усього	006	44468,0	19793,0	-24675,0	44,5

Таким чином, дослідженням встановлено, що в структурі елементів операційних витрат матеріальні витрати складають 37,8%, витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи – 40,9% та інші операційні витрати 18,6%.

Співвідношення планових та фактичних показників витрат за їх елементами у розрізі статей за 2016 рік наведено у діаграмі 2.2.11 (тис. грн).

Діаграма 2.2.11

За результатами аналізу витрат за елементами операційних витрат необхідно відмітити, що за 2016 рік спостерігалось зниження фактичних витрат у співвідношенні з плановими показниками, у тому числі: матеріальні витрати знизилися на 73,0%, витрати на оплату праці з нарахуваннями на 5,2%, інші операційні витрати на 51,4%.

Витрати на паливо та енергію, сировину та основні матеріали Підприємства знизилися відповідно на 12,3% та 4,9% у порівнянні з плановим показником.

За результатами аналізу даних звіту про виконання фінансового плану за **2017 рік** встановлено, що Підприємством при планованому показнику 65880,0 тис. грн здійснено **витрат** на загальну суму **21151,0 тис. грн**, з яких:

собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) фактично склала 12777,0 тис. грн при плані 14085,0 тис. грн, що на 1308,0 тис. грн або на 9,3% менше, ніж передбачено фінансовим планом. У структурі собівартості реалізованої продукції найбільшу питому вагу займали витрати на оплату праці з нарахуваннями – 5617,0 тис. грн (44,0%), витрати на електроенергію – 3050,0 тис. грн (23,9%) від фактичної собівартості;

- адміністративні витрати склали 3847,0 тис. грн, що на 150,0 тис. грн

або на 3,7% менше, ніж передбачено фінансовим планом на рік (3997,0 тис. грн). У структурі адміністративних витрат питому вагу займали витрати на оплату праці апарату управління з відрахуваннями на соціальні заходи, що становило 2691,0 тис. грн, тобто 70,0% від фактичного розміру адміністративних витрат;

- інші операційні витрати склали 3901,0 тис. грн при плані 47192,0 тис. гривень. У структурі інших операційних витрат найбільшу питому вагу займали витрати за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» - 59,1% (2306,0 тис. грн) від загального обсягу інших операційних витрат;

- інші витрати становили 501,0 тис. грн при плановому показнику 496,0 тис. гривень. Збільшення витрат проти планових сталося в результаті збільшення суми амортизації по основних засобах, задіяних при виконанні бюджетної програми «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу».

Найбільшу частку у структурі планових та фактичних показників витрат за 2017 рік складала собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – 60,4%.

Витрати ДП «Кривбасшахтозакриття» поділялися на елементи операційних витрат та характеризувалися наступними показниками:

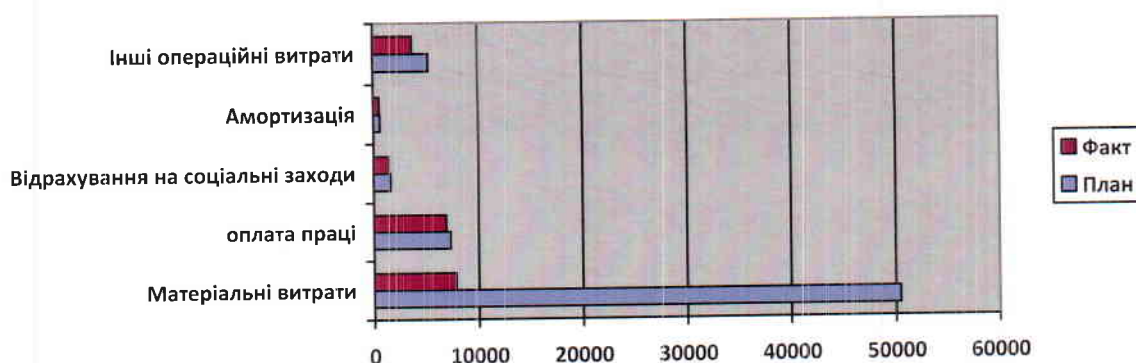
(тис. грн)

Найменування показника	Код рядка	2017 рік			
		План	Факт	Відхилення, +/-	Виконання, %
1	2	4	5	6	7
Матеріальні витрати, у тому числі:	1500	50470,0	7838,0	-42632,0	15,5
витрати на сировину та основні матеріали	1501	637,0	610,0	-27,0	95,8
витрати на паливо та енергію	1502	4113,0	3294,0	-819,0	80,1
Витрати на оплату праці	1510	7300,0	6923,0	-377,0	94,8
Відрахування на соціальні заходи	1520	1606,0	1450,0	-156,0	90,3
Амортизація	1530	612,0	552,0	-60,0	90,2
Інші операційні витрати	1540	5286,0	3762,0	-1524,0	71,2
Усього	1550	65274,0	20525,0	-44749,0	31,4

Таким чином, дослідженням встановлено, що в структурі елементів операційних витрат матеріальні витрати складають 38,2%, витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи – 40,8% та інші операційні витрати 18,3%.

Співвідношення планових та фактичних показників витрат за їх елементами у розрізі статей за 2017 рік наведено у діаграмі 2.2.12 (тис. грн).

Діаграма 2.2.12

За результатами аналізу витрат за елементами операційних витрат необхідно відмітити, що за 2017 рік спостерігалось зниження фактичних витрат у співвідношенні з плановими показниками, у тому числі: матеріальні витрати знизилися на 84,5%, витрати на оплату праці з нарахуваннями на 6,0%, інші операційні витрати на 28,8%.

Витрати на паливо та енергію, сировину та основні матеріали Підприємства знизилися відповідно на 19,9% та 4,2% у порівнянні з плановим показником.

За результатами аналізу даних звіту про виконання фінансового плану за **I півріччя 2018 року** встановлено, що Підприємством здійснено витрат на загальну суму 11954,0 тис. грн при планованому показнику – 34834,0 тис. гривень. Тобто, фактичні витрати зменшилися в порівнянні з плановими показниками за I півріччя 2018 року на 34,3%, з яких:

собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) фактично склала 6714,0 тис. грн при плані 7943,0 тис. грн, що на 1229,0 тис. грн або на 15,5% менше, ніж передбачено фінансовим планом. У структурі собівартості реалізованої продукції найбільшу питому вагу займали витрати на оплату праці з нарахуваннями – 3055,0 тис. грн (45,5%), витрати на електроенергію – 1506,0 тис. грн (22,4%) від фактичної собівартості;

- адміністративні витрати склали 1985,0 тис. грн, що на 96,0 тис. грн або на 4,6% менше, ніж передбачено фінансовим планом на відповідний період (2081,0 тис. грн). У структурі адміністративних витрат найбільшу питому вагу займали витрати на оплату праці апарату управління з відрахуваннями на соціальні заходи, що становило 74,6% (1480,0 тис. грн) від фактичного обсягу адміністративних витрат;

- інші операційні витрати склали 2943,0 тис. грн, що на 21562,0 тис. грн менше від запланованих. У структурі інших операційних витрат найбільшу питому вагу витрати за бюджетною програмою «Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу» - 61,8% (1819,0 тис. грн) від загального обсягу інших операційних витрат;

- інші витрати становили 246,0 тис. грн при планових показниках 246,0 тис. грн, що становить 100,0% від запланованих.

У структурі планових та фактичних показників витрат за 2017 рік найбільшу частку складала собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – 56,2%.

Витрати ДП «Кривбасшахтозакриття» поділялися на елементи операційних витрат та характеризувалися наступними показниками:

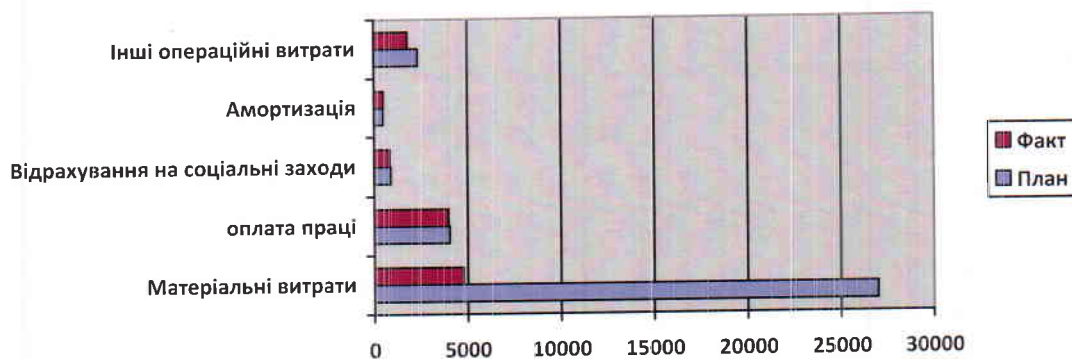
(тис. грн)

Найменування показника	Код рядка	2017 рік			
		План	Факт	Відхилення, +/-	Виконання, %
1	2	4	5	6	7
Матеріальні витрати, у тому числі:	1500	26997,0	4773,0	-22224,0	17,7
витрати на сировину та основні матеріали	1501	717,0	352,0	-365,0	49,1
витрати на паливо та енергію	1502	2296,0	1872,0	-424,0	81,5
Витрати на оплату праці	1510	4043,0	3962,0	-81,0	98,0
Відрахування на соціальні заходи	1520	889,0	832,0	-57,0	93,6
Амортизація	1530	492,0	509,0	17,0	103,5
Інші операційні витрати	1540	2354,0	1812,0	-542,0	77,0
Усього	1550	34775,0	11888,0	-22887,0	34,2

Отже, у структурі елементів операційних витрат найбільшу питому вагу займали матеріальні витрати, які склали 40,1% від загального обсягу операційних витрат. У структурі матеріальних витрат витрати на паливо та енергію склали 39,2% від загального обсягу матеріальних витрат.

Співвідношення планових та фактичних показників витрат за їх елементами у розрізі статей за I півріччя 2018 року наведено у діаграмі 2.2.13 (тис. грн).

Діаграма 2.2.13

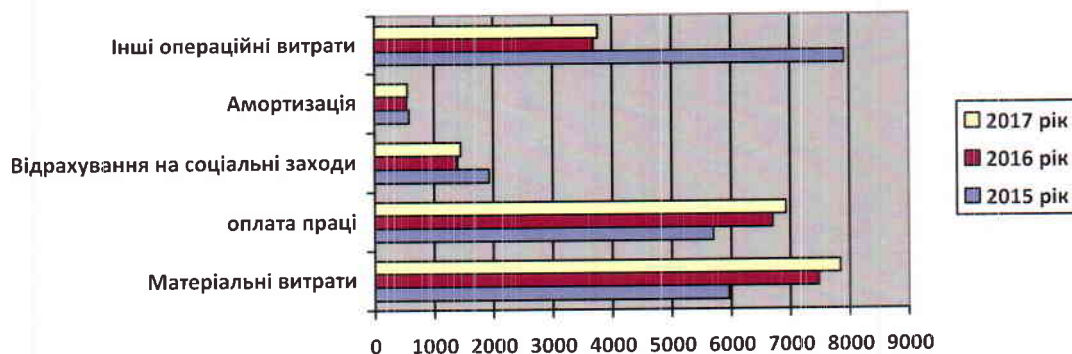

За результатами вищеведеного аналізу витрат за елементами операційних витрат за I півріччя 2018 року спостерігалось зменшення фактичних витрат у співвідношенні з плановими показниками, у тому числі: матеріальні витрати – на 22224,0 тис. грн або на 82,3%; витрати на оплату праці

– на 81,0 тис. грн або на 2,0 %; відрахування на соціальні заходи – на 57,0 тис. грн або на 6,4%; інші операційні витрати на 542,0 тис. грн, або на 23,0%.

Динаміка коливання фактичних витрат за елементами операційних витрат за 2015-2017 роки по ДП «Кривбасшахтозакриття», наведена у діаграмі 2.14 (тис. грн)

Діаграма 2.2.14

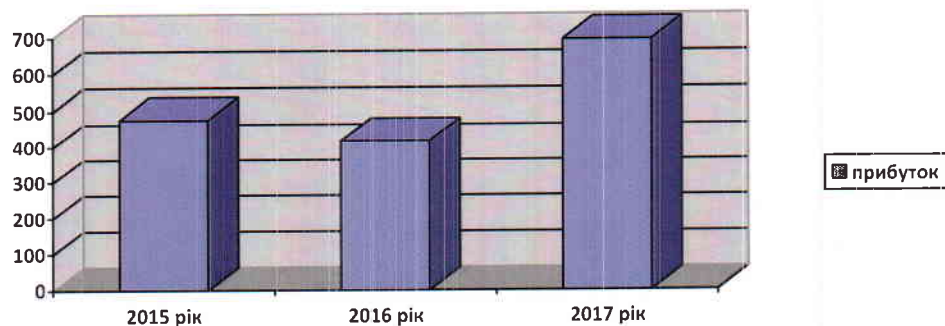

За результатами вищевказаного аналізу фактичних витрат за елементами операційних витрат за 2015-2017 роки спостерігалось збільшення в 2017 році в порівнянні з 2015 роком: матеріальних витрат внаслідок збільшення вартості енергоносіїв; витрат на оплату праці внаслідок підвищення розміру мінімальної заробітної плати. Інші операційні витрати зменшилися в порівнянні з 2015 роком внаслідок зменшення витрат по податку на землю.

Згідно з даними фінансової звітності (Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за ф. № 2), фінансовим результатом діяльності Підприємства є прибуток, який становив за: 2015 рік – 476,0 тис. грн, 2016 рік – 417,0 тис. грн, 2017 рік – 693,0 тис. грн, I півріччя 2018 року – 369,0 тис. грн, що відповідає Статуту підприємства.

Отримання Підприємством протягом 2015-2017 років прибутку наведено в діаграмі 2.2.15 (тис. грн).

Діаграма 2.2.15

За результатами аналізу встановлено, що Підприємством у 2016 році отримано прибутку на 59,0 тис. грн менше ніж у 2015 році, у 2017 році на 217,0

тис грн більше ніж у 2015 році та на 276,0 тис. грн більше в порівнянні з 2016 роком.

Резервом покращення фінансового стану Підприємства є посилення роботи з фізичними та юридичними особами зі стягнення дебіторської заборгованості, зменшення витрат виробництва, розроблення та затвердження економічно обґрунтованих тарифів на послуги, які надаються підприємством.

У ході документального аналізу стану здійснення державних закупівель з'ясовано, що Підприємством укладання договорів у досліджуваному періоді здійснювалося без застосування процедур закупівель відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 №922-VIII [8], так як, відповідно до п.1.1 Статуту [46] є державним комерційним підприємством та в періоді з 01.01.2015 по 30.06.2018 бюджетні кошти не отримувало.

2.3 Недоліки нормативно-правових актів та внесення змін до них не сприяють ефективній діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» і призводять до збільшення його витрат.

Дослідженням питання виконання постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 №258 «Про спеціальний режим реструктуризації гірничо-рудних підприємств Кривбасу, гірничо-хімічних підприємств Яворівського і Роздольського «Сірка» та Стебницького «Полімінерал» Львівської області» [17] встановлено наступне.

У 1998 році Кабінетом Міністрів України з метою збереження власної (унікальної) рудної бази металургійної та хімічної промисловості, подолання негативних демографічних і соціально-економічних наслідків та запобігання незворотним процесам у навколишньому середовищі Кривбасу та зонах діяльності гірничо-хімічних підприємств Львівської області прийнято постанову від 02.03.1998 №258 «Про спеціальний режим реструктуризації гірничо-рудних підприємств Кривбасу, гірничо-хімічних підприємств Яворівського і Роздольського «Сірка» та Стебницького «Полімінерал» Львівської області» [17].

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 № 258 [17] Міністерству промислової політики України було доручено здійснення робіт з ліквідації збиткових шахт «Гігант», «Саксагань», «Першотравнева», РУ ім. Кірова.

Також, з метою подолання негативних соціально-економічних наслідків, запобігання незворотним процесам у навколишньому природному середовищі, збереження сировинної бази металургійного комплексу та прискорення структурної перебудови у Криворізькому басейні Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 23.11.1998 №1847 «Про подальшу реструктуризацію підприємств з підземного видобутку залізної руди у Криворізькому басейні» [19].

На виконання вищевказаних постанов відповідно до чинного законодавства розроблені та затверджені наступні робочі проекти:

1. Робочий проект «Ліквідація шахти «Гігант» розроблений в 1998 році інститутом ДП ДПІ «Кривбаспроект». Проект затверджений Наказом Державного комітету промполітики України від 08.06.2001 року №238 [29], кошторисною вартістю – 212,86 млн. грн.

Наказом Мінпромполітики України від 30.01.2002 року №45 [30] внесені зміни до Наказу Держпромполітики України від 08.06.2001 року №238 «Про затвердження робочого проекту «Ліквідація шахти «Гігант» кошторисною вартістю – 220,21 млн. гривень.

Робочим проектом передбачалась ліквідація шахти «Гігант» як виробничої одиниці по видобутку залізної руди та перехід шахти в спеціальний режим гідрозахисту діючих підприємств і селитебних територій від затоплення. Для забезпечення режиму гідрозахисту проектом передбачений комплекс робіт по будівництву водовідливного комплексу шахти «Гігант» із ставками-відстійниками ємкістю 30 тисяч куб. метрів із підводящими трубопроводами для акумуляції шахтних вод, реконструкція підйомних та вентиляційних установок, ліквідація аварійних будівель та споруд та ліквідація підземних виробок, які не були реалізовані.

Проектом передбачено також ряд природоохоронних заходів, до складу яких входять рекультивація порушених земель, відвалів та рекультивація хвостосховища центральної збагачувальної фабрики (далі – ЦЗФ) шахти «Гігант» із дорогою для обслуговування та водовідвідної канами. Так як скид шахтних вод шахти «Гігант» та шахти №1 ім. Артема проводиться в хвостосховище, для можливості осушення хвостосховища проектом передбачено будівництво ставків-відстійників з підводящими та відводящими трубопроводами.

Коригування робочого проекту «Ліквідація шахти «Гігант» розпочато в 2006 році, яке не закінчено в зв'язку з недостатністю бюджетного фінансування.

2. Робочий проект «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань» розроблений інститутом «Кривбаспроект» в 1997 році, кошторисною вартістю - 41,774 млн. грн та робочий проект по відселенню мешканців селища Карнаватка, кошторисною вартістю — 94,061 млн. гривень. Проект затверджений наказами Мінпромполітики України від 22.03.2001 року №113 [31] та від 31.08.2010 №422 [32], загальною кошторисною вартістю – 135,8 млн. гривень.

Робочим проектом передбачалась ліквідація шахти «Саксагань» як одиниці по видобутку залізної руди, ліквідація аварійних будівель та споруд, не задіяних в процесі водовідливу, відселення мешканців селища Карнаватка, садиби яких попали в зону зсуву земної поверхні від проведення в минулому гірничодобувних робіт, знесення садиб та благоустрій територій, рекультивація порушених земель та відвалів в зоні проведення ліквідаційних робіт.

В зв'язку з процедурою банкрутства ДП РУ ім. Кірова виникла необхідність об'єднання робіт по відселенню мешканців селища Карнаватка і

покладення обов'язків по розробці робочого проекту «Коригування робочого проекту «Ліквідація шахти «Саксагань» в частині відселення мешканців селища Карнаватка на базі робочих проектів «Ліквідація ш. «Саксагань» та «Реструктуризація ДП РУ ім. Кірова шляхом його закриття (ліквідації)» і відселенню на ДП «Кривбасшахтозакриття» (Наказ Мінпромполітики України від 14.02.2007р. №72 [33]). Проектом передбачене відселення мешканців селища Карнаватка, закупівля (будівництво житла), благоустрій території. Витрати на фінансування робіт по відселенню мешканців селища Карнаватка вищезгаданого проекту підлягає віднесенню до робочого проекту «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань».

Коригування робочого проекту «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань» розпочато в 2010 році, яке не закінчено в зв'язку з недостатністю бюджетного фінансування.

3. Робочий проект «Ліквідація шахти «Першотравнева», розроблений інститутом ДП ДПІ «Кривбаспроект» та ДП «УкрНДПРІпромтехнологія» в 1998 році і затверджений наказом Мінпромполітики України від 06.11.2001 року №192 [34], кошторисною вартістю – 85,4 млн. гривень.

Робочим проектом передбачена ліквідація як виробничої одиниці шахти «Першотравнева» по видобутку залізної руди та перехід шахти в спеціальний режим гідрозахисту діючих підприємств і селитебних територій від затоплення. Після реалізації значної частини основних фондів стороннім споживачам, проектом передбачена ліквідація аварійних будівель та споруд, дезактивація території після проведення ліквідаційних робіт.

Коригування проекту розпочато в 2007 році, яке не закінчено в зв'язку з недостатністю бюджетного фінансування.

Під час дослідження з'ясовано, що зазначені вище об'єкти, по яких були розроблені проекти, на виконання наказів Мінпромполітики України від 25.06.2004 №315 «Про створення Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття» [35], від 28.01.2005 №38 «Про ліквідацію ДП «Кривбасреструктуризація» [36] та від 17.03.2006 №104 «Про ліквідацію ДГУ «Кривбасгідрозахист» [37] на підставі актів приймання-передачі передано на баланс ДП «Кривбасшахтозакриття».

Разом з об'єктами основних засобів на підставі актів приймання-передачі на баланс ДП «Кривбасшахтозакриття» передано земельний відвід загальною площею 423,592 га (шахта «Гігант» площею 48,66 га, балка Свистунова площею 300 га, шахта «Саксагань» площею 0,632 га та шахта «Першотравнева» площею 74,3 га) та об'єкти незавершеного будівництва.

Відповідно до Статуту ДП «Кривбасшахтозакриття» [46] основними напрямками діяльності є: забезпечення виконання робіт відповідно до затверджених проектів реструктуризації гірничорудних підприємств; виконання заходів з ліквідації об'єктів; здійснення після ліквідаційного моніторингу; усунення негативних екологічних наслідків діяльності

гірничорудних підприємств та пов'язаних з цим капітального будівництва; вирішення соціальних проблем, які виникають в процесі реструктуризації; відселення мешканців з екологічно небезпечних територій.

Фінансування робіт за проектами, в період з 1998 року по 2014 рік, здійснювалось виключно за рахунок коштів Державного бюджету України за бюджетною програмою КПКВК 2601090 «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди». З 1998 року по 2013 рік – розпорядник Міністерство промислової політики України, одержувач Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття».

Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2014 №94 «Про реорганізацію Міністерства промислової політики України» [20] та відповідно до Закону України «Про внесення змін до закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» від 31.07.2014 р. №1622-VII [6] і пункту 2.1 наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів» від 22.12.2011 р. №1691 [38], з 2014 року – розпорядник за бюджетною програмою КПКВК 1201470 «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» є Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, одержувач Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття».

Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28 грудня 2014 року №79-VIII [7] визначено, що з 01.01.2015 року до видатків, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів, належать видатки (ст. 90 п.7) на виконання - програми природоохоронних заходів місцевого значення, заходи з проведення лабораторно-діагностичних, лікувально-профілактичних робіт бюджетними установами ветеринарної медицини, спів фінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі, проекти реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервації ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів.

Під час аудиту встановлено, що протягом 2015 року - I півріччя 2018 року Законами України «Про Державний бюджет України» [9-13] на відповідні періоди фінансування бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» не передбачено та кошти державного бюджету на рахунки ДП «Кривбасшахтозакриття» для виконання робіт з реструктуризації та ліквідації шахт не надходили.

Між ДП «Державний інститут по проектуванню підприємств гірничорудної промисловості «Кривбаспроект», в особі директора інституту Перегудова В.В. (Виконавець) та ДП «Кривбасшахтозакриття», в особі директора Белік В.П. (Замовник) укладено договір №4109/07099/1017 на виконання проектних і вишукувальних робіт (послуг) від 16.01.2015. Предметом договору є проведення розрахунку обґрунтування поточних витрат на 2015 рік в частині виконання робочих проектів ліквідації шахт «Гігант», «Саксагань», «Першотравнева» та коригування робочого проекту «Ліквідація шахти «Саксагань» в частині відселення мешканців селища «Карнаватка» на базі робочих проектів «Ліквідація шахти «Саксагань» та «Реструктуризація ДП РУ ім. Кірова шляхом його закриття (ліквідації)».

Вартість робіт за договором становить 5964,0 грн з ПДВ.

Відповідно до звіту ДП «Державний інститут по проектуванню підприємств гірничорудної промисловості «Кривбаспроект» від 27.01.2015 №38800, поточні витрати ДП «Кривбасшахтозакриття» на 2015 рік становлять 11123090,05 гривень.

ДП «Кривбасшахтозакриття» листами від 16.01.2015 №14 та від 27.01.2015 №62 звернулось до Дніпропетровської обласної державної адміністрації з питання включення видатків на 2015 рік до обласного бюджету на реструктуризацію підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу по ДП «Кривбасшахтозакриття» за робочими проектами шахт Гігант, Саксагань та Першотравнева, в загальній сумі 65 798 080,00 грн, а саме:

№ з/п	Найменування витрат	Всього на 2015 рік:	В тому числі за кварталами			
			1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал
1	Поточні видатки на утримання майнового комплексу і відведення поверхових стоків згідно робочих проектів, всього	11123080,00	2780780,00	2780780,00	2780780,00	2780740,00
1.1	Оплата праці з нарахуваннями	1484990,00	371250,00	371250,00	371250,00	371240,00
1.2	Послуги з ливневих та дренажних стоків	188800,00	47200,00	47200,00	47200,00	47200,00
1.3	Податок на землю	9449290,00	2362330,00	2362330,00	2362330,00	2362300,00
2	Капітальні видатки, всього	54675000,00	7485500,00	17509000,00	18044000,00	11636500,00
2.1	Робочий проект «Ліквідація шахти «Гігант», затверджений Наказом Державного комітету промислової політики України від 08.06.2001 р. № 238, всього	14193000,00	0,00	6703500,00	6938500,00	551000,00
2.1.1	Будівництво стовпів-відстійників з підвідними та відвідними трубопроводами смістю 30тис. м куб. ш. "Гігант"	3107000,00	0,00	1553500,00	1553500,00	0,00
2.1.2	Будівництво водовідвідної каналу з дорогою для обслуговування ш. "Гігант"	2500000,00	0,00	1250000,00	1250000,00	0,00
2.1.3	Гірничо - технічна рекультивация хвостосховища центральної збагачувальної фабрики колишньої ш. "Гігант"	7166000,00	0,00	3583000,00	3583000,00	0,00
2.1.4	Ліквідація об'єктів ш. "Гігант"	950000,00	0,00	317000,00	317000,00	316000,00
2.1.5	Проектні роботи ш. Гігант	470000,00	0,00	0,00	235000,00	235000,00
2.2	Робочий проект «Ліквідація ДП «Шахта «Саксагань», затверджений Наказом Державного комітету промислової політики України від 28.03.2001 р. № 113 та від 31.08.2010 № 422, всього	31032000,00	7485500,00	7805500,00	7880500,00	7860500,00
2.2.1	Відселення мешканців селища Карнаватка з зони зсуву земної поверхні	29942000,00	7485500,00	7485500,00	7485500,00	7485500,00
2.2.2	Ліквідація об'єктів ш. "Саксагань"	940000,00	0,00	320000,00	320000,00	300000,00
2.2.3	Проектні роботи	150000,00	0,00	0,00	75000,00	75000,00

2.3	Робочий проект «Ліквідація шахти «Першотравнева», затверджений Наказом Міністерства промислової політики України від 26.11.2001 р. № 192, всього	9450000,00	0,00	3000000,00	3225000,00	3225000,00
2.3.1	Ліквідація об'єктів ш. "Першотравнева"	9000000,00	0,00	3000000,00	3000000,00	3000000,00
2.3.2	Проектні роботи	450000,00	0,00	0,00	225000,00	225000,00
	Разом:	65798080,00	10266280,00	20289780,00	20824780,00	14417240,00

Дніпропетровська обласна державна адміністрація листом від 03.02.2015 №97/0/21-15 повідомила ДП «Кривбасшахтозакриття», що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 №160 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди» (зі змінами та доповненнями) [18] – головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» є Мінекономрозвитку України (п.2 Порядку), одержувачем коштів ДП «Кривбасшахтозакриття» (п. 3 Порядку). Відповідно до Бюджетного кодексу України [3] (ст. 90 «Видатки, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів» п. 7) до видатків, що здійснюються з обласних бюджетів, належать видатки на **співфінансування (50 відсотків)** витрат на проекти реструктуризації та ліквідації об'єктів гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервації ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів. При відсутності у Державному бюджеті України на 2015 рік видатків на реалізацію заходів бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди», співфінансування видатків з обласного бюджету не представляється можливим.

Копія листа від 03.02.2015 №97/0/21-15 в Додатку 3 до аудиторського звіту.

Також, Дніпропетровською обласною державною адміністрацією листом від 03.02.2015 №97/0/21-15 запропоновано ДП «Кривбасшахтозакриття» звернутися до Мінекономрозвитку України як до головного розпорядника бюджетних коштів та відповідального виконавця бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» щодо ініціювання внесення змін до видатків Державного бюджету на 2015 рік.

ДП «Кривбасшахтозакриття» листом від 04.02.2015 №85 звернулось до Міністерства фінансів України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України за сприянням у вирішенні питання фінансування у 2015 році за

бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди».

Копія листа від 04.02.2015 №85 в Додатку 4 до аудиторського звіту.

Міністерство фінансів України листом від 11.03.2015 №31-06340-06/7-10/8879 повідомило ДП «Кривбасшахтозакриття», що згідно пункту 7 статті 90 Закону України від 28.12.2014 №79-VIII «Про внесення змін до бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» [7], який введено в дію з 01.01.2015 року та спрямовано на децентралізацію влади і суттєве розширення повноважень територіальних громад, до видатків, що здійснюються з обласних бюджетів належать, зокрема, видатки на: «проекти реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервації ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів».

При цьому, співфінансування (50 відсотків) змінами до Бюджетного кодексу України визначено пунктом 7 статті 90 проектів «ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі».

Також змінами до Бюджетного кодексу України передбачено додаткові джерела надходжень до обласних, місцевих, сільських та селищних бюджетів.

Виходячи з наведеного, питання фінансування зазначеної бюджетної програми доцільно розглядати з урахуванням змін та доповнень до Бюджетного кодексу місцевим органам виконавчої влади в межах чинного законодавства.

Копія листа від 11.03.2015 №31-06340-06/7-10/8879 в Додатку 5 до аудиторського звіту.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України листом від 31.03.2015 №3251-11/10501-07 надано відповідь ДП «Кривбасшахтозакриття» аналогічного змісту що і Міністерство фінансів України.

Копія листа від 31.03.2015 №3251-11/10501-07 в Додатку 6 до аудиторського звіту.

Довідково: Дію пункту 7 частини першої статті 90 Бюджетного кодексу України [3] зупинено на 2015 рік в частині видатків на співфінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі згідно із Законом № 80-VIII від 28.12.2014 [9], з урахуванням змін, внесених Законом № 217-VIII від 02.03.2015 [10]; Дію пункту 7 частини першої статті 90 зупинено на 2016 рік в частині видатків на співфінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі згідно із Законом № 928-VIII від 25.12.2015 [11]; Дію пункту 7 частини першої статті 90 зупинено на 2017 рік в частині видатків на співфінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі згідно із Законом № 1801-VIII від 21.12.2016 [12]; Дію пункту 7 частини першої статті 90 зупинено на 2018 рік в частині видатків на співфінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної

промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі згідно із Законом № 2246-VIII від 07.12.2017 [13].

ДП «Кривбасшахтозакриття» листом від 16.04.2015 №187 звернулось до Департаменту промисловості Дніпропетровської обласної державної адміністрації за сприянням у вирішенні питання фінансування видатків 2015 року на реструктуризацію підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу по ДП «Кривбасшахтозакриття» за робочими проектами шахт Гігант, Саксагань та Першотравнева, в загальній сумі 65 798 080,00 гривень.

Копія листа від 16.04.2015 №187 в Додатку 7 до аудиторського звіту.

Департамент промисловості Дніпропетровської обласної державної адміністрації листом від 23.06.2015 №624/0/21-15 (на виконання листа Міністерства України від 19.06.2015 №31-06230-02-8/20550) запропонував ДП «Кривбасшахтозакриття» надати пропозиції щодо прогнозних обсягів видатків обласного бюджету на реструктуризацію та ліквідацію об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності.

Копія листа від 23.06.2015 №624/0/21-15 в Додатку 8 до аудиторського звіту.

ДП «Кривбасшахтозакриття» листом від 23.06.2015 №271 на адресу Департаменту промисловості Дніпропетровської обласної державної адміністрації направлено інформацію щодо прогнозних обсягів видатків бюджету за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» на 2016-2018 роки та планові показники на 2015 рік по ДП «Кривбасшахтозакриття» на загальну суму 22904,5 тис. гривень.

Копія листа від 23.06.2015 №271 в Додатку 9 до аудиторського звіту.

ДП «Кривбасшахтозакриття» листом від 09.09.2015 №377 на адресу голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації направлено звернення щодо фінансування видатків за бюджетною програмою з метою забезпечення безпечного для життя довкілля населенню Криворізького залізорудного басейну, подолання негативних соціально-економічних наслідків, запобігання незворотним процесам у навколишньому природному середовищі, з ціллю ефективного та цільового використання бюджетних коштів, а також економії бюджетних коштів в майбутньому на зазначені цілі.

Потреба включення поточних та капітальних видатків на 2015 та 2016 роки до обласного бюджету на реструктуризацію підприємств з підземного видобутку залізної руди Кривбасу по ДП «Кривбасшахтозакриття» за робочими проектами шахт Гігант, Саксагань та Першотравнева становить:

1. 2015 рік – Поточні видатки. Для запобігання соціальної напруги на підприємстві, на підтримання мінімальної життєдіяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» у 2015 році, в частині виконання робочих проектів ліквідації та обслуговуванню архівів ліквідованих підприємств, необхідний

обсяг бюджетних коштів становить 1502044,45 грн, який буде спрямовано виключно на оплату праці працівників:

№ з/п	Показники	Витрати на оплату праці, в тому числі:		
		Фонд оплати праці, грн.	Нарахування на оплату праці, грн.	Всього, грн.
1	Робочий проект «Ліквідація шахти «Гігант»	485268,62	178384,74	663653,36
2	Робочий проект «Ліквідація ДП «Шахта «Саксагань»	187541,39	68940,21	256481,60
3	Робочий проект «Ліквідація шахти «Першотравнева»	425496,85	156412,64	581909,49
	ВСЬОГО:	1098306,86	403737,59	1502044,45

2. 2016 рік – Капітальні видатки. Необхідний мінімальний обсяг річних капітальних видатків за робочими проектами шахт «Гігант», «Саксагань» та «Першотравнева» на 2016 рік становить 19927700,00 грн, а саме:

№ з/п	Найменування витрат за видами робіт	Всього на 2016 рік, грн:	В тому числі за робочими проектами, грн:		
			«Ліквідація шахти «Гігант»	«Ліквідація ДП «Шахта «Саксагань»	«Ліквідація шахти «Першотравнева»
1	Будівництво ставків-відстійників з підвідними та відвідними трубопроводами ємністю 30тис. м куб. шахти «Гігант»	3107000,00	3107000,00	0	0
2	Будівництво водовідвідної каналу з дорогою для обслуговування ш. «Гігант»	2500000,00	2500000,00	0	0
3	Гірничотехнічна рекультивация хвостосховища центральної збагачувальної фабрики колишньої ш. «Гігант»	7166000,00	7166000,00	0	0
4	Ліквідація об'єктів	7154700,00	950000,00	940000,00	5264700,00
	ВСЬОГО:	19927700,00	13723000,00	940000,00	5264700,00

3. 2016 рік – Поточні видатки. Необхідний обсяг річних поточних видатків за робочими проектами шахт «Гігант», «Саксагань» та «Першотравнева» на 2016 рік становить 20886171,00 грн, а саме:

№ з/п	Статті витрат	Всього на 2016 рік, грн:	В тому числі за робочими проектами, грн:		
			«Ліквідація шахти «Гігант»	«Ліквідація ДП «Шахта «Саксагань»	«Ліквідація шахти «Першотравнева»
1	Оплата праці	1225836,00	531630,00	201934,00	492272,00
2	Нарахування на оплату праці	450617,00	195427,00	74231,00	180959,00
3	Податок на землю, всього, у т.ч.: за розрахунком на 2016 рік	18907638,00	4453014,00	57666,00	14396958,00
	погашення відстрочених та розстрочених платежів з податку на землю, на підставі судових рішень (початок терміну погашення з 01.01.2016)	9449290,00	2225308,00	28819,00	7195163,00
4	Послуги з ливневих та дренажних стоків	302080,00	302080,00	0	0
	ВСЬОГО:	20886171,00	5482151,00	333831,00	15070189,00

Копія листа від 09.09.2015 №377 в Додатку 10 до аудиторського звіту.

Відповіді підприємством не отримано.

Під час проведення дослідження встановлено, що рішенням Дніпропетровської обласної ради від 29 квітня 2011 року № 110-6/VI [48] затверджено Довгострокову програму по вирішенню екологічних проблем Кривбасу та поліпшенню стану навколишнього природного середовища на 2011 – 2022 роки.

Головною метою програми є визначення пріоритетних напрямів і реалізація комплексу взаємопов'язаних заходів щодо мінімізації та запобігання викидам і скидам забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, утворення відходів, належного утримання зелених насаджень та об'єктів природно-заповідного фонду, ліквідації підтоплення та захисту від підтоплення і затоплення території міста, запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів у Криворізькому регіоні.

Ця мета досягається шляхом:

- удосконалення технологічних процесів виробництва, упровадження найкращих доступних технологій для мінімізації техногенного впливу на навколишнє середовище;
- удосконалення діючих та впровадження нових систем очищення викидів та скидів;
- упровадження технологій утилізації відходів з метою максимального рівня залучення відходів у технологічні процеси виробництва;
- активізації робіт з організації, утримання та розширення об'єктів екомережі;
- організації та підвищення ефективності систем екологічного моніторингу.

До програми увійшли 12 основних підприємств-забруднювачів м. Кривого Рогу. Валові викиди забруднюючих речовин, обсяги скидів стічних вод, обсяги утворення та накопичення відходів цих підприємств становлять понад 99% від загального впливу на різні компоненти навколишнього середовища міста. Таким чином, реалізація програми максимально сприятиме переходу від стабілізації показників впливу на навколишнє середовище до суттєвого скорочення рівня техногенних факторів, та відповідно, поліпшення стану довкілля.

При опрацюванні заходів програми враховані основні природоохоронні заходи, які увійшли до виданих дозволів на викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря, дозволів на спеціальне водокористування і лімітів на утворення та розміщення відходів.

Програма передбачає забезпечення дієвої системи державного та суспільного контролю за діяльністю підприємств-забруднювачів, координацію зусиль суб'єктів господарювання та органів місцевого самоврядування, упровадження ефективних та дієвих природоохоронних заходів.

Ініціатором розробки програми є виконавчий комітет Криворізької міської ради.

Замовником програми є головне управління промисловості Дніпропетровської обласної державної адміністрації. Співзамовником програми є управління житлово-комунального господарства Дніпропетровської обласної державної адміністрації та Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області. Замовник здійснює загальне керівництво і контроль за виконанням заходів і завдань програми, аналізує стан виконання програми та готує звіт про виконання програми.

Координатором програми виступає замовник програми – головне управління промисловості Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Виконавці програми – ВАТ «Північний ГЗК», ВАТ «Центральний ГЗК», ГЗК «Укрмеханобр», ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча», ВАТ «Криворізький турбінний завод «Констар», ВАТ «Інгулецький ГЗК», ПАТ «ХайдельбергЦемент Україна», ДП «Кривбасшахтозакриття», ВАТ «Кривбасзалізрудком», ВАТ «Південний ГЗК», ВАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ВАТ «Суша Балка», ЗАТ «Криворізький завод гірничого обладнання», КП «Кривбасводоканал», ТОВ «Екоспецтранс», УкрНДІ Промислової медицини МОЗ України, КП «Південукргеологія», ДПП «Кривбаспромводопостачання», Криворізька районна державна адміністрація, виконавчий комітет Криворізької міської ради, Криворізький відділ охорони навколишнього природного середовища Держуправління охорони навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області, відділ екологічного та інструментального контролю Державної екологічної інспекції в Дніпропетровській області.

Кожне з підприємств-учасників програми взяло зобов'язання щодо впровадження на ньому природоохоронних заходів та несе відповідальність за своєчасність і повноту їх виконання.

Відповідно до п.3.23 Переліку завдань і заходів довгострокової програми по вирішенню екологічних проблем Кривбасу та поліпшенню стану навколишнього природного середовища на 2011 – 2022 роки передбачено видатки на відселення мешканців селища Карнаватка з зони зрушення земної поверхні згідно з робочим проектом «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань» з орієнтовним обсягом фінансування за роками виконання (2011-2022) – 33700,0 тис. гривень. Відповідальний за виконання ДП «Кривбасшахтозакриття».

ДП «Кривбасшахтозакриття» листами від 30.10.2015 №447, від 09.11.2015 №459, від 10.11.2015 №460 зверталось до Криворізького міського голови, до Департаменту екології та природних ресурсів Дніпропетровської ОДА та до голови Дніпропетровської обласної ради з пропозиціями внесення на 2015-2020 роки та наступні етапи по ДП «Кривбасшахтозакриття» змін до Переліку завдань і заходів довгострокової програми по вирішенню екологічних проблем Кривбасу та поліпшенню стану навколишнього природного середовища на 2011 – 2022 роки та включення до програми видатків на реструктуризацію підприємств з підземного видобутку залізної руди і здійснення невідкладних

природоохоронних заходів в зоні їх діяльності на загальну суму 615 110,9 тис. грн, а саме:

№ з/п	Зміст заходів програми з виконання програми	Орієнтовні обсяги фінансування за роками виконання, тис. грн.						
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	Усього наступні етапи
1.	Реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, всього	1502,1	72761,2	45815,6	39578,9	32164,9	30150,2	393138,0
	у т.ч.							
1.1	Ліквідація шахти «Саксагань» (Робочий проект „Обґрунтування ліквідації ш. „Саксагань”, затверджений наказом Мінпромполітики України від 22.03.2001 р. №113, від 31.08.2010 №422), всього	256,5	28565,8	14140,0	13697,0	10005,0	8831,6	64424,7
	у т.ч.							
	заробітна платня з нарахуваннями	256,5	276,2	276,2	276,2	276,2	276,2	276,2
	податок на землю	0	57,6	28,8	28,8	28,8	28,8	28,8
	відселення мешканців селища Карнаватка з зони зсуву земної поверхні	0	27142,0	12840,0	12400,00	9600,0	8526,6	64119,7
	ліквідація об'єктів	0	940,0	995,0	992,0	0	0	0
	проектні роботи	0	150,0	0	0	100,0	0	0
1.2	Ліквідація шахти «Гігант» (Робочий проект «Ліквідація ш. «Гігант», затверджений наказом Мінпромполітики України від 08.06.2001 р. №238), всього	663,7	19675,2	17300,5	12006,8	13226,8	13443,5	328713,3
	у т.ч.							
	заробітна платня з нарахуваннями	663,7	727,1	727,0	727,0	727,1	727,0	5816,0
	податок на землю	0	4453,0	2227,7	2227,7	2227,7	2227,7	17821,6
	послуги з ливневих та дренажних стоків	0	302,1	302,1	302,1	302,0	302,1	2416,8
	будівництво ставків-відстійників з підвідними та відвідними трубопроводами ємністю 30тис. м куб.	0	3107,0	2734,7	1450,0	1620,0	1520,0	84439,2
	будівництво водовідвідної каналі з дорогою для обслуговування	0	2500,0	3300,0	0	0	0	0
	гірничо - технічна рекультивация хвостосховища центральної збагачувальної фабрики колишньої ш. "Гігант"	0	7166,0	6500,0	7200,0	8250,0	8666,7	217519,7
	ліквідація об'єктів	0	950,0	1309,0	0	0	0	0
	проектні роботи	0	470,0	200,0	100,0	100,0	0	700,0
1.3	Ліквідація шахти «Першотравнева» та переведення її у спеціальний режим гідрозахисту гірничих робіт та селитебних територій Тернівського району м. Кривого Рогу (Робочий проект «Ліквідація шахти «Першотравнева», затверджений наказом Міністерства промислової політики України від 26.11.2001 р. № 192), всього	581,9	24520,2	14375,1	13875,1	8933,1	7875,1	0
	у т.ч.							
	заробітна платня з нарахуваннями	581,9	673,2	673,3	673,3	673,3	673,3	0
	податок на землю	0	14397,0	7201,8	7201,8	7201,8	7201,8	0
	ліквідація об'єктів	0	9000,0	6200,0	5800,0	1058,0	0	0
	проектні роботи	0	450,0	300,0	200,0	0	0	0

Копії листів від 30.10.2015 №447, від 09.11.2015 №459, від 10.11.2015 №460 в Додатках 11-13 до аудиторського звіту.

Листом Дніпропетровської обласної ради від 07.12.2015 №ВИХ-3127/0/2-15 повідомлено підприємство про направлення звернення до облдержадміністрації для вирішення питання доцільності внесення запропонованих змін до програми.

Протягом 2016 року ДП «Кривбасшахтозакриття» для вирішення питання отримання фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація

підприємств з підземного видобутку залізної руди» зверталось до департаменту екології та природних ресурсів Дніпропетровської ОДА (лист від 04.02.2016 №70), до управління екології виконкому Криворізької міської ради (лист від 25.04.2016 №180).

Протягом 2017 року ДП «Кривбасшахтозакриття» для вирішення питання отримання фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» зверталось до Криворізької міської ради (лист від 03.02.2017 №59), до голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації (лист від 28.02.2017 №85), до голови Дніпропетровської обласної ради (лист від 28.02.2017 №89).

Дніпропетровська обласна державна адміністрація у листі від 26.06.2017 №37-2334/0/2-17 (щодо звернення Криворізької міської ради від 28.04.2017 №3/25-1667 стосовно необхідності фінансування ДП «Кривбасшахтозакриття» для реалізації заходів щодо реструктуризації підприємств із підземного видобутку руди) зазначила наступне.

Фінансування проектів ліквідації шахт «Гігант», «Саксагань», «Першотравнева» здійснювалось виключно за рахунок коштів Державного бюджету України з 1998 року по 2014 рік за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2012 №160 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди», яка на сьогодні чинна, головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми є Мінекономрозвитку.

Фінансування природоохоронних заходів за рахунок коштів обласного бюджету здійснюється в рамках Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки (зі змінами) (далі – Програма), затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 №680-34/VI [49].

До програми увійшли заходи, які відповідають Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затверджених постановою КМУ від 17.09.1996 №1147 (зі змінами) [21] та спрямовані на вирішення комплексу екологічних проблем Дніпропетровського регіону.

Отже, питання викладені у листі виконавчого комітету Криворізької міської ради щодо фінансування ДП «Кривбасшахтозакриття» з обласного бюджету потребують:

1) уточнення проектів: ліквідація шахти «Першотравнева» та переведення її у спеціальний режим гідрозахисту гірничих робіт та селитебних територій Тернівського району м. Кривого Рогу; першочергові заходи з ліквідації шахти «Саксагань»; ліквідація шахти «Гігант»

2) внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2012 №160 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди» [18].

Крім того, у зв'язку з тим, що згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 березня 2014 №408-р «Деякі питання управління Міністерством економічного розвитку і торгівлі об'єктами державної власності» [28] уповноваженим органом управління є Мінекономрозвитку, а згідно з вимогами статті 6 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» до повноважень уповноважених органів управління віднесено затвердження стратегічних планів розвитку державних унітарних підприємств, річних інвестиційних планів, а також інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3-5 років), вирішення питання фінансування Проектів ДП «Кривбасшахтозакриття» можливо тільки після їх затвердження Мінекономрозвитку.

Враховуючи викладене, для забезпечення належного екологічного стану в регіоні, облдержадміністрація пропонує розглянути можливість внесення змін до відповідних регіональних цільових програм після врегулювання ДП «Кривбасшахтозакриття» вищезазначених питань з уповноваженим органом управління – Мінекономрозвитку.

Копія листа від 26.06.2017 №37-2334/0/2-17 в Додатку 14 до аудиторського звіту.

Для вирішення питання фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» ДП «Кривбасшахтозакриття» листом від 03.11.2017 №347/412 звернулось до першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І.

Копія листа від 03.11.2017 №347/412 в Додатку 15 до аудиторського звіту.

На час завершення аудиторської перевірки ДП «Кривбасшахтозакриття» відповіді не отримано.

Під час аудиторських досліджень встановлено, що станом на теперішній час питання фінансування ДП «Кривбасшахтозакриття» за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а

також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» залишається не вирішеним.

За результатами проведених аудиторських досліджень виконання бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» оцінюється як незадовільне, в зв'язку з відсутнім на протязі 2015 року – I півріччя 2018 року фінансуванням з державного та обласного бюджетів. Спостерігається значне відставання від проектних і планових термінів виконання.

У разі припинення внаслідок відсутності фінансування робіт за бюджетною програмою можливо загострення екологічних проблем (надлишок високомінералізованих підземних шахтних вод та скид їх в міжвегетаційний період в річки Саксагань та Інгулець, порушені землі від гірничодобувних робіт, зсуви та зрушення земної поверхні, зміни ландшафту), поглиблення та не вирішення яких може призвести до невідвортної екологічної катастрофи, а саме:

Відселення мешканців селища Карнаватка з зони зрушення земної поверхні – не виконання проектних робіт з відселення мешканців селища Карнаватка з зони зрушення земної поверхні призведе до загострення соціально екологічних проблем, невідвортної соціально екологічної катастрофи. Відселення мешканців викликане руйнуваннями і деформацією житлових будов, аварійного енерговодопостачання, в результаті процесу зрушення земної поверхні, що взагалі унеможлиблює подальше проживання мешканців селища Карнаватка в руйнованих будинках. Звернення мешканців селища Карнаватка, в частині відселення, до всіх рівнів державної влади, а також їх судові позови внаслідок яких можливий арешт, а потім і стягнення державного майна та грошових коштів у тому числі такого що знаходиться у господарському віданні ДП «Кривбасшахтозакриття»;

Ліквідація об'єктів – виконання ліквідаційних робіт, визначених проектами ліквідації шахт «Першотравнева», «Гігант», «Саксагань» передбачають комплекс робіт по ліквідації аварійних споруд, які розташовані біля житлових масивів Тернівського району, Саксаганського та Центрально – Міського районів міста Кривого Рогу. Не виконання проектних робіт з ліквідації об'єктів шахт Саксагань, Гігант, Першотравнева призведе до підвищеної небезпеки, захисту життя і здоров'я людей та довкілля від шкідливого впливу аварій на цих об'єктах шляхом запобігання їх виникненню, обмеження (локалізації) розвитку і ліквідації наслідків;

Рекультивация хвостосховища центральної збагачувальної фабрики ш. Гігант – не виконання проектних робіт з рекультивации хвостосховища центральної збагачувальної фабрики шахти Гігант може привести до підтоплення та порушення роботи швидкісного трамваю (одне з основних транспортних забезпечень міста), яке розташоване в центральній частині міста. Порушення землі від гірничодобувних робіт, зсуви та зрушення земної

поверхні, зміни ландшафту у зв'язку з несвоєчасною локалізацією надлишків високомінералізованих підземних шахтних вод та їх скиду в міжвегетаційний період до річки Інгулець;

Проектні роботи – не виконання робіт пов'язаних з коригуванням проектів шахт Гігант, Першотравнева та Саксагань унеможливорює виконання проектів відповідно діючих нормативних документів і законодавчих актів з ціноутворення, охорони навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності мешканців Кривого Рогу та соціальних гарантій населення.

Висновок: внаслідок впливу на підприємство зовнішнього фактору ризику, в даному випадку змін, які були внесені до Бюджетного кодексу України в частині фінансування проектів, за період, що підлягав дослідженню, ДП «Кривбасшахтозакриття» для виконання робіт за робочими проектами «Ліквідація шахти «Гігант», «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань», та «Ліквідація шахти «Першотравнева» недоотримано з обласного бюджету планового фінансування на 2015-2017 роки на загальну суму 120 078,9 тис. гривень.

Даний фактор ризику є незалежним від об'єкта аудиту, проте безпосередньо впливає на його діяльність та фінансові результати підприємства.

Так, в ході аудиторського дослідження з'ясовано, що капітальні видатки за робочими проектами «Ліквідація шахти «Гігант», «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань», та «Ліквідація шахти «Першотравнева» за період, що підлягав дослідженню, підприємством не здійснювались. Проте, для збереження державного майна від руйнування та розкрадання, подолання негативних соціально-економічних наслідків, запобігання незворотним процесам у навколишньому середовищі міста Кривого Рогу, як центру гірничорудної промисловості, ДП «Кривбасшахтозакриття» необхідно здійснювати постійні поточні витрати на його утримання за робочими проектами ліквідації, які за період дослідження склали 15 675 126,41 грн, в тому числі:

в грн.						
№ п/п	Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	I півріччя 2018 року	Разом
1	Оплата праці	1060399,23	855411,15	669326,91	358120,40	2943257,69
2	Нарахування на з/пл	324124,55	176397,00	138560,61	75697,25	714779,41
3	Податок на землю	5348070,53	3072657,74	1950821,55	976896,30	11348446,12
4	Інші (матеріали, знос, регрес)	12398,00	12249,33	12181,93	10568,21	47397,47
5	Витрати на будівництво ставків - відстійників з підвідними та відвідними трубопроводами (податок на землю, електроенергія)	152996,01	212201,07	151959,18	60421,46	577577,72
6	Витрати з виконання робіт по тимчасовому перекриттю ствола шахти «Об'єднана»	0	0	43668,00	0	43668,00
	ВСЬОГО	6897988,32	4328916,29	2966518,18	1481703,62	15675126,41

Підприємством виконуються роботи з нейтралізації екологічних наслідків діяльності діючих і ліквідованих гірничорудних підприємств і об'єктів, у тому

числі гідрогеологічний захист гірничих об'єктів і прилеглих територій; вирішення соціальних проблем, що виникають у процесі реструктуризації; закриття нерентабельних шахт, цехів та інше. В розрахунок поточних витрат включається щорічно – заробітна платня, податок на землю (землі шахт, які підлягають ліквідації), відкачка поверхових стоків та дренажних вод хвостосховища.

Понесення даних витрат зменшують в цілому фінансовий результат (чистий прибуток) підприємства за 2015 – 2017 роки.

Під час проведення аудиту Східним офісом Держаудитслужби направлено запити до Головного управління Державної казначейської служби України у Дніпропетровській області (лист від 13.08.2018 №04-06-15/6119) щодо обсягів фінансування та Дніпропетровської обласної державної адміністрації (лист від 13.08.2018 №04-06-13/6118), Дніпропетровської обласної ради (лист від 13.08.2018 №04-06-13/6119) з питання надання інформації про причини відсутності фінансування заходів по ліквідації об'єктів підприємств підземного видобутку залізної руди Кривбасу.

Копії листів від 13.08.2018 №04-06-15/6119, від 13.08.2018 №04-06-13/6118, №04-06-13/6119 в Додатках 16-18 до аудиторського звіту.

Головне державне управління Державної казначейської служби України у Дніпропетровській області листом від 20.08.2018 №08-08/225-7922 повідомило: «..., що станом за період з 01.01.2015 по 30.06.2018 року Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття» (ЕДРПОУ 32975178) рахунки в органах казначейства Дніпропетровської області не відкривались, фінансування з державного та місцевих бюджетів підприємству не надходило».

Копія листа від 20.08.2018 №08-08/225-7922 у Додатку 19 до аудиторського звіту.

Листом від 06.09.2018 №23-3443/0/2-18 Дніпропетровська обласна державна адміністрація щодо виділення коштів з бюджету Дніпропетровської області на виконання заходів з ліквідації шахт «Гігант», «Саксагань», «Першотравнева» та РУ ім. Кірова повідомила: «Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття» здійснює господарську діяльність спрямовану на протидію техногенному навантаженню на довкілля, забезпечення гідрозахисту територій та об'єктів, гірничотехнічну рекультивацію порушених земель, подолання негативних наслідків і запобігання незворотним процесам у зоні діяльності гірничих підприємств м. Кривий Ріг та у навколишньому природному середовищі Кривбасу.

Відповідно до статті 75 Бюджетного кодексу України проект обласного бюджету за видатками складається на підставі бюджетних запитів, які надаються головними розпорядниками коштів до департаменту фінансів облдержадміністрації у визначені терміни та мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту бюджету.

За період з 2015 по 2018 рік до департаменту фінансів облдержадміністрації бюджетні запити з обґрунтуваннями щодо обсягу

необхідного фінансування проектів реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств підземного видобутку залізної руди не надавалися та відповідно видатки в обласному бюджету не планувалися та не проводилися».

Копія листа від 06.09.2018 №23-3443/0/2-18 у Додатку 20 до аудиторського звіту.

Довідково: Пунктом 18 ст.2 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 №2456-VI (зі змінами) [3] визначено, що головні розпорядники бюджетних коштів, це бюджетні установи в особі їх керівників, які відповідно до статті 22 цього Кодексу отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень.

Для здійснення програм та заходів, які реалізуються за рахунок коштів бюджету згідно з п.1 ст.22 Бюджетного кодексу України [3], бюджетні асигнування надаються розпорядникам бюджетних коштів.

За бюджетними призначеннями, визначеними іншими рішеннями про місцеві бюджети головними розпорядниками бюджетних коштів можуть бути виключно місцеві державні адміністрації, виконавчі органи та апарати місцевих рад (секретаріат Київської міської ради), структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевих рад в особі їх керівників (пп.3 п.2 ст.22 Бюджетного кодексу України) [3].

Пунктом 4 ст.22 визначено, що головні розпорядники коштів місцевих бюджетів визначаються рішенням про місцевий бюджет.

Коментована редакція Бюджетного кодексу [3] в колі другорядних суб'єктів бюджетних правовідносин виокремлює також одержувачів бюджетних коштів.

Згідно п. 38 ч. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу України [3], одержувач бюджетних коштів - це суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету.

Відповідно до п.9 ст.2 Бюджетного Кодексу України [3], бюджетний запит - документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди.

Пунктом 4 ст. 75 Бюджетного кодексу України [3] передбачено: «Головні розпорядники бюджетних коштів організують розроблення бюджетних запитів для подання місцевим фінансовим органам у терміни та порядку, встановлені цими органами. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих місцевим фінансовим органам бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту місцевого бюджету, згідно з вимогами місцевих фінансових органів».

Під час проведення аудиту встановлено, що ДП «Кривбасшахтозакриття» в період 2015 – 2018 роки неодноразово направлялись запити (листи) від 16.01.2015 №14, від 27.01.2015 №62, від 16.04.2015 №187, від 23.06.2015 №271, від 09.09.2015 №377, від 09.11.2015 №459, від 04.02.2016 №70, від 28.02.2017 №85 до Дніпропетровської обласної державної адміністрації з обґрунтуваннями щодо обсягу необхідного фінансування видатків обласного бюджету 2015-2018 роки. Проте, протягом 2015-І півріччя 2018 року кошти з обласного бюджету Підприємству не виділялися.

На час завершення аудиторських досліджень відповідь щодо надання інформації від Дніпропетровської обласної ради Східним офісом Держаудитслужби не отримано.

Отже, вирішення питання відновлення фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» по ДП «Кривбасшахтозакриття», дасть змогу підприємству розробити програму заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності за рахунок власних можливостей, тобто, спрямуванням коштів, отриманих від господарської діяльності, на розвиток та вдосконалення, соціальні потреби, придбання і монтаж нового устаткування, інші витрати капітального характеру, включаючи природоохоронні й такі, що спрямовані на поліпшення умов праці і техніки безпеки, збільшення власних фінансових ресурсів, які вкладаються в запаси сировини, матеріалів, тобто збільшення фонду власних оборотних коштів.

2.4 Несвоєчасне прийняття розпоряджень Кабінету Міністрів України призводить до втрати Підприємством доходів від господарської діяльності.

Основним видом господарської діяльності є виконання послуг з відведення, акумуляції та скиду шахтної води гірничорудних підприємств підземного Кривбасу. Відведення шахтної води в ставок-накопичувач балка Свистунова є безперервним виробничим циклом.

В Криворізькому залізорудному басейні одночасно експлуатується 18 родовищ, які розробляються відкритим та підземним способами. В басейні діє 8 шахт з підземного видобутку залізорудної сировини, які ведуть гірничі роботи в особливо небезпечних підземних умовах на глибинах 800 - 1500м та паралельно з підземними гірничодобувними підприємствами діє 5 великих гірничозбагачувальних комбінатів, які ведуть видобуток та переробку руди у 10 кар'єрах на глибинах 250-450м.

В 90-х роках минулого століття, в період економічного спаду, в Кривбасі була зупинена виробнича діяльність 6 шахт. З метою недопущення затоплення виробничого простору діючих шахт та втрати доступу до запасів залізних руд, державою, було прийнято низку рішень про переведення 3 шахт в режим «сухої» консервації з підтримкою постійного режиму гідрозахисту (відкачки підземних вод з надр). Ще 3 шахти, які не мали гідралічного зв'язку з іншими шахтами та відпрацювали запаси залізних руд, було закрито і ліквідовано. Відкачку підземних вод з них було припинено.

Діючі гірничорудні підприємства Кривбасу та ті що працюють в режимі гідрозахисту, щорічно, відкачують на поверхню до 40 млн.м³ підземних вод (шахтні, кар'єрні), серед яких 16-17 млн.м³ високомінералізовані шахтні води.

Максимальні можливості по використанню підземних вод у зворотних циклах гірничорудних підприємств Кривбасу граничать на рівні 28-30 млн.м³ на рік. Решта 11-12 млн. м³ надлишків зворотних вод щорічно акумулюється і тимчасово утримується в ставку-накопичувачу шахтних вод. Ємність ставка-накопичувача не дозволяє прийняти та з акумулювати весь обсяг надлишків

зворотних вод, що призводить до переповнення цієї гідротехнічної споруди, порушує правила її експлуатації та безпеки, а також спричиняє аварійний стан споруди.

Саме через переповнення ставка-накопичувача шахтних вод виникає реальна загроза настання надзвичайної ситуації (аварії) на ставку-накопичувачу, насосних станціях і трубопроводах загальної системи перекачки шахтних вод, шахтних водовідливах. Інших вільних ємностей, придатних для тимчасової акумуляції шахтних вод, в Кривбасі не існує. За таких умов, в Кривбасі виникає ризик припинення відкачки підземних вод, і як наслідок зупинки роботи гірничорудних підприємств з підземного видобутку залізорудної сировини.

В разі зупинки відкачки підземних вод в Кривбасі створюються умови для виникнення низки некерованих техногенних катастроф пов'язаних з зупинкою та затопленням діючих шахт, відпрацьованого підземного простору (підземних порожнин від вилучення залізорудної сировини) з регіональним підняттям рівня високомінералізованих підземних вод, забрудненням верхніх водоносних горизонтів і поверхневих водоймищ, з масштабними зсувами порушених порід та земної поверхні. Виникнення такої надзвичайної ситуації призведе до порушення екологічної рівноваги на значній території та спричинить загрозу різним важливим сферам господарської діяльності та суспільного життя не лише у Кривбасі, а і за його межами.

З метою недопущення виникнення низки надзвичайних ситуацій і техногенних катастроф, як у Кривбасі, так і за його межами, пов'язаних з відкачкою, використанням та тимчасовою акумуляцією значної кількості підземних вод, виникає необхідність у щорічному впровадженні заходів зі скиду надлишків зворотних вод в р. Інгулець.

Щорічний дозований (регульований) скид надлишків зворотних вод, передбачений загальним проектом відводу, використання та скиду надлишків шахтних вод Кривбасу, здійснюється в чітко визначений міжвегетаційний період (листопад - лютий), з розбавленням зворотних вод до рекомендованих норм якості води у контрольних створах розташованих нижче місця скиду. Після скиду надлишків зворотних вод впроваджуються безпрецедентні заходи з ліквідації наслідків скиду, шляхом виконання промивки русла річки Інгулець. Такий вид діяльності за певних умов є потенційно небезпечним для довкілля, оскільки при періодичному скиданні високомінералізованих надлишків зворотних вод неможливо дотриматися діючих норм якості води для поверхневих вод. Але, попре все, він є виправданим заходом тому, що впроваджується виключно з метою недопущення виникнення більш серйозних та масштабних наслідків техногенного характеру.

Здійснення скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу, в першу чергу, спрямоване на недопущення виникнення низки надзвичайних ситуацій (аварій) і техногенних катастроф на потенційно небезпечних об'єктах та надає єдиної реальної можливості здійснювати експлуатацію цих об'єктів на безпечній межі, тобто у такому стані коли

відсутній неприпустимий ризик пов'язаний із заподіянням непередбаченої шкоди для життя і здоров'я людини, матеріальних об'єктів, навколишнього середовища, у стані захищеності населення та об'єктів довкілля від небезпеки.

Умови скидання шахтних, кар'єрних та рудникових вод у водні об'єкти підприємствами, що відкачують їх з надр, або мають їх накопичувачі, встановлені статтями 72 та 74 Водного кодексу України від 06.06.1995 № 213/95-ВР [5].

Скидання високомінералізованих шахтних вод у поверхневі водні об'єкти має здійснюватися згідно з індивідуальним регламентом відповідно до ст.74 Водного кодексу України від 06.06.1995 № 213/95-ВР [5].

У разі, якщо скиди призводять до перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) забруднюючих речовин у водних об'єктах, а їх відсутність призведе до аварії на гідротехнічних спорудах (ставка – накопичувачу високомінералізованих шахтних вод) або спричинить низку надзвичайних ситуацій регіонального масштабу через припинення відкачки шахтних вод з затопленням відпрацьованого простору, а також зумовить значних економічних збитків та соціальних наслідків у зв'язку з зупинкою гірничорудних підприємств з підземного видобутку залізорудної сировини, рішення про їх скид приймає Кабінет Міністрів України.

Саме кризовий (аварійний) характер скиду та специфічні умови його проведення (тимчасове перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у водному об'єкті) сформували передумови для отримання у відповідності до п.10 ст.14 Водного кодексу України від 06.06.1995 № 213/95-ВР [5] опосередкованого дозволу Кабінету Міністрів України на здійснення такого скиду на підставі індивідуального регламенту.

Регламенти скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу на 2014-2015р.р., 2015-2016р.р., 2016-2017р.р., 2017-2018 р.р. [51-54] розробляються щорічно Українським головним проектно-розвідувальним та науково-дослідним Інститутом з меліоративного та водогосподарського будівництва (ПАТ «Укрводпроект») та Державною установою «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (далі – Регламенти).

Протягом періоду, що підлягав дослідженню з метою запобігання виникненню аварійної ситуації на гідротехнічних спорудах Криворізького басейну Кабінетом Міністрів України були прийняті наступні розпорядження:

- від 22.10.2014 №1035-р «Про скидання надлишків зворотних вод у р. Інгулець» [24], згідно з яким дозволено скидання із ставка-накопичувача надлишків зворотних вод у р. Інгулець у період з 01.11.2014 по 01.03.2015 згідно з регламентом скиду надлишків зворотних гірничорудних підприємств Кривбасу у 2014-2015 роках.

- від 02.12.2015 №1263-р «Про скидання надлишків зворотних вод у р. Інгулець» [25], згідно з яким дозволено скидання із ставка-накопичувача надлишків зворотних вод у р. Інгулець у період з 01.11.2015 по 01.03.2016

згідно з регламентом скиду надлишків зворотних гірничорудних підприємств Кривбасу у 2015-2016 роках.

- від 07.12.2016 №929-р «Про скидання надлишків зворотних вод у р. Інгулець» [26], згідно з яким дозволено до 01.03.2017 скидання із ставка-накопичувача надлишків зворотних вод у р. Інгулець згідно з регламентом скиду надлишків зворотних гірничорудних підприємств Кривбасу у 2016-2017 роках.

- від 17.01.2018 №23-р «Про скидання надлишків зворотних вод у р. Інгулець» [27], згідно з яким дозволено до 01.03.2018 скидання із ставка-накопичувача надлишків зворотних вод у р. Інгулець згідно з регламентом скиду надлишків зворотних гірничорудних підприємств Кривбасу у 2017-2018 роках.

На виконання п.10 Регламентів, щороку Підприємством складаються накази «Про розподіл обов'язків та призначення відповідальних осіб для забезпечення скиду шахтних вод з ставка-накопичувача б. Свистунова в р. Інгулець» та повідомляються уповноважені органи за переліком, наведеним в у п.10 Регламентів (Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, ДП «Укррудпром», Державна екологічна інспекція у Дніпропетровській області, Криворізький міськвиконком, та інші).

Протягом досліджуваного періоду відповідно до Регламентів, надлишок шахтної води, що підлягає скиду, становить 44794,0 млн.м³, в т.ч.:

- 2014-2015 роки – 11749,0 млн.м³;
- 2015-2016 роки – 11462,0 млн.м³;
- 2016-2017 роки – 10878,0 млн.м³;
- 2017-2018 роки – 10705,0 млн.м³.

Загальна розрахункова тривалість скиду зворотних вод відповідно до Регламентів складає 120 діб (з 1 листопада поточного року по 28 лютого наступного року). Тривалість скиду безпосередньо з ставка - накопичувача шахтних вод б. Свистунова відповідно до Регламентів становить 115 діб (з 6 по 120 добу).

Під час аудиторського дослідження встановлено, що між ДП «Кривбасшахтозакриття» (Виконавець) та ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «ЄВРАЗ СУХА БАЛКА» та ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат» (Замовники) щорічно укладаються договори на надання послуг. Умови укладених договорів є типовими.

Так, предметом договорів є:

Замовник доручає, а Виконавець приймає на себе зобов'язання надати послуги по транзиту через Дзержинське хвостосховище, прийому і тимчасовій акумуляції шахтної води Замовника в ставок-накопичувач балки Свистунова та проведенню її скиду шляхом відкачування в річку Інгулець.

Відповідно до п.3.5 договорів скид шахтної води в річку Інгулець здійснюється відповідно Регламенту скиду надлишків зворотних вод

гірничорудних підприємств Кривбасу при наявності Розпорядження Кабінету Міністрів України.

Фактично за період, що підлягав дослідженню, надлишок шахтної води, який скинуто ДП «Кривбасшахтозакриття» до р. Інгулець, становить 34350,0 млн.м³, в т.ч.:

- 2014-2015 роки – 10188,0 млн.м³;
- 2015-2016 роки – 9836,0 млн.м³;
- 2016-2017 роки – 9596,0 млн.м³;
- 2017-2018 роки – 4730,0 млн.м³.

Невиконання планового скиду шахтних вод, передбаченого Регламентами, відбулося внаслідок несвоєчасного прийняття розпоряджень Кабінету Міністрів України, в результаті якого зменшується фактична тривалість скиду, який у 2015-2016 році склав 88 діб (або 73% від запланованого), у 2016-2017 році склав 83 доби (або 69% від запланованого), у 2017-2018 році склав 37 діб (або 31% від запланованого).

Даний фактор ризику є незалежним від об'єкта аудиту, проте безпосередньо впливає на його діяльність та фінансові результати підприємства.

Висновок: Внаслідок впливу на підприємство зовнішнього фактору ризику, в даному випадку несвоєчасне прийняття розпоряджень Кабінетом Міністрів України про надання дозволу для скидання із ставка-накопичувача надлишків зворотних вод у р. Інгулець, призвело до втрати Підприємством доходів від наданих послуг розрахунково на загальну суму 4279,9 тис. грн з ПДВ, в т. ч. 2015 рік – 474,0 тис. грн, 2016 – 244,2 тис. грн, 2017 – 74,5 тис. грн, січень – лютий 2018 – 3487,2 тис. гривень.

Розрахунок недоотримання доходів по скиду шахтної води в Додатку 21 до аудиторського звіту.

2.5 Відсутність бюджетного фінансування об'єктів незавершеного будівництва призводить до здійснення витрат на їх утримання та, як наслідок, до відволікання та неефективного використання власних коштів.

Дослідженням установлено, що протягом 2015 – I півріччя 2018 років по обліку ДП «Кривбасшахтозакриття» обліковується три об'єкти незавершеного будівництва, зокрема: рекультивация хвостосховища, будівництво ставка-відстійника та будівництво водовідливного комплексу.

Згідно робочого проекту «Ліквідація шахти «Гігант», який затверджений Наказом Мінпромполітики №238 від 08.06.2001 року, передбачено проведення рекультивации хвостосховища центральної збагачувальної фабрики (далі – ЦЗФ) шахти «Гігант», як природоохоронного об'єкту, з метою зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу та перекриття доступу високомінералізованих вод з хвостосховища в річку Саксагань. Територія хвостосховища знаходиться в центрі Криворізького басейну, в Саксаганському районі м. Кривого Рогу. На

прилеглих територіях до хвостосховища розташовані дамба швидкісного трамваю, селище Мудрьона та колективні садиби.

Рекультивация хвостосховища шахти «Гігант» є процесом виводу всіх стоків шахтних вод відпрацьованих шахт підземного Кривбасу, які в подальшому поступають в хвостосховище і перекачуються в ставок - накопичувач шахтних вод балки Свистунова.

Для початку робіт з рекультивации хвостосховища передбачаються заходи по осушенню хвостосховища та виводу всіх скидів та вод. В даному проекті розглядається питання по відводу поверхневих скидів з балки Безимяної, шахтних вод шахти «Гігант» та шахти «Артем – 1», та дренажних вод селища Довгинцево.

Для цього в робочому проекті передбачено будівництво:

- ставків – відстійників ємністю 30 тис.м³ - для прийому та акумуляції зворотних (шахтних) вод ш. «Гігант» та ш. №1 ім. Артема. Будівництво ставків - відстійників зумовлено тим, що при рекультивации ЦЗФ шахти «Гігант» змінюється схема водовідведення, а саме хвостосховище виводиться з експлуатації. Ставок - відстійник влаштовується в раніше відпрацьованому кар'єрі піску та суглинку. До нього передбачається авто під'їзд, що примикає до технологічної автодороги вздовж хвостосховища. Водовідвідна канава з дорогою для обслуговування, необхідної для транзиту повеневих вод в річку Саксагань та захисту хвостосховища від зовнішніх попадань ливневих та повеневих вод. Водовідвідна канава призначена для скидання природного поверхневого стоку балки «Безименній» через територію рекультивіруемого хвостосховища в річку Саксагань. Водовідвідна канава починається водопропускною трубою, укладеної під залізничним насипом під'їзної колії і закінчується в існуючому комунікаційному тунелі під швидкісним трамваем з випуском в р. Саксагань. Для обслуговування канави і трубопроводів, що прокладаються на території рекультивіруемого хвостосховища запроектована службова автодорога довжиною 2454 м.

- гірничо – технічна рекультивация хвостосховища.

Після виконання всіх перерахованих вище заходів, існуюче хвостосховище підлягає гірничотехнічній рекультивации зі створенням зеленої зони.

Робочим проектом передбачено виконання рекультивации загальною площею 42,14га з трьох конструктивних шарів загальною товщиною 1,0 м:

- 1 шар - буферний шар з скельних порід, товщиною 0,4 м;
- 2 шар - суглинок товщиною 0,5 м;
- 3 шар - чорнозем товщиною 0,10 м.

Зелена зона на хвостосховищі буде створена шляхом посіву багаторічних трав.

- водовідливний комплекс.

Відповідно до даних бухгалтерського обліку по рахунку 151 «Капітальне будівництво», станом на 01.01.2015 вартість об'єктів незавершеного

будівництва становила 54027,0 тис. грн, станом на 30.06.2018 – 54540,0 тис. гривень.

Протягом дослідженого періоду кошти державного або обласного бюджетів по бюджетній програмі КПКВК 1201470 «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» не надходили.

Капітальні видатки на будівництво об'єктів у період, що підлягав дослідженню, Підприємством не здійснювались.

Будівництво об'єктів згідно робочого проекту «Ліквідація шахти «Гігант», а саме ставків-відстійників з водовідвідною канавою та гірничо-технічна рекультивація хвостосховища було розпочато у 2004 році. Станом на 30.06.2018 року виконання становить: по будівництву ставків-відстійників з водовідвідною канавою – 81,3%, по гірничо-технічній рекультивації хвостосховища – 37,4%.

Слід зазначити, що відсутність фінансування з бюджету та брак власних обігових коштів не дозволили Підприємству завершити будівництво зазначених об'єктів, однак для підтримання та збереження окремих об'єктів (ставки – відстійники ємністю 30 тис.м³), ДП «Кривбасшахтозакриття» здійснювались витрати на їх утримання (витрати на електроенергію та податок на землю), які за досліджуваній період склали суму 513,0 тис. грн (2015 – 153,0 тис. грн, 2016 – 148,0 тис. грн, 2017 – 152,0 тис. грн, I півріччя 2018 – 60,0 тис. гривень).

Довідка фактичних витрат у Додатку 22 до аудиторського звіту.

При завершенні комплексу будівельних робіт з рекультивації хвостосховища ЦЗФ шахти «Гігант», згідно робочого проекту «Ліквідація шахти «Гігант» буде вирішено ряд екологічних проблем міста, а саме:

- забезпечення населенню Криворізького залізорудного басейну безпечного для життя довкілля;
- зменшення обсягів скидання надлишків зворотних вод у річку Інгулець, поліпшення якості води у басейні зазначеної річки, Карачунівському водосховищі, водозаборі Інгулецької зрошувальної системи;
- зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу;
- усунення можливості підтоплення та порушення роботи швидкісного трамваю (одне з основних транспортних забезпечень міста), яке розташоване в центральній частині міста;
- відновлення порушених земель від гірничодобувних робіт шахти;
- оновлення ландшафту зі створенням зеленої зони;
- передача рекультивованих земель міській Раді для використання їх за призначенням та відповідним зменшенням витрат підприємства на сплату податку за землю.

Треба зазначити, що на теперішній час, внаслідок не проведення подальшого будівництва, існує ймовірність підтоплення житлового масиву ст. Мудрьона і як наслідок – зсув земної поверхні в бік шламосховища, що буде вимагати негайного відселення мешканців і значних грошових витрат як

місцевого так і державного бюджетів. Невиконання робіт з рекультивації хвостосховища шахти «Гігант» тягне за собою виникнення екологічної катастрофи внаслідок попадання високо мінералізованих не очищених вод відпрацьованих шахт Кривбасу в річку Саксагань, що призведе до її забруднення, а також річок Інгулець і Дніпро.

Робочим проектом «Ліквідація шахти «Гігант» передбачалося будівництво водовідливного комплексу для забезпечення режиму гідрозахисту, будівництво об'єкту здійснювалось в період з 1999 по 2004 рік, відсоток готовності об'єкту складає 18,2%. В 2004 році, в зв'язку з реалізацією значної частини об'єктів шахти «Гігант» стороннім користувачам, будівництво комплексу було припинено і в подальшому не проводилося.

Продані об'єкти були задіяні у забезпеченні режиму гідрозахисту. Фактично, режим гідрозахисту у межах робочих проектів, ДП «Кривбасшахтозакриття» вже неспроможне забезпечити. За таких умов, ДП «Кривбасшахтозакриття» вже не може повною мірою гарантувати екологічну складову гідрозахисту.

Таким чином, подальша добудова підземного водовідливного комплексу за бюджетні кошти недоцільна і фактично неможлива, оскільки частина необхідної для цього інфраструктури вже належить комерційній структурі – ПАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат».

Ліквідність залишеної після продажу частини майна, в тому числі і незавершене будівництво з водовідливу шахти «Гігант», викликає сумніви, що заздалегідь може бути підтвердженим у процесі незалежної експертизи та практики.

Висновок: Відсутність фінансування з бюджету, як зовнішній фактор ризику, та брак власних обігових коштів на будівництво об'єкту по проекту «Ліквідація шахти «Гігант» може призвести до підтоплення житлового масиву ст. Мудрьона і як наслідок – зсув земної поверхні в бік шламосховища, що буде вимагати негайного відселення мешканців і значних грошових витрат як місцевого так і державного бюджетів.

При цьому, для підтримки об'єктів незавершеного будівництва у належному стані Підприємству необхідно здійснювати постійні витрати на його утримання, які протягом досліджуваного періоду склали 513,0 тис. грн, що в свою чергу призводить до погіршення фінансового стану підприємства.

2.6 Неспроможність Підприємства вчасно розрахуватися по сплаті земельного податку призводить до зростання зобов'язань перед місцевим бюджетом та призводить до зростання витрат Підприємства.

Постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 №258 [17] Міністерству промислової політики України було доручено здійснення робіт за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх

діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» з ліквідації збиткових шахт «Гігант», «Саксагань», «Першотравнева».

З метою удосконалення організації виконання проектів реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди Криворізького басейну відповідно до наказу Міністерства промислової політики України від 25.06.2004 №315 [35] створено Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття».

Відповідно до наказів Мінпромполітики України від 28.01.2005 №38 «Про ліквідацію ДП «Кривбасреструктуризація» [36] та від 17.03.2006 №104 «Про ліквідацію ДГУ «Кривбасгідрозахист» [37], Державному підприємству «Кривбасшахтозакриття» згідно з актами прийому – передачі були передані земельні відводи загальною площею 423,592 га, а саме, шахти «Гігант» площею 48,660 га, балки Свистунова площею 300,000 га, шахти «Саксагань» - 0,632 га та шахти «Першотравнева» - 74,300 га.

З метою реалізації вимог постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 №258 [17] та нейтралізації екологічних наслідків діяльності діючих і ліквідованих гірничорудних підприємств і об'єктів, у тому числі гідрогеологічний захист гірничих об'єктів і прилеглих територій, вирішення соціальних проблем, що виникають у процесі реструктуризації, були розроблені та належним чином затверджені відповідні робочі проекти ліквідації шахт Кривбасу – «Гігант» (Наказ Мінпромполітики України від 08.06.2001 №238) [29], «Саксагань» (Наказ Мінпромполітики України від 22.03.2001 №113) [31], «Першотравнева» (Наказ Мінпромполітики України від 26.11.2001 №192) [34].

Одним із заходів робочих проектів шахт «Першотравнева», «Гігант», «Саксагань» передбачено ліквідацію об'єктів шахт, подальшу екологічну реабілітацію та рекультивуацію земель.

Фінансування робіт (в т.ч. податок на землю шахт «Гігант», «Саксагань» та «Першотравнева») за даними проектами в період з 1998 по 2014 рік здійснювалося виключно за рахунок коштів **Державного бюджету України**.

Однак, на виконання Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28 грудня 2014 року №79-VIII [7] з 01.01.2015 року **до видатків, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів**, належать видатки (ст. 90 п.7) на виконання - програми природоохоронних заходів місцевого значення, заходи з проведення лабораторно-діагностичних, лікувально-профілактичних робіт бюджетними установами ветеринарної медицини, співфінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі, проекти реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервації ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів.

Протягом 2015 - I півріччя 2018 року фінансування бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення

невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди», як з державного так, і з обласного бюджетів не здійснювалося.

За даними бухгалтерського обліку заборгованість Підприємства перед бюджетом зі сплати податку на землю станом на 30.06.2018 року становить 10516548,30 грн, в тому числі з відстрочення та розстрочення податкового боргу з податку на землю 5107604,61 грн за рішенням суду з терміном погашення з 01.04.2018 по 25.12.2019.

В період проведення аудиту, з метою з'ясування фактичної наявності заборгованості та стану розрахунків з бюджетом по сплаті податку на землю, Східним офісом Держаудитслужби до Головного управління Державної фіскальної служби у Дніпропетровській області направлено запит від 13.08.2018 №04-06-15/6113 щодо надання інформації.

Копія листа від 13.08.2018 №04-06-15/6113 у Додатку 23 до аудиторського звіту.

Листом від 20.09.2018 № 59018/10/04-36-12-30-11 Головне управління Державної фіскальної служби у Дніпропетровській області повідомило: «ДП «Кривбасшахтозакриття» перебуває на податковому обліку в Криворізькій північній ОДПІ як платник земельного податку за неосновним місцем обліку, користується земельними ділянками на території Тернівського та Саксаганського районів міста Кривого Рогу. Пільги зі сплати земельного податку ДП «Кривбасшахтозакриття» не надавалися».

До листа надано додатки про нарахування та сплату земельного податку, наявність заборгованості, реструктуризацію та відстрочення платежів, нарахування та сплату пені, штрафів.

Згідно з даними вищезазначених додатків, крім основного боргу Підприємству за несвоєчасну сплату податку на землю, в період з 01.01.2015 по 30.06.2018 нараховано пені на загальну суму 1076812,67 грн із яких за рішеннями суду відстрочено строк оплати на суму 422805,16 гривень.

Копія листа від 20.09.2018 № 59018/10/04-36-12-30-11 з додатками у Додатку 24 до аудиторського звіту.

З огляду на зазначені обставини, внаслідок впливу зовнішнього фактору ризику - відсутність будь-якого фінансування робіт за проектами як з обласного, так і державного бюджетів (в т.ч. податок на землю), ДП «Кривбасшахтозакриття» перебуває у критичному фінансовому становищі, сплата податку на землю не є можливою.

Протягом 2015 – I півріччя 2018 року ДП «Кривбасшахтозакриття» неодноразово зверталось з відповідним обґрунтуванням, щодо відновлення фінансування, до Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Дніпропетровської обласної ради, Міністерства економічного розвитку України, Міністерства фінансів України, Криворізької міської ради. Станом на теперішній час питання залишається не вирішеним.

Інформація ДП «Кривбасшахтозакриття» з копіями підтверджуючих документів у Додатку 25 до аудиторського звіту.

Також слід зазначити, що у 2017 році на виконання доручень робочої групи з опрацювання та комплексного вирішення питань реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього середовища у м. Кривому Розі від 19.04.2017 управлінням екології виконкому Криворізької міської ради направлено лист до Дніпропетровської обласної державної адміністрації №3/25-1667 від 28.04.2017 з питання забезпечення фінансування виконання ДП «Кривбасшахтозакриття» проектів реструктуризації та ліквідації об'єктів підземного видобутку залізної руди.

Для врахування в роботі управлінням екології виконкому Криворізької міської ради направлено ДП «Кривбасшахтозакриття» відповідь Дніпропетровської обласної державної адміністрації (лист від 21.09.2017 №551) в якій Дніпропетровська обласна державна адміністрація за результатами розгляду повідомила наступне: *«Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 №160 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди», яка на сьогодні чинна, головним розпорядником програми є Мінекономрозвитку України. Отже, питання щодо фінансування ДП «Кривбасшахтозакриття» з обласного бюджету потребують: ... 2) внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 №160 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди». Крім того, фінансування природоохоронних заходів за рахунок коштів обласного бюджету здійснюється у рамках Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016 – 2025 роки (зі змінами), затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 №680-34/VI. До зазначеної комплексної програми увійшли заходи, які відповідають Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 №1147 (зі змінами) та спрямовані на вирішення комплексу екологічних проблем Дніпропетровського регіону».*

Копія листа від 21.09.2017 №551 в Додатку 26 до аудиторського звіту.

Враховуючи пропозиції Дніпропетровської обласної ради та Дніпропетровської обласної державної адміністрації, ДП «Кривбасшахтозакриття» листом від 03.11.2017 №347/412 звернулося до першого віце - прем'єр - міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І. щодо сприяння вирішення питання фінансування.

Копія листа від 03.11.2017 №347/412 у Додатку 27 до аудиторського звіту.

Проте, до теперішнього часу, відповідь не надійшла та питання є не вирішеним.

В зв'язку із наявністю податкового боргу зі сплати податку за землю, та відсутністю будь якої можливості у терміновому його погашенні, у червні поточного року ДП «Кривбасшахтозакриття» звернулось до Криворізької міської ради (лист від 21.06.2018 №268) щодо сприяння у вирішенні питання фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди».

Листом від 16.07.2018 №6/10-3093 Криворізька міська рада за результатами розгляду повідомила: «Враховуючи зазначені у листі негативні фактори (відсутність фінансування видатків бюджетної програми, наявність податкового боргу), які позначилися на фінансовому становищі підприємства та призвели до додаткового навантаження на бюджет, виконком Криворізької міської ради звернувся до голови Дніпропетровської облдержадміністрації з проханням посприяти підприємству у вирішенні питання фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди».

Копія листа від 16.07.2018 №6/10-3093 у Додатку 28 до аудиторського звіту.

Положеннями діючого в Україні законодавства та локальних нормативно - правових актів не передбачено прямих пільг зі сплати земельного податку державними підприємствами, не зважаючи на той факт, що вони фінансуються за рахунок бюджетних коштів. Разом з тим, нормами п.284.1 ст.284 Податкового кодексу України [4] визначено, що органи місцевого самоврядування встановлюють ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території.

Керуючись положеннями Конституції України [1], Податкового кодексу України [4], Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [14], враховуючи скрутне фінансове становище підприємства та з метою запобігання порушення з боку ДП «Кривбасшахтозакриття» зобов'язань в частині внесення плати за землю, ДП «Кривбасшахтозакриття» протягом 2015 – 2018 років неодноразово зверталось до Криворізької міської ради з проханням розглянути можливість встановлення пільги зі сплати земельного податку за земельні ділянки, надані під розміщення об'єктів державної форми власності, що перебувають на балансі ДП «Кривбасшахтозакриття» та розташовані в межах м. Кривого Рогу з безпосереднім їх залученням та використанням до виконання бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди». На теперішній час питання залишається не вирішеним.

Довідково: Згідно з нормами статті 100 Податкового кодексу України [4] платник податків має право звернутися до контролюючого органу із заявою про розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу. Підставою для розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків є надання ним достатніх доказів існування обставин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу такого платника податків, а також економічного обґрунтування, яке свідчить про можливість погашення грошових зобов'язань та податкового боргу до відповідного бюджету внаслідок застосування режиму розстрочення та відстрочення, протягом якого відбудуться зміни політики управління виробництвом чи збутом такого платника податків.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 року № 1235 «Про затвердження переліку обставин, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу, і доказів існування таких обставин» [23] передбачено, що підставою для розстрочення та відстрочення податкового боргу є ненадання бюджетних асигнувань або бюджетних зобов'язань та/або не доведення фінансування видатків до заявника – отримувача бюджетних коштів в обсязі, достатньому для виконання ним грошових зобов'язань та/або погашення податкового боргу, а також неперерахування заявнику з бюджету коштів в обсязі, достатньому для своєчасного виконання ним грошових зобов'язань та/або погашення податкового боргу, а також форс-мажорними обставинами, що унеможливають виконання зобов'язань.

Рішення про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу, а також про перенесення строків сплати розстрочених, відстрочених сум або їх частки (лист Офісу великих платників податків Державної фіскальної служби України від 15.02.2018 року) стосовно місцевих податків та зборів приймається керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу та затверджується фінансовим органом місцевого органу виконавчої влади, до бюджету якого зараховуються такі місцеві податки та збори. Якщо сума грошового зобов'язання чи податкового боргу, заявлена до розстрочення, відстрочення, становить 1 мільйон і більше, розстрочення, відстрочення надається за умови перебування у податковій заставі майна платника податків, балансова вартість якого дорівнює або перевищує заявлену до розстрочення, відстрочення суму податкового боргу.

Враховуючи той факт, що Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття» протягом 2015 – 2018 років, відсутнє в будь якій мережі, як обласного так і державного бюджетів, із статусом – одержувач бюджетних коштів, Підприємство звернулось до Головного управління Державної фіскальної служби у Дніпропетровській області із заявою про відстрочення та розстрочення існуючого податкового боргу з податку на землю (лист (заява) від 16.05.2018 №204).

Копія листа від 16.05.2018 №204 у Додатку 29 до аудиторського звіту.

Листом від 01.06.2018 № 30949/10/04-36-17-13 Головне управління Державної фіскальної служби у Дніпропетровській області за результатами розгляду заяви повідомило, що у ГУ ДФС у Дніпропетровській області відсутні підстави для надання розстрочення та відстрочення податкового боргу з податку на землю ДП «Кривбасшахтозакриття», в зв'язку з тим, що обставини викладені в заяві не відносяться до Переліку обставин та Порядку

розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків.

Копія листа від 01.06.2018 № 30949/10/04-36-17-13 у Додатку 30 до аудиторського звіту.

Отже, враховуючи вищезазначене, у зв'язку з внесенням змін до законодавства та відсутністю фінансування в 2015 - I півріччі 2018 року бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди», ДП «Кривбасшахтозакриття» залишилось сам на сам із проблемою по виконанню робочих проектів ліквідації шахт Кривбасу – «Гігант», «Саксагань», «Першотравнева», яка має загальнодержавне значення.

Висновок: Відсутність фінансування з бюджету, як зовнішній фактор ризику, та відмова в наданні пільг зі сплати податку на землю призвело до наявності заборгованості Підприємства перед бюджетом по сплаті податку на землю, яка станом на 30.06.2018 становить 10516548,30 грн та нарахуванню пені за несвоєчасну його оплату на суму 1076812,67 грн, що негативно вплинуло на фінансовий стан Підприємства та у подальшому може призвести до наявності всіх підстав для визнання Підприємства банкрутом.

2.7 Наявність на Підприємстві додаткових джерел для отримання доходів з метою економії в майбутньому бюджетних коштів за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди».

Основним видом господарської діяльності є виконання послуг з відведення, акумуляції та скиду шахтної води гірничорудних підприємств підземного Кривбасу. Відведення шахтної води в ставок-накопичувач балка Свистунова є безперервним виробничим циклом.

Періодичність циклу – один рік. Протягом 2015 року – I півріччя 2018 року в ставок-накопичувач надійшло 43,898 млн.м³ шахтної води (2015 – 12,887 млн.м³, 2016 – 12,554 млн.м³, 2017 – 12,555 млн.м³, I півріччя 2018 – 5,902 млн.м³).

Основними постачальниками шахтної води є ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» – 9,697 млн.м³, ПАТ «КЗРК» – 20,767 млн. м³, ПАТ «ЦГЗК» – 9,637 млн. м³, ПАТ «ЄвразСуша Балка» – 3,797 млн. м³.

Щорічно, у відповідності до затвердженого «Регламенту скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу», здійснюється скид шахтної води зі ставка-накопичувача балка Свистунова в річку Інгулець, починаючи з листопада по лютий місяць включно.

Загальний об'єм скиду за 2015 рік – 1 півріччя 2018 року складає 28,027 млн. м³ шахтної води.

У зв'язку з віддаленістю підприємств від головного трубопроводу, шахтні води ШУ ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та ПАТ «ЦГЗК» перекачуються через Дзержинське шламосховище.

Під час аудиторського дослідження встановлено, що між ДП «Кривбасшахтозакриття» (Виконавець) та ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «СВРАЗ СУХА БАЛКА» та ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат» (Замовники) щорічно укладаються договори на надання послуг. Умови укладених договорів є типовими.

Так, предметом договорів є:

Замовник доручає, а Виконавець приймає на себе зобов'язання надати послуги по транзиту через Дзержинське хвостосховище, прийому і тимчасовій акумуляції шахтної води Замовника в ставок-накопичувач балки Свистунова та проведенню її скиду шляхом відкачування в річку Інгулець.

Вартість послуг по акумуляції та скиду 1м³ шахтної води, відповідно до умов договорів, визначається кожного року на підставі Додатку №1 «Планова калькуляція собівартості послуг по прийому, акумуляції та скиду шахтної води і промислових стоків», який є невід'ємною частиною укладених договорів.

Договорами передбачено очікувані об'єми шахтних вод та орієнтовна вартість наданих послуг за договорами.

Загальна вартість договорів визначається виходячи із фактичних об'ємів наданих послуг.

Договорами передбачено можливість зміни вартості послуг внаслідок інфляції, підвищення ринкових цін на матеріали, що використовуються, заробітної плати виконавців, амортизації, збільшення вартості енергоносіїв, а також при введенні нових законодавчих актів, які впливають на вартість послуг, передбачених договорами. Зміна вартості послуг оформлюється шляхом підписання додаткової угоди до договорів.

Відповідно до умов договорів обсяг щомісячної відкачки шахтних вод Замовника визначається ДПП «Кривбаспромводопостачання» розрахунком показників приладу обсягу фактично відкачаної води.

Замовник надає Виконавцю фактичні об'єми шахтної води, попередньо погоджені з ДПП «Кривбаспромводопостачання», а об'єми скиду визначаються виходячи із фактичних обсягів скиду шахтних вод, з урахуванням дольової частки Замовника.

Замовник укладає окремий договір з ДПП «Кривбаспромводопостачання» на перекачку свого об'єму шахтної води.

Скид шахтної води в річку Інгулець здійснюється відповідно Регламенту скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу при наявності Розпорядження Кабінету Міністрів України.

Договори укладено на строк з 01 січня по 31 грудня поточного року в частині надання послуг, а в частині проведення розрахунків за послуги – до повного здійснення розрахунків.

Аналізуючи статті витрат, які включались Підприємством до Планових калькуляцій собівартості послуг по прийому, акумуляції та скиду шахтної води і промислових стоків, що є Додатками №1 до договорів під час аудиторського дослідження з'ясовано, що при формуванні вартості 1м3 шахтної води Підприємством враховувались витрати, пов'язані з наданням послуг по об'єкту ставок-накопичувач балка Свистунова (сировина, матеріали, оплата праці з відрахуваннями, амортизація, податок на землю, витрати на енергоносії, послуги сторонніх організацій, адміністративні витрати, тощо) та плановий прибуток в розмірі 10%.

Аудиторським дослідженням встановлено, що до Планових калькуляцій собівартості послуг по прийому, акумуляції та скиду шахтної води і промислових стоків Підприємством включався податок на землю за земельну ділянку, на якій розташований ставок-накопичувач балки Свистунова та частково суми податку на землю за земельну ділянку, на якому розташовано хвостосховище шахти «Гігант» виключно у розмірі 13га під дзеркальною основою хвостосховища, через яке здійснюється транзит шахтних вод ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та ПАТ «ЦГЗК» до ставка-накопичувача балка Свистунова.

Проте, загальна площа земельної ділянки на якій розташоване хвостосховище шахти «Гігант» відповідно до акту на право постійного користування земельною ділянкою, серії №ЯЯ 040317 від 05.05.2008, виданого Криворізькою міською радою на підставі рішення від 28.11.2007 №2016, становить 45,6611га, з яких 13га під дзеркальною основою хвостосховища, через яке здійснюється транзит шахтних вод ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та ПАТ «ЦГЗК» до ставка-накопичувача балка Свистунова та 32,6611га становлять землі що підлягають рекультивації виключно за рахунок бюджетних коштів згідно робочого проекту «Ліквідація шахти «Гігант».

За розрахунком «Податкової декларації з плати за землю (земельний податок та /або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності) на 2018 рік», земельної ділянки розташованої під хвостосховищем, річна сума земельного податку (до сплати) за 1 га становить 30221,05 грн, в тому числі за 13га під дзеркальною основою хвостосховища в сумі 392873,66 грн та за 32,6611 га землі що підлягають рекультивації в сумі 987052,75 гривень.

Отже, при умові включення в майбутньому до планової калькуляції собівартості послуг по транзиту шахтної води і промислових стоків через хвостосховище, загальної площі земельної ділянки хвостосховища, Підприємство в період відсутності бюджетного фінансування частково мало б змогу вирішення питання отримання додаткових надходжень в сумі 987052,75 гривень.

Висновок: Послуги по прийому, акумуляції, транзиту та скиду шахтної води і промислових стоків за період 2015-2017 роки надані ДП «Кривбасшахтозакриття» в повному обсязі відповідно до умов укладених договорів. Розрахунки між ДП «Кривбасшахтозакриття» та підприємствами – замовниками послуг проведено в повному обсязі.

Відсутність фінансування з державного та обласного бюджетів для виконання рекультивації згідно робочого проекту «Ліквідація шахти «Гігант» призвело до збільшення заборгованості перед місцевим бюджетом з податку на землю.

У разі включення в майбутньому до планової калькуляції собівартості послуг по транзиту шахтної води і промислових стоків через хвостосховище, загальної площі земельної ділянки хвостосховища, Підприємство мало б змогу отримання додаткового доходу в сумі 987052,75 гривень.

2.8 Прийняття управлінських рішень щодо укладання договорів із сторонніми організаціями на надання юридичних послуг.

В ході проведення аудиту діяльності Підприємства встановлено, що протягом досліджуваного періоду Підприємством здійснювалися видатки на оплату послуг, наданих ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРИ» з абонентського юридичного обслуговування, а саме: надання усних та письмових консультацій з правових аспектів його фінансово-господарської діяльності, забезпечення юридичного супроводу його діяльності, пов'язане з виконанням діючих договорів, укладених раніше з його контрагентами, забезпечення юридичного супроводу його виробничої діяльності, пов'язане з укладанням договорів з контрагентами, забезпечення представництва його інтересів в органах державної влади і управління.

Вищезазначені послуги на юридичне обслуговування надавалися згідно з договором від 02.01.2013 № 869, укладеним між ДП «Кривбасшахтозакриття» (Замовник) в особі директора Беліка В.П. та ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРИ» (Виконавець) в особі директора Палій Є.А.

Відповідно до п. 3.1 договору від 02.01.2013 № 869 належне надання Виконавцем послуг за даним договором підтверджується шляхом щомісячного підписання Сторонами відповідних актів прийому-передачі виконаних робіт (послуг).

Відповідно до п. 3.2 вищезазначеного договору вартість послуг Виконавця складає щомісячно 40000,00 гривень.

Вартість послуг за даним договором може змінюватися у зв'язку зі змінами у чинному законодавстві України, в ринковій кон'юнктурі, інфляційними процесами, збільшення або зменшення прогнозованого об'єму послуг, що надаються, і т.д., за домовленістю сторін в ході обслуговування (п.3.3 договору від 02.01.2013 № 869).

Додатковою угодою від 18.12.2013 № 1 до договору від 02.01.2013 № 869 внесені зміни, якими дію договору продовжено до 31.12.2014, додатковою угодою від 24.12.2014 № 2 дію договору продовжено до 31.12.2015, додатковою угодою від 25.12.2015 № 4 дію договору продовжено до 31.12.2016, додатковою угодою від 26.12.2016 № 5 дію договору продовжено до 31.12.2017, додатковою угодою від 27.12.2017 № 6 дію договору продовжено до 31.12.2018.

Відповідно до Додаткової угоди від 30.03.2018 № 7 до договору від 02.01.2013 № 869 внесені зміни, щодо вартості послуг виконавця, яка складає 25000,00 гривень.

За період з січня 2015 року по червень 2018 року відповідно до актів прийому-передачі виконаних робіт (послуг) ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРИ» виконані роботи (послуги) на загальну суму 1 675 000,00 грн, в т.ч. за 2015 рік – 520 000,00 грн, 2016 рік – 480 000,00 грн, 2017 рік – 480 000,00 грн, січень-червень 2018 року – 195 000 гривень.

Копії договору, актів приймання-передачі виконаних робіт (послуг) у Додатку 31 до аудиторського звіту.

Оплата наданих послуг за період з 01.01.2015 по 30.06.2018 Замовником проведена в сумі 1 650 000,00 грн, кредиторська заборгованість станом на 01.07.2018 за розрахунками з ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРИ» складала 25 000,00 гривень.

Картка по рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» за розрахунками з ТОВ «Юридична консалтингова-компанія» «АПРІОРИ» у Додатку 32 до аудиторського звіту.

Крім того, в березні 2018 року між Підприємством (Клієнт) в особі директора Беліка В.П. та Адвокатським об'єднанням «Адвокатська компанія «АПРІОРИ» (Адвокатське об'єднання) в особі керуючого партнера Палій Є.А. укладено договір про надання правової допомоги від 30.03.2018 № 11/1191.

Відповідно до п. 2.1 договору від 30.03.2018 № 11/1191 Адвокатське об'єднання зобов'язується надати наступну правову допомогу: надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правовий супровід діяльності Клієнта, складання заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру за дорученням Клієнта, представництво інтересів, прав і обов'язків Клієнта як потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні, представництво інтересів Клієнта у судах під час здійснення цивільного, адміністративного судочинства, а також в інших державних органах та органах місцевого самоуправління, перед фізичними та юридичними особами, інших видів правової допомоги.

За надання правової допомоги, передбаченої даним договором Клієнт сплачує Адвокатському об'єднанню винагороду (гонорар) в розмірі 15000,00 грн щомісячно (п.4.1 договору від 30.03.2018 № 11/1191).

Відповідно до актів про надання правової допомоги за договором від 30.03.2018 № 11/1191 за квітень-червень 2018 року Адвокатським об'єднанням надано правову допомогу, загальний гонорар за яку складає 45 000,00 гривень.

Копії договору, актів приймання-передачі виконаних робіт (послуг) у Додатку 33 до аудиторського звіту.

Оплата Підприємством проведена в травні-червні 2018 року на загальну суму 30 000,00 грн, кредиторська заборгованість станом на 01.07.2018 за розрахунками з адвокатською компанією склала 15 000,00 гривень.

Згідно зі Звітом, який підписаний директором ТОВ «ЮКК «АПРІОРІ» Палій Є.А. та наданий Підприємством до аудиту, на протязі періоду, що підлягав аудиту, ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРІ» та Адвокатським об'єднанням «Адвокатська компанія «АПРІОРІ» надавалися юридичні послуги з представництва інтересів ДП «Кривбасшахтозакриття» в місцевих та спеціалізованих судах (адміністративних та господарських) різних інстанцій (місцевих, апеляційних та Верховному Суді). Результати розгляду справ зазначені у Додатку до Звіту.

Звіт ТОВ «ЮКК «АПРІОРІ» про надані юридичні послуги ДП «Кривбасшахтозакриття» за період 2015-2018 року та додаток до нього в Додатку 34 аудиторського звіту.

З метою здійснення повного та всебічного аналізу, та підтвердження фактів здійснення господарських операцій Східним офісом Держаудитслужби до ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРІ» направлено запит від 13.08.2018 № 04-06-15/6137.

Листом від 06.09.2018 №34 ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРІ» надано інформацію щодо взаємних розрахунків з ДП «Кривбасшахтозакриття» з копіями підтверджуючих документів. Розбіжностей з даними бухгалтерського обліку Підприємства аудиторським дослідженням не встановлено.

Запит та відповідь у Додатку 35 до аудиторського звіту.

Крім того, слід зазначити, що Штатними розписами працівників ДП «Кривбасшахтозакриття» передбачено посаду юрисконсульта з посадовим окладом станом на 24.02.2015 - 2285,00 грн, станом на 01.09.2015 – 2585,00 грн, станом на 01.04.2016 – 2585,00 грн, станом на 01.05.2016 – 2720,00 грн, та станом на 01.05.2017 провідного юрисконсульта з посадовим окладом 3510,00 грн, станом на 01.12.2017 – 5000,00 грн, станом 01.07.2018 – 5220,00 гривень.

Отже, при наявності у штаті юрисконсульта Підприємством укладено договори на абонентське обслуговування з ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРІ» про надання юридичних послуг.

Для надання пояснення щодо підстав укладання договору з ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРІ» при наявності у штаті підприємства юрисконсульта надано запит директору ДП «Кривбасшахтозакриття» Беліку В.П.

З інформаційної довідки, наданої директором ДП «Кривбасшахтозакриття» Беліком В.С. слідує, що « у зв'язку з нестабільним упродовж тривалого часу державним фінансуванням, а з 2015 року взагалі відсутністю фінансування з обласного бюджету Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття», що в свою чергу спричинило багато проблемних

питань, пов'язаних з несвоєчасною сплатою податку на додану вартість, несплатою податку на землю, питань щодо правонаступництва боргових зобов'язань гірничих ліквідованих підприємств, на майні якого створено ДП «Кривбасшахтозакриття», несвоєчасного виконання господарських зобов'язань за укладеними договорами з контрагентами, питань з земельного законодавства тощо, тобто тих питань, що суттєво відрізняються від функціональних обов'язків юрисконсульта підприємства, а саме укладення господарських договорів, претензійна робота, консультації та участь в оформленні документів пов'язаних з трудовим законодавством, Державне підприємство «Кривбасшахтозакриття», з метою отримання компетентної правової допомоги в галузі податкового, земельного та господарського законодавства та мінімізації негативних наслідків для підприємства, що спричинило відсутність фінансування, уклало 02.01.2013 з Товариством з обмеженою відповідальністю «Юридично-консалтингова компанія «Апріорі» договір на юридичне обслуговування № 869, яке має багаторічний досвід та професіональних спеціалістів з вищевказаних питань.

Відповідно до умов Договору на юридичне обслуговування ООО «ЮКК «Апріорі» виконує наступні послуги:

1. Забезпечення юридичного супроводу діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття», пов'язаного з виконанням укладених господарських договорів:
2. Ведення досудового мирного урегулювання спорів щодо погашення кредиторської та дебіторської заборгованості;
3. Забезпечення представництва ДП «Кривбасшахтозакриття» у судах загальної юрисдикції (адміністративні, господарські):
  - ознайомлення з матеріалами справ, складання процесуальних документів (заяв, клопотань, пояснень; позовних, апеляційних, касаційних скарг; заперечень на позовні, апеляційні, касаційні скарги; проектів мирових угод; підготовка проектів клопотань, заяв у справах щодо оскарження протоколів про адміністративне правопорушення тощо), участь у судових засіданнях;
4. Забезпечення юридичного супроводу та представництва ДП «Кривбасшахтозакриття» в органах державної влади, контролюючих органах, державної виконавчої служби:
  - складення запитів, листів, відповідей на запити від зазначених органів;
  - складення пояснень, заперечень до актів перевірки контролюючих органів, участь у розгляді зазначених заперечень, оскарження рішень контролюючих органів;
5. Надання консультацій з правових аспектів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Отже, враховуючи специфіку діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття», нагальною потребою захисту прав та інтересів держави в особі ДП «Кривбасшахтозакриття» стало залучення спеціалізованої зовнішньої правової допомоги юридичної компанії, що професійно позиціонує у сфері

обслуговування господарської правової діяльності промислових підприємств гірничої галузі, а також займається організацією представництвом інтересів юридичних осіб у напрямку господарського, адміністративного та цивільного судочинства». Вартість послуг на юридичне обслуговування згідно з договором від 02.01.2013 № 869 та від 30.03.2018 № 11/1191, за період 2015-2018 роки, щорічно включалась ДП «Кривбасшахтозакриття» до планових калькуляцій на послуги по акумуляції та транзити шахтної води в повному обсязі у розділі «Адміністративні витрати». Витрати з юридичного обслуговування погоджені та відшкодовані Замовниками послуг ДП «Кривбасшахтозакриття» в повному обсязі.

Запит, Інформаційна довідка в Додатку 36 до аудиторського звіту.

За даними Інформаційної записки щодо виконання посадових обов'язків юрисконсульта (провідного юрисконсульта) ДП «Кривбасшахтозакриття» за підписом провідного юрисконсульта Іскрук О.В. слідує: «Згідно з пунктами 2.1, 2.2, 2.4, 2.7, 2.8, 2.9, 2.11 Посадової інструкції юрисконсульта, пунктами 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.11, 3.12, 3.13, 3.15 Посадової інструкції провідного юрисконсульта до функціональних обов'язків відноситься: здійснення обліку судових справ, які перебувають у виконанні, аналіз і узагальнення результатів розгляду претензій і судових справ, а також вивчення практики укладання і виконання договорів з метою розроблення відповідних пропозицій для усунення виявлених недоліків, приймання участі у розгляді матеріалів за наслідками перевірок, ревізій, інвентаризації, надання правових висновків за фактами виявлених порушень, участь у обговоренні умов колективного договору, надає свої пропозиції та зауваження, оформлення матеріали відповідно до заданого порядку щодо притягнення працівників до дисциплінарної і матеріальної відповідальності, ознайомлення працівників та посадових осіб Підприємства з нормативними актами, які стосуються їх діяльності, а також із змінами в чинному законодавстві.

Провідний юрисконсульт (юрисконсульт) ДП «Кривбасшахтозакриття» здійснює правову роботу, зокрема договірна робота: підготовка, розробка договорів, перевірка контрагентів по відкритих базах даних, ідентифікація і оцінка договірних ризиків і їх мінімізація; правове консультування співробітників на стадії узгодження договорів з питань виконання договірних зобов'язань; розробка, складання, узгодження договорів, додаткових угод і додатків до них, протоколів розбіжностей та узгодження розбіжностей; узгоджує та надає правові консультації щодо внутрішніх документів: наказів, положень, інструкцій і т.д.; проводить аналіз документів на відповідність законодавству; приймає участь у судових справах щодо стягнення моральної шкоди яка причинена ушкодженням здоров'я під час трудових відносин із гірничими підприємствами Кривбасу, зокрема: рудоуправління - Рахманівського, ім. Держинського, ім. Ілліча; шахт - ім. Валявко, «Саксагань», «Гігант», шахтоуправління «Родина», «Гігант-Дренажна» ВО «Кривбасруда», «Гігант-Дренажна» гірничорудного підприємства «Кривбасгідрозахист»; ДП «Кривбасреструктуризація»; ДП «Рудоуправління ім. Кірова. Зберігачем

архіву вказаних рудоуправлінь, шахт та підприємств є ДП «Кривбасшахтозакриття», на запит місцевих судів надає витребувані судами документи та пояснення відносно архівних документів; приймає участь у розробці правовстановлюючих документів та іншої документації, змін до правовстановлюючих документів, здійснює реєстрацію змін; підготовка аналітичних довідок з питань чинного законодавства України, підготовка правових висновків, допомога співробітникам у питаннях правового характеру; розробка та реєстрація колективних договорів, розробка внутрішніх документів підприємства локального характеру; знайомить працівників Підприємства з нормативними актами, які стосуються їх діяльності, а також із змінами в чинному законодавстві; приймає участь у здійсненні заходів оцінки впливу на довкілля діяльності Підприємства; здійснює супровід під час проведення перевірок контролюючими органами.

Таким чином, робота, яку здійснює провідний юрисконсульт (юрисконсульт) ДП «Кривбасшахтозакриття» направлена на здійснення правового забезпечення внутрішньої діяльності Підприємства, а саме:

- участь у понад 20 судових справах щодо стягнення моральної шкоди яка причинена ушкодженням здоров'я під час трудових відносин із гірничими підприємствами Кривбасу, зберігачем архіву яких є Підприємство;
- по мірі вимоги надає відповіді на запити місцевих судів щодо витребуванні судами документів та пояснень відносно архівних документів гірничих підприємств Кривбасу, за період з 01.01.2015р. по 30.06.2018р. надано до 20 відповідей;
- щорічно приймає участь у розробці правовстановлюючих документів та іншої документації, змін до правовстановлюючих документів, здійснює державну реєстрацію змін;
- здійснення супроводу під час проведення перевірок контролюючими органами та подальше оскарження їх результатів до вищих органів управління та до суду, зокрема під час перевірки. Головного управління Держпраці у Дніпропетровській області (у 2017р) подано заперечення до Акту, скарги до Держпраці (м.Київ), приймала участь у судових засіданнях в Дніпропетровському окружному адміністративному суді; щодо перевірок Державною екологічною інспекцією у Дніпропетровській області (2015, 2016, 2017 роках) підготовлено заперечення до Актів, подані скарги, тощо;
- участь у розробці та реєстрації Колективного договору Підприємства у 2017р.;
- надання правової допомоги в укладенні 207 договорів, понад 100 додаткових угод;
- правова перевірка посадових інструкцій та інструкцій з охорони праці на посади працівників Підприємства;
- здійснює протягом усього періоду ознайомлення працівників Підприємства, які стосуються їх діяльності, а також із змінами в чинному законодавстві».

Інформаційна записка провідного юрисконсульта Іскрук О.В. у Додатку 37 до аудиторського звіту.

Таким чином, дослідженням встановлено, що робота, яку здійснює провідний юрисконсульт (юрисконсульт) ДП «Кривбасшахтозакриття» направлена на здійснення правового забезпечення внутрішньої діяльності Підприємства, а юридичні послуги, що надає юридична компанія - на зовнішнє представлення інтересів та захист прав ДП «Кривбасшахтозакриття» оскільки відповідно до Конституції України [1], Закону України від 03.10.2017 року № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» [15] представництво інтересів та захист прав підприємства у судах касаційної інстанції здійснюється виключно адвокатами: у судах касаційної інстанції – з 1 січня 2017 року, у судах апеляційної інстанції – з 1 січня 2018 року, у судах першої інстанції – з 1 січня 2019 року.

Претензійно-позовна робота Підприємством ведеться за судовими справами, у яких підприємство є стороною судових проваджень.

Основним предметом спору судових справ є стягнення податкового боргу за земельним податком, який виник у зв'язку з відсутністю фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди».

За результатами розгляду справ відносно ДП «Кривбасшахтозакриття» за участю ТОВ «ЮКК «Апріорі» були прийняті рішення на користь ДП «Кривбасшахтозакриття» на загальну суму 6996630,64 грн, що становить 93,0% від загальної суми розглянутих справ (7526884,76 грн).

Інформація про судові справи, у яких ДП «Кривбасшахтозакриття» є стороною судових проваджень за період з 01.01.2015 по 30.06.2018 у Додатку 38 до аудиторського звіту.

Висновок: В результаті відсутності фінансування за бюджетною програмою, як наслідок судові тяжби ДП «Кривбасшахтозакриття», укладання договору зі сторонньою організацією на юридичне обслуговування, при наявності у штаті Підприємства юрисконсульта, призвело до додаткових витрат, одночасно з визнанням доходу Підприємства у сумі 1720000,00 гривень.

2.9 Достовірність заборгованості за наявними у суб'єкта господарювання документами. Наявність в обліку безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості, в тому числі за якою минув термін позовної давності.

За даними Звітів про фінансовий стан (ф. № 1) «Баланс», станом на 01.01.2015 рахувалась **дебіторська заборгованість** на суму 2341,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2219,0 тис. грн, по

розрахунках з бюджетом – 5,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 117,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2016 обліковувалась дебіторська заборгованість у загальній сумі 2311,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2216,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 95,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2017 дебіторська заборгованість у загальній сумі 2484,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2444,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 40,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2018 дебіторська заборгованість у загальній сумі 2182,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2157,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 25,0 тис. гривень.

Станом на 01.07.2018 дебіторська заборгованість у загальній сумі 2405,0 тис. грн, в тому числі: заборгованість за товари, роботи, послуги – 2365,0 тис. грн, інша поточна заборгованість - 40,0 тис. гривень.

За підсумками дослідження стану заборгованості з'ясовано, що заборгованість по розрахунках за продукцію, товари, роботи та послуги займала найбільшу питому вагу в структурі дебіторської заборгованості.

Поряд з цим, за даними Звітів про фінансовий стан (ф. № 1) «Баланс», **кредиторська заборгованість** станом на 01.01.2015 обліковувалась у загальній сумі 2855,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 1080,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом - 1429,0 тис. грн, зі страхування – 111,0 тис. грн, з оплати праці – 235,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2016 заборгованість рахувалася у загальній сумі 2959,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 1772,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом - 667,0 тис. грн, зі страхування – 165,0 тис. грн, з оплати праці – 355,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2017 заборгованість обліковувалась у загальній сумі 4951,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 1553,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом - 2917,0 тис. грн, зі страхування – 100,0 тис. грн, з оплати праці – 381,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2018 заборгованість обліковувалась у загальній сумі 5430,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 491,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом – 4673,0 тис. грн, зі страхування – 57,0 тис. грн, з оплати праці – 209,0 тис. гривень.

Станом на 01.07.2018 заборгованість обліковувалась у загальній сумі 6740,0 тис. грн, в тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 399,0 тис. грн, заборгованість за розрахунками з бюджетом – 6093,0 тис. грн, зі страхування – 47,0 тис. грн, з оплати праці – 201,0 тис. гривень.

Станом на 01.07.2018 рахувались інші довгострокові фінансові зобов'язання у загальній сумі 6433,0 тис. грн (розстрочені податкові зобов'язання по сплаті податку на землю).

В ході проведення аудиту, з метою встановлення достовірності дебіторської та кредиторської заборгованості, обсягів поставлених товарів та

наданих послуг було направлено 18 запитів до суб'єктів господарювання, а саме: ТОВ «ЮКК «АПРІОРІ», Державний воєнізований гірничо-рятувальний (аварійно-рятувальний) загін державної служби України з надзвичайних ситуацій, ДП «Укррудпром», ТОВ «Модус», ТОВ «НТЦ «Екотрейд», ПП «Метабудстандарт», ПП «Стройарсенал», ПАТ «Північний гірничо-збагачувальний комбінат», СПД «Камінський», ТОВ «Автопромтрейдер», ТОВ «Екопрованд», ТОВ «Екотеплосервіс», ТОВ «Електроімпульс», ТОВ «Криворізька електромеханічна група», ТОВ «Профлабцентр», ФОП Матюхін О.А., ФОП Чухан С.С., ФОП Шевченко В.С.

В період ревізії надійшли відповіді від ТОВ «ЮКК «АПРІОРІ» (лист від 06.09.2018 №34), Державний воєнізований гірничо-рятувальний (аварійно-рятувальний) загін державної служби України з надзвичайних ситуацій (лист від 04.09.2018 №01/4-1410), ТОВ «НТЦ «Екотрейд» (лист від 03.09.2018 №368/08-18), ДП «Укррудпром» (лист від 27.08.2018 №ДП-УР-07/187), ПАТ «Північний гірничо-збагачувальний комбінат» (лист від 14.09.2018 №4849/81), ФОП Матюхін О.А., (лист від 19.09.2018 №б/н). Без супровідних листів копії документів надійшли від ТОВ «Електроімпульс», СПД «Камінський».

Співставленням даних відповідей встановлено, що обсяги реалізованої продукції, наданих послуг та стан розрахунків відповідають даним відомостей аналітичного обліку Підприємства.

Відповідь від інших суб'єктів господарювання станом на момент завершення аудиту не надійшла.

Запити та відповіді у Додатках 39-56 до аудиторського звіту.

В ході ревізії, з метою підтвердження стану розрахунків за виконані роботи, поставлені господарчі, будівельні та інші матеріали проведено зустрічну звірку у ТОВ «Модус» за результатами якої розбіжностей з даними бухгалтерського обліку Підприємства, щодо наявності дебіторської або кредиторської заборгованості, не встановлено.

Кількість отриманих товарів та наданих послуг, їх вартість відповідають умовам укладених договорів.

Довідка зустрічної звірки у ТОВ «Модус» у Додатку 57 до аудиторського звіту.

В періоді, що підлягав аудиту, списання дебіторської та кредиторської заборгованості Підприємством не здійснювалося.

В ході проведення аудиту встановлено, що станом на 30.06.2018 за даними бухгалтерського обліку Підприємства по рахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» рахується дебіторська заборгованість по розрахунках з ДП «Криворізька теплоцентраль» на загальну суму 609304,52 грн, в тому числі з терміном погашення до 3-х місяців – 5875,41 грн, до 12 місяців – 542844,97 грн, від 12 до 18 місяців на суму 52736,82 грн, від 18 до 36 місяців – 7847,32 грн, тобто із загальної суми заборгованості прострочена складає 603429,11 гривень.

Так, ДП «Кривбасшахтозакриття» (далі - Виконавець), в особі директора Белік В.П., який діє на підставі Статуту підприємства з однієї сторони, та ДП

«Криворізька теплоцентраль» іменоване надалі «Замовник», в особі генерального директора Донця О.В., який діє на підставі Статуту укладено договір на надання послуг від 07.12.2009 №566.

Предметом договору є виконання послуг по транзиту промстоків «Замовника» через Держинське хвостосховище в Кіровську насосну станцію ДПП «Кривбаспромводопостачання» і прийому та тимчасовій акумуляції промстоків «Замовника» в ставок-накопичувач балки Свистунова.

Вартість надання послуг по договору складає 123168,12 грн з урахуванням суми ПДВ (п.3.4 договору).

Пунктом 3.5 договору передбачено, що вартість послуг підлягає коригуванню у разі зміни ціноутворюючих факторів та прийняття нових законодавчих і нормативних актів.

Остаточна вартість послуг по договору визначається виходячи із фактичних об'ємів водовідведення промстоків (п.3.6 договору).

Згідно з пунктом 3.8 договору оплата послуг здійснюється «Замовником» щомісячно на підставі оформленого сторонами акту фактично виконаних робіт протягом 5 банківських днів з моменту підписання акту виконаних робіт.

За несвоєчасну оплату виконаних послуг «Замовник» виплачує «Виконавцю» пеню 0,044% за кожен день прострочки, але не більше подвійної облікової ставки НБУ в період за який сплачується пеня (п. 4.2 договору).

Пунктом 7.3 договору передбачено, що зміни і доповнення до договору вносяться за згодою сторін шляхом підписання додаткової угоди, яка відповідно до п.7.2 договору є невід'ємною його частиною.

Отже, укладаючи договір, Підприємство та ДП «Криворізька теплоцентраль» узгодили всі істотні умови і передбачили взаємну відповідальність за невиконання зобов'язань за договором, включаючи сплату пені за порушення грошових зобов'язань.

В період з 01.01.2015 по 30.06.2018 додатковими угодами вносилися зміни до договору:

- в частині обсягів наданих послуг та вартості договору (від 27.04.2015 №7, від 28.07.2015 №8, від 10.12.2015 №9, від 05.01.2016 №10, від 28.01.2016 №11, від 12.12.2016 №13, від 05.07.2017 №15, від 19.12.2017 №16);

- в частині зміни назви підприємства та реквізитів - Державне підприємство «Криворізька теплоцентраль» з 16.03.2017 перетворено у Публічне акціонерне товариство «Криворізька теплоцентраль» (додаткова угода від 30.03.2017 №14).

За даними бухгалтерського обліку в період з 01.01.2015 по 30.06.2018 ДП «Кривбасшахтозакриття» надано послуг «Замовнику» по договору від 07.12.2009 №566 всього на суму 942404,61 грн (2015 рік – 211644,80 грн, 2016 рік – 262401,23 грн, 2017 рік – 220608,50 грн, I півріччя 2018 року – 247750,08 гривень).

Державним підприємством «Криворізька теплоцентраль» здійснено оплату за надані послуги всього на суму 401884,95 грн (2015 рік – 140323,60 грн, 2016 рік – 261561,5 грн).

Заборгованість за надані послуги станом на 30.06.2018 становить 609304,52 грн (з урахуванням заборгованості у сумі 68784,86 грн станом на 01.01.2015 року).

Дослідженням питання здійснення своєчасної оплати за надані послуги встановлено, що ДП «Криворізька теплоцентраль» останній платіж здійснено 04.07.2016 року, тобто на протязі останніх двох років оплата за надані послуги останнім згідно з договором від 07.12.2009 №566 не здійснювалася.

Отже, не зважаючи на те, що ДП «Криворізька теплоцентраль» на протязі останніх двох років жодного платежу не здійснено, Підприємством продовжуються надаватися послуги ДП «Криворізька теплоцентраль» по акумуляції, транзиту та перекачуванню промстоків в ставок-накопичувач балки Свистунова.

Стосовно проведення Підприємством претензійно - позовної роботи до аудиту юрисконсультантом підприємства надано інформацію в якій зазначено: « В січні 2017 року ДП «Кривбасшахтозакриття» неодноразово зверталось до ПАТ «Криворізька теплоцентраль» з листами щодо погашення заборгованості за укладеним між підприємствами договором від 07.12.2009 року № 566 (з додатками), проте заборгованість з боку ПАТ «Криворізька теплоцентраль» сплачена не була.

Враховуючи, що наказами Фонду Державного майна України від 12.12.2016 року № 2226 «Про припинення державного підприємства «Криворізька теплоцентраль» та від 12.12.2016 року № 2230 «Про перетворення державного підприємства «Криворізька теплоцентраль» у Публічне акціонерне товариство «Криворізька теплоцентраль», ДП «Кривбасшахтозакриття», керуючись ст.105, 107, 525, 526 Цивільного кодексу України звернулося до боржника з заявою про визнання вимог кредитора у розмірі 191 814,74 грн. (вих. № 70 від 09.02.2017 року). Відповідь на заяву до ДП «Кривбасшахтозакриття» не надходила, не зважаючи на листи ДП «Кривбасшахтозакриття» про надання відповіді на заяву.

23.03.2017 року Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області порушено провадження у справі № 904/128/17 про банкрутство акціонерного товариства «Криворізька теплоцентраль».

Відповідно до норм п.1.ст.23 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» конкурсні кредитори за вимогами, які виникли до дня порушення провадження у справі про банкрутство, зобов'язані подати до Господарського суду письмові заяви із вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, протягом 30-ти днів від дня офіційного оприлюднення оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство.

Згідно з Ухвалою суду від 27.03.2017 щодо виявлення кредиторів банкрута – ПАТ «Криворізька теплоцентраль», та керуючись ст.ст. 23, 45 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» ДП «Кривбасшахтозакриття» звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області та розпорядника майна Драліна А.В. з заявою про

визнання кредиторських вимог у розмірі 243 070,65 грн. (вих. № 157 від 10.04.2017 року) – заборгованості на дату порушення справи про банкрутство.

18.04.2017 Господарським судом Дніпропетровської області по справі № 904/128/17 винесено Ухвалу про прийняття до розгляду заяви конкурсного кредитора ДП «Кривбасшахтозакриття» та призначено до розгляду у попередньому судовому засіданні на 18.05.2017 року.

Проте, судове засідання не відбулося, оскільки 16.05.2017 року Ухвалою Господарського суду зупинено провадження у справі у зв'язку з апеляційним оскарженням Ухвали арбітражним керуючим Бакуліним І.С.

24.10.2017 року Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області поновлено провадження у справі, призначено попереднє засідання на 07.11.2017.

07.11.2017 Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області зупинено провадження у справі у зв'язку з запитом справи для подальшого направлення до Вищого Господарського суду України.

02.07.2018 року Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області поновлено провадження у справі та призначено попереднє засідання на 02.10.2018 року.

На теперішній час за ПАТ «Криворізька теплоцентраль» обліковується загальна заборгованість у розмірі 609304,52 грн, з яких 243070,65 грн - заявлені як конкурсні вимоги в рамках провадження справи про банкрутство, решта – 366233,87 грн, в розумінні Закону про банкрутство, є поточною заборгованістю, яка буде заявлена при розгляді справи в передбаченій Законом судовій процедурі (санація, ліквідація та інше).

Враховуючи те, що АТ «Криворізька теплоцентраль» по теперішній час виконує послуги теплопостачання з обслуговування соціальної сфери більшої частини міста Кривого Рогу (населення, школи, дитячі садочки, тощо), має відводити поверхневі стоки згідно технічної схеми в хвостосховище ДП «Кривбасшахтозакриття». Інша альтернативна схема перекачки поверхневих стоків відсутня.

Відповідно викладеного, ДП «Кривбасшахтозакриття» не має правових підстав припинити прийом поверхневих стоків АТ «Криворізька теплоцентраль» в односторонньому порядку».

Інформація у Додатку 58 до аудиторського звіту.

Довідково: Згідно зі статтею 230 Господарського кодексу України [2] штрафними санкціями визнаються господарські операції у вигляді грошової суми (штраф, пеня), яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити у разі порушення ним правил здійснення господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарського зобов'язання.

Статтею 231 Господарського кодексу України [2] визначено, що Законом щодо окремих видів зобов'язань може бути визначений розмір штрафних санкцій, зміна якого за погодженням сторін не допускається.

У разі, якщо розмір штрафних санкцій законом не визначено, санкції застосовуються у розмірі передбаченому договором, який може бути встановлено у відсотковому відношенні до суми невиконаної частини зобов'язання або у певній визначеній грошовій сумі чи у відсотковому відношенні до суми зобов'язання незалежно від ступеня його виконання, або у кратному розмірі до вартості товарів (робіт, послуг). Штрафні санкції за порушення

грошових зобов'язань встановлюються у відсотках, розмір яких визначається обліковою ставкою Національного банку України за весь час користування чужими коштами, якщо інший розмір відсотків не передбачено законом або договором.

Водночас відповідно до частини 6 статті 232 Господарського кодексу України [2] нарахування штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язання, якщо інше не встановлено законом або договором, припиняється через шість місяців від дня, коли зобов'язання повинно бути виконано.

Поряд з цим згідно зі статтею 343 Господарського кодексу України [2] платник грошових коштів сплачує на користь одержувача цих коштів за прострочку платежу пеню у розмірі, яка встановлюється за згодою сторін, але не може перевищувати подвійної облікової ставки Національного банку України, яка діяла у період за який сплачується пеня.

Дослідженням встановлено, що Підприємством не застосовувалися штрафні санкції до ДП «Криворізька теплоцентраль» за несвоєчасну оплату наданих послуг, як передбачено п. 4.2 договору 07.12.2009 №566.

Внаслідок відсутності контролю за виконанням умов договорів та не проведення претензійно-позовної роботи, Підприємством втрачено додаткових надходжень за період з 28.03.2016 по 23.07.2017 на суму **18241,84 грн** у вигляді нарахування пені за несвоєчасну оплату наданих послуг.

Розрахунок пені у Додатку 59 до аудиторського звіту.

Під час проведення аудиту директору ДП «Кривбасшахтозакриття» Беліку В.П. надано запит про надання інформації щодо виконання умов договору та нарахування пені ДП «Криворізька теплоцентраль» за несвоєчасну оплату наданих послуг.

Згідно з наданою інформацією директор Підприємства Белік В.П. зазначив: «23.03.2017 року ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області порушено провадження у справі №904/128/17 про банкрутство акціонерного товариства «Криворізька теплоцентраль».

Відповідно до норм п.1 ст.23 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (надалі Закон про банкрутство, або Закон) конкурсні кредитори за вимогами, які виникли до дня порушення провадження у справі про банкрутство, зобов'язані подати до Господарського суду письмові заяви із вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують протягом 30-ти днів від дня офіційного оприлюднення оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство.

Згідно з ухвалою Господарського суду від 27.03.2017 щодо виявлення кредиторів банкрута – ПАТ «Криворізька теплоцентраль», та керуючись ст.ст. 23,45 Закону про банкрутство ДП «Кривбасшахтозакриття» звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області та розпорядника майна Драліна А.В. із заявою про визнання кредиторських вимог у розмірі 243070,65 грн (вих. №157 від 10.04.2017) – заборгованості на дату порушення справи про банкрутство.

18.04.2017 Господарським судом Дніпропетровської області по справі №904/128/17 винесено ухвалу про прийняття до розгляду заяви конкурсного кредитора ДП «Кривбасшахтозакриття» та призначено до розгляду у попередньому судовому засіданні на 18.05.2017 року.

На теперішній час розгляд справи перебуває на стадії підготовчого розгляду. Наступне засідання призначене на 31.10.2018 року.

Решта заборгованості у розмірі 366233,87 грн у розумінні положень ст.1 Закону про банкрутство, відноситься до поточної заборгованості (яка виникла після відкриття провадження у справі про банкрутство).

В силу вимог ст.23 Закону ДП «Кривбасшахтозакриття», як поточний кредитор, може пред'явити такі вимоги, в тому числі з нарахуванням штрафних санкцій (пені) до боржника – акціонерного товариства «Криворізька теплоцентрально» після прийняття Господарським судом рішення про введення процедури санації або визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури».

Запит та інформація у Додатку 60 до аудиторського звіту.

Крім того, існує ризик отримання Підприємством дебіторської заборгованості у сумі **609304,52** грн внаслідок того, що 23.03.2017 року Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області порушено провадження у справі № 904/128/17 про банкрутство акціонерного товариства «Криворізька теплоцентрально».

Висновок: В результаті недостатнього контролю за виконанням умов договорів та не проведення претензійно-позовної роботи, Підприємством втрачено додаткових надходжень за період з 28.03.2016 по 23.07.2017 на суму **18241,84** грн у вигляді нарахування пені за несвоєчасну оплату наданих послуг.

2.10 Ефективність управління активами.

За даними бухгалтерського обліку Підприємства первісна вартість основних засобів складає: станом на 01.01.2015 року – 40002,0 тис. грн, станом на 01.01.2016 року – 39536,0 тис. грн, станом на 01.01.2017 року – 39587,0 тис. грн, станом на 01.01.2018 року – 40069,0 тис. грн, станом на 30.06.2018 року – 40321,0 тис. гривень.

Залишкова вартість основних засобів відповідно становить: станом на 01.01.2015 року – 11709,0 тис. грн, станом на 01.01.2016 року – 10432,0 тис. грн, станом на 01.01.2017 року – 9446,0 тис. грн, станом на 01.01.2018 року – 8866,0 тис. грн, станом на 30.06.2018 року – 8548,0 тис. гривень.

За даними форми №5 «Примітки до річної звітності за 2017 рік» у складі основних засобів станом на 01.01.2018 року обліковуються: будинки, споруди та передавальні пристрої первісною вартістю – 36453,0 тис. грн; машини та обладнання – 2124,0 тис. грн; транспортні засоби – 729,0 тис. грн; інструменти, прилади, інвентар (меблі) – 103,0 тис. грн; малоцінні необоротні матеріальні активи – 660,0 тис. гривень.

У загальній вартості основних засобів, вартість повністю амортизованих основних засобів становить 9288,0 тис. грн, або 23,2%, тобто майже четверта частина всіх основних засобів Підприємства повністю амортизована.

У ході дослідження стану збереження Підприємством державного майна встановлено наступне.

Довідково: Відповідно до абзацу першого п. 7 розділу I Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (із змінами) (далі - Положення про інвентаризацію № 879 [43], проведення інвентаризації є обов'язковим перед складанням річної фінансової звітності в обсязі, визначеному п. 6 цього розділу, з урахуванням особливостей проведення інвентаризації і в строки, визначені п. 10 цього розділу.

Згідно з п. 1.20 наказу по Підприємству від 30.01.2015 № 12 «Про облікову політику підприємства та організацію бухгалтерського обліку» з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансових звітів постійно діючою комісією Підприємства щорічно проводиться інвентаризація активів і зобов'язань.

В ході дослідження стану збереження основних засобів встановлено, що основні засоби, що обліковуються на балансі Підприємства, відповідно до укладених договорів: були закріплені за 7 матеріально-відповідальними особами з якими укладені договори про повну матеріальну відповідальність.

На підставі наказу по Підприємству від 03.09.2018 № 86, комісією у присутності службової особи Офісу, вибірково порядком у 7 матеріально – відповідальних осіб проведено інвентаризацію необоротних матеріальних активів, виробничих запасів, які рахуються на балансі Підприємства.

Інвентаризацією охоплено державного майна на загальну суму 33679,9 тис. грн, в тому числі: основні засоби – 33121,3 тис. грн; малоцінні та швидкозношуючі предмети (МШП) – 558,6 тис. гривень.

За результатами проведеної інвентаризації розбіжностей з даними бухгалтерського обліку не встановлено.

Копія наказу по Підприємству про проведення інвентаризації та інвентаризаційні описи у Додатку 61-62 до аудиторського звіту.

Крім того у ході проведення інвентаризації, дослідженням стану основних засобів комісією встановлено, що окремі транспортні засоби та обладнання мають незадовільний стан, розібрані, частково пошкоджені корозією металу та не придатні для подальшого використання у виробничому процесі, більшість з них повністю зношені, про що комісією складено акт огляду основних засобів.

Так, наприклад трактор ДТ 75 (інв. № 44, первісна вартість 28372,00 грн), автомобіль ЗІЛ-130 (інв. №96121, первісна вартість 35184 грн), автомобіль ЖУК А-07 (інв. №96125, первісна вартість 113333 грн) розібрані, частково пошкоджені корозією металу, знаходяться в неробочому стані та рахуються на балансі підприємства з нульовою залишковою вартістю.

Аналогічна ситуація з обладнанням: вакуум-насос ВВН-1-300С (інв. №№12331, 12333, первісна вартість 111926 грн та 111861 грн), станок токарно-гвинторізний (інв. №31130, первісна вартість 20115 грн).

Акт технічного обстеження окремих основних засобів та фотофіксація транспортних засобів у Додатку 63 до аудиторського звіту.

Під час проведення аудиту директору ДП «Кривбасшахтозакриття» Беліку В.П. надано запит про надання інформації щодо причин несвоєчасного списання основних засобів, які не придатні до експлуатації.

Згідно з наданою інформацією директор Підприємства Белік В.П. зазначив: «ДП Кривбасшахтозакриття» протягом 2015-2018 років знаходиться у скрутному фінансовому становищі внаслідок відсутності фінансування як з державного так і обласного бюджетів. Кошти які отримує підприємство спрямовані виключно на підтримання мінімальної життєдіяльності ДП «Кривбасшахтозакриття».

У процесі ліквідації об'єкта підприємство несе також додаткові витрати у вигляді заробітної плати і нарахувань на неї працівників, безпосередньо зайнятих розбиранням (демонтажем) ОЗ, послуг сторонніх організацій (експертна оцінка, тощо), амортизації та машин і обладнання, що використовуються при цьому.

Враховуючи викладене, ДП «Кривбасшахтозакриття» при наявності будь-якої фінансової можливості здійснить усі заходи щодо своєчасного списання основних засобів, які не придатні до експлуатації.

Запит та інформація у Додатку 64 до аудиторського звіту.

Враховуючи вищезазначене при умові списання основних засобів, які не придатні для подальшого використання у виробничому процесі та які потребують значних фінансових вкладень для їх відновлення, реалізація їх (металобрухт) дозволить Підприємству отримати додаткові надходження розрахунково щонайменше на суму 150104,00 гривень.

Розрахункова довідка щодо очікуваних результатів отримання доходів від списання основних засобів у Додатку 65 до аудиторського звіту.

Крім того, в ході дослідження встановлено, що на балансі Підприємства рахуються основні засоби, вартість яких суттєво відрізняється від їх справедливої вартості.

Висновок: З метою недопущення втрат доходів Підприємства через знецінення основних засобів, які не використовуються у виробничому процесі та відновлення яких потребує значних коштів, що є недоцільним, Підприємству необхідно розглянути питання доцільності їх перебування на балансі, що дасть Підприємству у разі реалізації металобрухту від їх списання додатково отримати доходів близько 150,1 тис. гривень. Крім того, Підприємству доцільно привести вартість основних засобів до їх справедливої.

2.11 Організація системи внутрішнього контролю та вплив її на своєчасність та повноту виявлення недоліків у діяльності Підприємства.

Відповідно до розділу VII Статуту, управління Підприємством здійснюється відповідно до законодавства та Статуту підприємства.

Пунктом 7.2 Статуту [46] передбачено, що Уповноважений орган управління реалізує свої права щодо управління підприємством через директора, який підзвітний Уповноваженому органу управління.

Управління Підприємством відповідно до повноважень, визначених законодавством та Статутом [46], здійснюється його директором, який призначається на посаду Уповноваженим органом управління шляхом укладення контракту, у якому визначаються строк найму, права, обов'язки і відповідальність директора, умови його матеріального забезпечення, звільнення з посади та інші умови найму за погодженням сторін (п.7.3 Статуту) [46].

Директор відповідно до покладених на нього завдань здійснює керівництво Підприємством, несе персональну відповідальність за стан та діяльність Підприємства, без окремого доручення представляє інтереси Підприємства в усіх органах, установах, організаціях та на підприємствах (п.7.4).

В періоді, що підлягає дослідженню керівництво Підприємством здійснювалося директором Беліком В.П. на підставі укладених контрактів:

- від 21.06.2010 №3-25, укладений Міністерством промислової політики України (орган Управління) в особі Міністра Колеснікова Дмитра Валерійовича та громадянином Белік Віталієм Павловичем. Термін дії контракту з 21.06.2010 по 20.06.2015 (наказ від 21.06.2010 №70-Д);

- від 17.06.2015 №2, укладений Міністерством економічного розвитку і торгівлі України в особі Міністра економічного розвитку і торгівлі України Айвараса Абромавичуса з громадянином Белік Віталієм Павловичем. Термін дії контракту з 19.06.2015 по 19.06.2018 (наказ від 17.06.2015 №64-п).

Міністерством економічного розвитку і торгівлі України в особі Першого віце-прем'єр міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва Степана Івановича з громадянином Белік Віталієм Павловичем укладено додаткову угоду від 18.04.2018 №6 до контракту від 17.06.2015 №2 щодо внесення змін в частині дії контракту до 19.06.2020 року.

Організація бухгалтерського обліку та облікова політика ДП «Кривбасшахтозакриття» визначена наказами по Підприємству від 12.03.2014 №39, від 30.01.2015 №12 зі змінами внесеними наказом від 14.09.2015 №91.

Наказами по Підприємству від 12.03.2014 №39, від 30.01.2015 №12 затверджені Графіки документообігу первинних облікових документів, що відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV (далі - Закон № 996-XIV) [16] та Положенню про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 (далі - Положення № 88) [44].

З метою підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності Підприємством щорічно проводяться інвентаризації майна, коштів і фінансових зобов'язань, що відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [16].

Кадрова політика Підприємства щодо кваліфікаційних вимог до осіб керівного складу, які обіймають відповідальні посади, базується на кваліфікаційних вимогах до цих посад, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 № 336 «Про затвердження Випуску 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників» [45].

Накази про розподіл обов'язків між заступниками керівника на Підприємстві відсутні. Обов'язки кожного заступника визначені посадовими інструкціями.

Організаційна структура ДП «Кривбасшахтозакриття», затверджена Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та з 01.12.2017 у своєму складі має: економічний відділ, відділ екології, відділ головного електромеханіка, архівний відділ (трудові архіви ліквідованих підприємств), бухгалтерія, дільниця гідротехнічних споруд, дільниця автотранспорту, провідний інженер з нагляду за будівництвом (спеціаліст з питань проектних та ліквідаційних робіт), головний інженер, інженер з охорони праці, інспектор з кадрів, провідний юрисконсульт, уповноважений антикорупційної діяльності, секретар керівника.

Завдання та функції кожного відділу Підприємства визначені Положеннями про відділ.

Відповідно до структури Підприємства відділ внутрішнього контролю не передбачений.

Відповідно до Посадових інструкцій працівників Підприємства та Положень про відділи, функції внутрішнього контролю здійснюються безпосередньо працівниками згідно з посадовими інструкціями.

Попередня планова ревізія фінансово-господарської діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» за період з 01.09.2010 по 29.02.2012 проведена спеціалістами Криворізької об'єднаної державної фінансової інспекції на виконання п. 1.2.4.2 плану роботи Державної фінансової інспекції в Дніпропетровській області на I квартал 2012 року, результати якої відображено в акті ревізії від 22.06.2012 № 24/042.

Ревізією встановлено фінансових порушень на загальну суму 86,7 тис. грн, в тому числі порушень, що призвели до втрат фінансових та матеріальних ресурсів на суму 59,8 тис. грн, інших порушень фінансової дисципліни на суму 26,9 тис. гривень.

Порушення встановлені за результатами попередньої ревізії усунуті Підприємством в повному обсязі.

Таким чином, за результатами попередньої оцінки система внутрішнього контролю Підприємства заслуговує на умовно-позитивну оцінку, оскільки вона є недостатньою для упередження всіх суттєвих порушень і недоліків у діяльності об'єкта аудиту.

III. Висновки

Результати державного фінансового аудиту діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» за період з 01.01.2015 по 30.06.2018 засвідчили ряд важливих проблем та недоліків в управлінні Підприємством, що негативно позначилося на його фінансовому стані.

Загальна оцінка ефективності управління підприємством за період дослідження мала незадовільний рівень.

Аналіз фінансово-господарської діяльності Підприємства показав, що станом на 30.06.2018 року Підприємство має ознаки критичної неплатоспроможності.

Насамперед на погіршення фінансового стану Підприємства найбільший вплив мав такий фактор, як відсутність фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди», що призвело до збільшення витрат Підприємства та кредиторської заборгованості перед бюджетом.

Внаслідок внесення Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28 грудня 2014 року №79-VIII [7] змін до Бюджетного кодексу України в частині фінансування проектів, за період, що підлягав дослідженню, ДП «Кривбасшахтозакриття» для виконання робіт за робочими проектами «Ліквідація шахти «Гігант», «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань», та «Ліквідація шахти «Першотравнева» недоотримано з обласного бюджету планового фінансування на 2015-2017 роки на загальну суму 120 078,9 тис. гривень.

Єдиним виконавцем бюджетної програми «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» в частині реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди є ДП «Кривбасшахтозакриття». В розрахунок поточних витрат включається щорічно – заробітна платня, податок на землю (землі шахт які підлягають ліквідації), відкачка поверхових стоків та дренажних вод хвостосховища. Протягом 2015 – 2018 років ДП «Кривбасшахтозакриття», з метою запобігання соціальної напруги на підприємстві, за рахунок коштів отриманих від господарської діяльності, в повному обсязі виплачувало заробітну платню всім працівникам підприємства, в тому числі за робочими проектами ліквідації шахт на суму 3658037,10 грн, заборгованість з оплати праці з нарахуваннями відсутня.

Враховуючи відсутність будь-якого фінансування, як з обласного так і державного бюджетів (в т.ч. на податок на землю, оплату праці, тощо) ДП «Кривбасшахтозакриття» перебуває у критичному фінансовому становищі, яке виражається в неповному та несвоєчасному виконанні грошових зобов'язань, в тому числі перед бюджетами. Так, станом на 30.06.2018 року підприємство має податковий борг з земельного податку (виключно внаслідок відсутності

фінансування за бюджетною програмою протягом 2015-2018 років) у розмірі 11593,3 тис. грн, в тому числі пеня 1076,8 тис. грн, який ДП «Кривбасшахтозакриття» не тільки не має можливості погасити, а й який постійно збільшується у зв'язку з нарахуванням податковим органом пені та штрафних санкцій за несвоєчасну сплату.

У зв'язку із набранням чинності Закону України від 03.10.2017 року № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» [15] відстрочення чи розстрочення виконання судового рішення про стягнення податкового боргу не може перевищувати одного року з дня ухвалення рішення, проте на даний час складається негативна для підприємства судова практика, яка виражається у відмові в задоволенні відповідних заяв боржника з причини порушення інтересів держави, а саме не наповнення Державного бюджету України. В той же час, відстрочення та розстрочення податкового боргу за минулі періоди на законодавчому рівні взагалі не передбачені.

Крім того, ДП «Кривбасшахтозакриття» не має можливості скористатися положеннями ст.100 Податкового кодексу України [4] в частині звернення до контролюючого органу із заявою про розстрочення та відстрочення податкового боргу, оскільки відсутні обставини, що є підставою для розстрочення та відстрочення боргу у розумінні Постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 року №1235 «Про затвердження переліку обставин, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу, і доказів існування таких обставин» [23].

Слід зазначити, що вартість майна підприємства, яке на теперішній час знаходиться у податковій заставі, значно менше існуючого розміру податкового боргу підприємства.

Непогашення податкового боргу з податку на землю надає право стягувачу звернутися до органів державної виконавчої служби для виконання судових рішень у примусовому порядку (що, в свою чергу, призведе до збільшення податкового боргу за рахунок 10% виконавчого збору та додаткових витрат державного виконавця) у зв'язку з чим державним виконавцем будуть накладені арешти на рахунки підприємства, що призведе до зупинки його як фінансової так і господарської діяльності з відповідними негативними наслідками для екологічного стану Криворізького регіону.

Основним видом господарської діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» є виконання послуг з відведення, акумуляції та скиду шахтної води гірничорудних підприємств підземного Кривбасу. ДП «Кривбасшахтозакриття» утримує на балансі та забезпечує експлуатацію ставка – накопичувача шахтних вод, до якого цілодобово протягом року спрямовуються надлишки шахтних вод від гірничорудних підприємств Кривбасу. Відведення шахтної води в ставок-накопичувач б. Свистунова є безперервним виробничим циклом. Середньорічний обсяг акумуляції шахтних вод становить 10 млн. м³, скид шахтних вод 9,5 – 9,7 млн. м³.

Фінансове становище ДП «Кривбасшахтозакриття» яке склалось з фінансуванням робочих проектів, несе загрозу виконання скиду надлишків зворотних вод у річку Інгулець у міжвегетаційний період 2018–2019 роках відповідно до вимог Водного кодексу України [5], навіть при наявності розпорядження Кабінету міністрів України, так як можливий арешт банківських рахунків ДП «Кривбасшахтозакриття» з ціллю примусового стягнення грошових коштів в рахунок погашення податкового боргу з податку на землю. За таких обставин, незалежних від ДП «Кривбасшахтозакриття», підприємство вимушене буде припинити прийом шахтних вод в ставок – накопичувач, що неминуче призведе до аварії (деформації ложа або руйнування греблі) на потенційно небезпечному об'єкті. Інших вільних ємностей, придатних для тимчасової акумуляції шахтних вод, в Кривбасі не існує. В разі вимушеної зупинки відкачки підземних вод та припиненням спеціального режиму гідрозахисту, який було впроваджено державою, для захисту від затоплення рудних покладів, в Кривбасі створяться умови низки некерованих техногенних катастроф пов'язаних з зупинкою та затопленням діючих шахт, відпрацьованого підземного простору (підземних порожнин від вилучення залізородної сировини) з регіональним підняттям рівня високомінералізованих підземних вод, забрудненням верхніх водоносних горизонтів і поверхневих водоймищ, з масштабними зсувами порушених порід та земної поверхні, виникає реальна загроза настання надзвичайної ситуації (аварії) на ставку-накопичувачу, насосних станціях і трубопроводах загальної системи перекачки шахтних вод, шахтних водовідливках. Виникнення такої надзвичайної ситуації призведе до порушення екологічної рівноваги на значній території та спричинить різним важливим сферам господарської діяльності та суспільного життя не лише у Кривбасі, а і за його межами. На значній території буде забруднено шахтними водами підземні водоносні горизонти, затоплена територія і сільськогосподарські угіддя Широківської територіальної громади, підтопленні 820 будинків смт. Широке Дніпропетровської області та в решті решт все закінчиться нерегульованим витоком високомінералізованих шахтних вод в річку Інгулець.

З метою запобігання невідвортної екологічної катастрофи Дніпропетровського регіону, вкрай необхідно, на підтримання мінімальної життєдіяльності ДП «Кривбасшахтозакриття», здійснення фінансування видатків за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» в частині реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди по ДП «Кривбасшахтозакриття», виключно на погашення податкового боргу з податку на землю (землі шахт які підлягають ліквідації) який станом на 30.06.2018 становить 11593,3 тис. грн, в тому числі пеня 1076,8 тис. грн та виник виключно внаслідок відсутності фінансування за бюджетною програмою протягом 2015-2018 років.

Крім того, аудиторськими дослідженнями встановлено наявність певних прорахунків під час використання фінансових ресурсів та активів підприємства які в свою чергу негативно вплинули на фінансовий стан Підприємства.

За результатами аудиту виявлено ряд чинників, як внутрішнього так, і зовнішнього характеру, що мали негативний вплив на повноту отримання Підприємством доходів та понесених витрат.

Зовнішні фактори:

1. Відсутність фінансування з обласного бюджету протягом 2015-І півріччя 2018 року, як зовнішній фактор ризику, та відмова в наданні пільг зі сплати податку на землю призвели до збільшення витрат Підприємства, та як наслідок кредиторської заборгованості Підприємства перед бюджетом по сплаті податку на землю, яка станом на 30.06.2018 становить **10516,5 тис. грн** та нарахуванню пені за несвоєчасну його оплату на суму **1076,8 тис. грн**, що негативно вплинуло на фінансовий стан Підприємства та у подальшому може призвести до наявності всіх підстав для визнання Підприємства банкрутом.

2. Внаслідок несвоєчасного прийняття розпоряджень Кабінетом Міністрів України про надання дозволу для скидання із ставка-накопичувача надлишків зворотних вод у р. Інгулець, Підприємством протягом 2015 – І півріччя 2018 року втрачено доходів від наданих послуг розрахунково на загальну суму **4279,9 тис. грн** з ПДВ, в т. ч. 2015 рік – 474,0 тис. грн, 2016 – 244,2 тис. грн, 2017 – 74,5 тис. грн, січень – лютий 2018 – 3487,2 тис. гривень.

3. Дослідженням встановлено, що відсутність фінансування з бюджету та брак власних обігових коштів на будівництво об'єкту по проекту «Ліквідація шахти «Гігант» може призвести до підтоплення житлового масиву ст. Мудрьона і як наслідок – зсув земної поверхні в бік шламосховища, що буде вимагати негайного відселення мешканців і значних грошових витрат як місцевого так і державного бюджетів.

Для підтримки об'єктів незавершеного будівництва у належному стані Підприємством в досліджуваному періоді здійснено витрат на його утримання за рахунок власних коштів на суму **513,0 тис. грн**, що мало негативний вплив на кінцевий результат його фінансової діяльності.

Внутрішні фактори:

1. Дослідженням встановлено, що в результаті відсутності фінансування за бюджетною програмою, що призвело до судових тяжб ДП «Кривбасшахтозакриття», укладання договору Підприємством з ТОВ «ЮКК «АПРІОРІ» на юридичне обслуговування, при наявності у штаті Підприємства юрисконсульта, призвело до додаткових витрат, одночасно з визнанням доходу Підприємства у сумі **1720,0 тис. гривень**.

2. Внаслідок відсутності контролю за виконанням умов договорів та не проведення претензійно-позовної роботи, Підприємством втрачено додаткових надходжень на суму **18,2 тис. грн** у вигляді нарахування пені за несвоєчасну оплату наданих послуг. Крім того, існує ризик отримання Підприємством дебіторської заборгованості у сумі **609,3 тис. грн** внаслідок того, що 23.03.2017 року Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області порушено провадження у справі № 904/128/17 про банкрутство акціонерного товариства «Криворізька теплоцентраль».

IV. Рекомендації

З метою покращення ефективності діяльності ДП «Кривбасшахтозакриття» група державних аудиторів рекомендує здійснити заходи щодо забезпечення на належному рівні підвищення ефективності управління коштами та державним майном Підприємства; покращення фінансових результатів його діяльності; впровадження дієвої системи внутрішнього контролю. Ці заходи передбачають наступне.

На рівні Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

1. На законодавчому рівні вирішити питання надання пільг по сплаті земельного податку (землі які підлягають рекультивациі) під об'єктами державної форми власності, що перебувають на балансі ДП «Кривбасшахтозакриття» та згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 №258 [17] підлягають ліквідації.

На рівні Дніпропетровської обласної державної адміністрації

1. Внести зміни до переліку завдань і заходів довгострокової програми по вирішенню екологічних проблем Кривбасу та поліпшенню стану навколишнього природного середовища на 2011 – 2022 роки, затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 29.04.2011 р. № 110-6/VI [48], на 2015 – 2020 роки та передбачити у обласному бюджеті відповідно до п.7 ст.90 Бюджетного кодексу України [3] фінансування робіт за робочими проектами «Ліквідація шахти «Гігант», «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань», та «Ліквідація шахти «Першотравнева».

2. Внести зміни до Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки, затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 №680-34/VI [49] та передбачити фінансування за рахунок коштів обласного бюджету відповідно до п.7 ст.90 Бюджетного кодексу України [3] робіт за робочими проектами

«Ліквідація шахти «Гігант», «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань», та «Ліквідація шахти «Першотравнева».

На рівні ДП «Кривбасшахтозакриття»

1. Звернутися до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (Уповноваженого органу управління) щодо вирішення питання шляхів можливого виходу ДП «Кривбасшахтозакриття» із кризової ситуації внаслідок відсутності фінансування в 2015-І півріччі 2018 року за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» по виконанню робіт за робочими проектами «Ліквідація шахти «Гігант», «Обґрунтування ліквідації шахти «Саксагань», та «Ліквідація шахти «Першотравнева» з метою недопущення приведення Підприємства до стану банкрутства.

2. Звернутися до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (Уповноваженого органу управління) щодо сприяння у вирішенні питання проведення своєчасного скидання шахтних вод у річку Інгулець в період 2018-2019 років, що в подальшому призведе до економічного ефекту та отримання доходу в повному обсязі.

3. Звернутися до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (Уповноваженого органу управління), Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Дніпропетровської обласної ради, Криворізької міської ради – стосовно розгляду питання надання пільг по сплаті земельного податку (землі які підлягають рекультивациі) під об'єктами державної форми власності, що перебувають на балансі ДП «Кривбасшахтозакриття» та згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 №258 [17] підлягають ліквідації, що призведе до економічного ефекту у вигляді зменшення витрат підприємства, зменшення кредиторської заборгованості та нарахування штрафних санкцій за несвоєчасну сплату податків.

4. На період до відновлення фінансування за бюджетною програмою «Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризація підприємств з підземного видобутку залізної руди» розглянути питання можливості включення до планових калькуляцій собівартості послуг по транзиту шахтної води і промислових стоків через хвостосховище, витрат на сплату податку на землю за земельну ділянку хвостосховища шахти «Гігант», що в подальшому призведе до економічного ефекту та надасть можливість отримання додаткового доходу Підприємством розрахунково у сумі 987052,75 гривень.

5. Розглянути питання отримання висновку щодо доцільності добудови підземного водовідливного комплексу за бюджетні кошти, ліквідності

Володимир

незавершеного будівництва з водовідливу шахти «Гігант» з визначенням експертним шляхом можливої вартості його реалізації або ліквідації.

6. При отриманні висновків щодо доцільності добудови підземного водовідливного комплексу за бюджетні кошти, ліквідності незавершеного будівництва з водовідливу шахти «Гігант», Підприємству звернутися до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з питанням отримання дозволу на продаж або ліквідацію об'єкта незавершеного будівництва.

7. Розглянути питання доцільності перебування на обліку Підприємства основних засобів, які не використовуються підприємством у виробничому процесі та відновлення яких потребує значних фінансових вкладень, а також питання приведення вартості основних засобів до їх справедливої.

8. Звернутися до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (Уповноваженого органу управління) з питання отримання дозволу на списання автотранспортних засобів та інших основних засобів, реалізація яких у вигляді металобрухту призведе до економічного ефекту та дозволить Підприємству скоротити витрати та отримати додаткові надходження грошових коштів розрахунково на суму 150,1 тис. гривень.

9. Вжити заходи щодо посилення контролю за виконанням умов договорів та веденням претензійно-позовної роботи на Підприємстві.

V. Додатки

1. Протокол розбіжностей до аудиторського звіту ДП «Кривбасшахтозакриття».
2. Джерела інформації.
3. Перелік додатків до аудиторського звіту.

Головний державний аудитор
відділу контролю у галузі ЖКГ,
інфраструктури та зв'язку
Східного офісу Держаудитслужби

С.В. Кондратюк

Один примірник аудиторського звіту
отримав:

Директор ДП «Кривбасшахтозакриття»

«26» 10 2018 року
дата

підпис В.П. Белік
П.І.Б.

Джерела інформації

1. Конституція України.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.
5. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР.
6. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» від 31.07.2014 р. №1622-VII.
7. Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28 грудня 2014 року №79-VIII.
8. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 №922-VIII.
9. Закон України «Про державний бюджет України на 2015 рік» від 28.12.2014 №80-VII.
10. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державний бюджет України на 2015 рік» від 02.03.2015 № 217-VIII.
11. Закон України «Про державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015 № 928-VIII.
12. Закон України «Про державний бюджет України на 2017 рік» від 21.12.2016 № 1801-VIII.
13. Закон України «Про державний бюджет України на 2018 рік» від 07.12.2017 № 2246-VIII.
14. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 року №280/97-ВР.
15. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 року № 2147-VIII.
16. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 №258 «Про спеціальний режим реструктуризації гірничо-рудних підприємств Кривбасу, гірничо-хімічних підприємств Яворівського і Роздольського «Сірка» та Стебницького «Полімінерал» Львівської області».
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 №160 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії і здійснення невідкладних природоохоронних заходів в зоні їх діяльності, а також реструктуризації підприємств з підземного видобутку залізної руди» (зі змінами та доповненнями).
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.1998 №1847 «Про подальшу реструктуризацію підприємств з підземного видобутку залізної руди у Криворізькому басейні».

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2014 №94 «Про реорганізацію Міністерства промислової політики України».
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 №1147 (зі змінами) «Про затвердження Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів».
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 «Про затвердження Порядку проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання».
23. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 року № 1235 «Про затвердження переліку обставин, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу, і доказів існування таких обставин».
24. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 №1035-р «Про скидання надлишків зворотних вод у р.Інгулець».
25. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 №1263-р «Про скидання надлишків зворотних вод у р.Інгулець».
26. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 №929-р «Про скидання надлишків зворотних вод у р.Інгулець».
27. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 №23-р «Про скидання надлишків зворотних вод у р.Інгулець».
28. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2014 №408-р «Деякі питання управління Міністерством економічного розвитку і торгівлі об'єктами державної власності».
29. Наказ Державного комітету промислової політики України від 08.06.2001 року №238 «Про затвердження робочого проекту ліквідації шахти «Гігант».
30. Наказ Міністерства промислової політики України від 30.01.2002 року №45 «Про внесення змін до Наказу Держпромполітики України від 08.06.2001 року №238 «Про затвердження робочого проекту «Ліквідація шахти «Гігант».
31. Наказ Державного комітету промислової політики України від 22.03.2001 року №113 «Про затвердження робочого проекту «Ліквідація ДП шахта «Саксагань».
32. Наказ Міністерства промислової політики України від 31.08.2010 №422 «Про затвердження робочого проекту «Ліквідація шахти «Саксагань» в частині відселення мешканців селища Карнаватка на базі робочих проектів «Ліквідація шахти «Саксагань» та «Реструктуризація ДП «РУ ім. Кірова» шляхом його закриття (ліквідації)».
33. Наказ Міністерства промислової політики України від 14.02.2007 №72 «Про невідкладні заходи щодо відселення мешканців сел. Карнаватка м. Кривий Ріг».
34. Наказ Міністерства промислової політики України від 26.11.2001 №192 «Про затвердження робочого проекту ліквідації шахти «Першотравнева» та переведення її у спеціальний режим гідрозахисту гірничих робіт та селітебних територій Тернівського району м. Кривого Рогу».
35. Наказ Міністерства промислової політики України від 25.06.2004 №315 «Про створення Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття».

36. Наказ Міністерства промислової політики України від 28.01.2005 №38 «Про ліквідацію ДП «Кривбасреструктуризація».
37. Наказ Міністерства промислової політики України від 17.03.2006 №104 «Про ліквідацію ДГУ «Кривбасгідрозахист».
38. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів» від 22.12.2011 р. №1691.
39. Наказ Міністерства фінансів України від 26.06.2014 №728 «Про затвердження Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання».
40. Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 року №170 «Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки».
41. Наказ Міністерства промислової політики України від 22.11.2013 №62 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній та інших суб'єктів господарювання, у статутному капіталі яких більше 50% акцій (часток, паїв) належать державі, та їх дочірніх підприємств, які належать до сфери управління Міністерства промислової політики України».
42. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 №205 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки».
43. Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань».
44. Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку».
45. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 № 336 «Про затвердження Випуску 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників».
46. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 27.12.2017 №1896 «Про затвердження Статуту Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття» (нова редакція)».
47. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15.03.2013 №253 «Про затвердження методичних рекомендацій застосування критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності».
48. Рішення Дніпропетровської обласної ради від 29 квітня 2011 року № 110-6/VI «Про затвердження Довгострокової програми по вирішенню екологічних проблем

Кривбасу та поліпшенню стану навколишнього природного середовища на 2011 – 2022 роки».

49. Рішення Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 №680-34/VI «Про затвердження Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки».

50. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 березня 2014 №408-р «Деякі питання управління Міністерством економічного розвитку і торгівлі об'єктами державної власності».

51. Регламент скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу у 2014-2015.

52. Регламент скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу у 2015-2016.

53. Регламент скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу у 2016-2017.

54. Регламент скиду надлишків зворотних вод гірничорудних підприємств Кривбасу у 2017-2018.

55. (usr.minjust.gov.ua).

Перелік додатків до аудиторського звіту

1. Копія останньої редакції Статуту.
2. Аналіз фінансово-господарської діяльності Підприємства.
3. Копія листа Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 03.02.2015 №97/0/21-15.
4. Копія листа ДП «Кривбасшахтозакриття» від 04.02.2015 №85.
5. Копія листа Міністерства фінансів України від 11.03.2015 №31-06340-06/7-10/8879.
6. Копія листа Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 31.03.2015 №3251-11/10501-07.
7. Копія листа ДП «Кривбасшахтозакриття» від 16.04.2015 №187.
8. Копія листа Департаменту промисловості Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 23.06.2015 №624/0/21-15.
9. Копія листа ДП «Кривбасшахтозакриття» від 23.06.2015 №271.
10. Копія листа ДП «Кривбасшахтозакриття» від 09.09.2015 №377.
11. Копії листів ДП «Кривбасшахтозакриття» від 30.10.2015 №447, від 09.11.2015 №459, від 10.11.2015 №460.
12. Копія листа Дніпропетровська обласна державна адміністрація від 26.06.2017 №37-2334/0/2-17.
13. Копія листа ДП «Кривбасшахтозакриття» від 03.11.2017 №347/412.
14. Копії листів Східного офісу Держаудитслужби від 13.08.2018 №04-06-15/6119, від 13.08.2018 №04-06-13/6118, №04-06-13/6119.
15. Копія листа Головного державного управління Державної казначейської служби України від 20.08.2018 №08-08/225-7922.
16. Копія листа Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 06.09.2018 №23-3443/0/2-18.
17. Розрахунок недоотримання доходів по скиду шахтної води.
18. Довідка фактичних витрат незавершеного будівництва.
19. Копія листа Східного офісу Держаудитслужби від 13.08.2018 №04-06-15/6113.
20. Копія листа Головного управління Державної фіскальної служби у Дніпропетровській області від 20.09.2018 № 59018/10/04-36-12-30-11.
21. Інформація ДП «Кривбасшахтозакриття» з копіями підтверджуючих документів.
22. Копія листа управління екології виконкому Криворізької міської ради від 21.09.2017 №551.
23. Копія листа ДП «Кривбасшахтозакриття» від 03.11.2017 №347/412.
24. Копія листа Криворізької міської ради від 16.07.2018 №6/10-3093.
25. Копія листа ДП «Кривбасшахтозакриття» від 16.05.2018 №204.
26. Копія листа Головного управління Державної фіскальної служби у Дніпропетровській області від 01.06.2018 № 30949/10/04-36-17-13.
27. Копії договору з ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРІ» та актів приймання–передачі виконаних робіт (послуг).

28. Картка по рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» за розрахунками з ТОВ «Юридична консалтингова-компанія» «АПРІОРИ».
29. Копії договору з Адвокатським об'єднанням «Адвокатська компанія «АПРІОРИ» та актів приймання–передачі виконаних робіт (послуг).
30. Звіт ТОВ «ЮКК «АПРІОРИ» про надані юридичні послуги ДП «Кривбасшахтозакриття» за період 2015-2018 року та додаток до нього.
31. Запит та відповідь ТОВ «Юридично-консалтингова компанія «АПРІОРИ».
32. Запит та Інформаційна довідка ДП «Кривбасшахтозакриття».
33. Інформаційна записка провідного юрисконсульта Іскрук О.В.
34. Інформація про судові справи, у яких ДП «Кривбасшахтозакриття» є стороною судових проваджень за період з 01.01.2015 по 30.06.2018.
35. Запити та відповіді суб'єктів господарювання.
36. Довідка зустрічної звірки у ТОВ «Модус».
37. Інформація провідного юрисконсульта Іскрук О.В.
38. Розрахунок пені.
39. Запит та інформація директора Підприємства Беліка В.П.
40. Копія наказу по Підприємству про проведення інвентаризації та інвентаризаційні описи.
41. Акт технічного обстеження окремих основних засобів та фотофіксація транспортних засобів.
42. Запит та інформація директора Підприємства Беліка В.П.
43. Розрахункова довідка щодо очікуваних результатів отримання доходів від списання основних засобів.

Протокол
розбіжностей до аудиторського звіту діяльності

Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття»
(найменування об'єкта аудиту)

за період з 01.01.2015 по 30.06.2018

Головний державний аудитор відділу контролю у галузі ЖКГ, інфраструктури та зв'язку Східного офісу Держаудитслужби Кондратюк Світлана Василівна
(прізвище, ім'я, по батькові державного аудитора)

та

Директор Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття»
Белік Віталій Павлович
(прізвище, ім'я, по батькові керівника об'єкта аудиту)

розглянули та обговорили аудиторський звіт щодо діяльності

Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття»
за період з 01.01.2015 по 30.06.2018
(найменування об'єкта аудиту)

Зауваження до аудиторського звіту, які не враховані державним аудитором:

Зауваження відсутні!

Головний державний аудитор відділу контролю у галузі ЖКГ, інфраструктури та зв'язку Східного офісу Держаудитслужби

(державний аудитор)

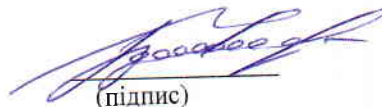

(підпис)

С.В. Кондратюк
(ініціали, прізвище)

"26" 10 2018 року

Директор Державного підприємства «Кривбасшахтозакриття»

(керівник об'єкта аудиту)

(підпис)

В.П. Белік
(ініціали, прізвище)

"26" 10 2018 року